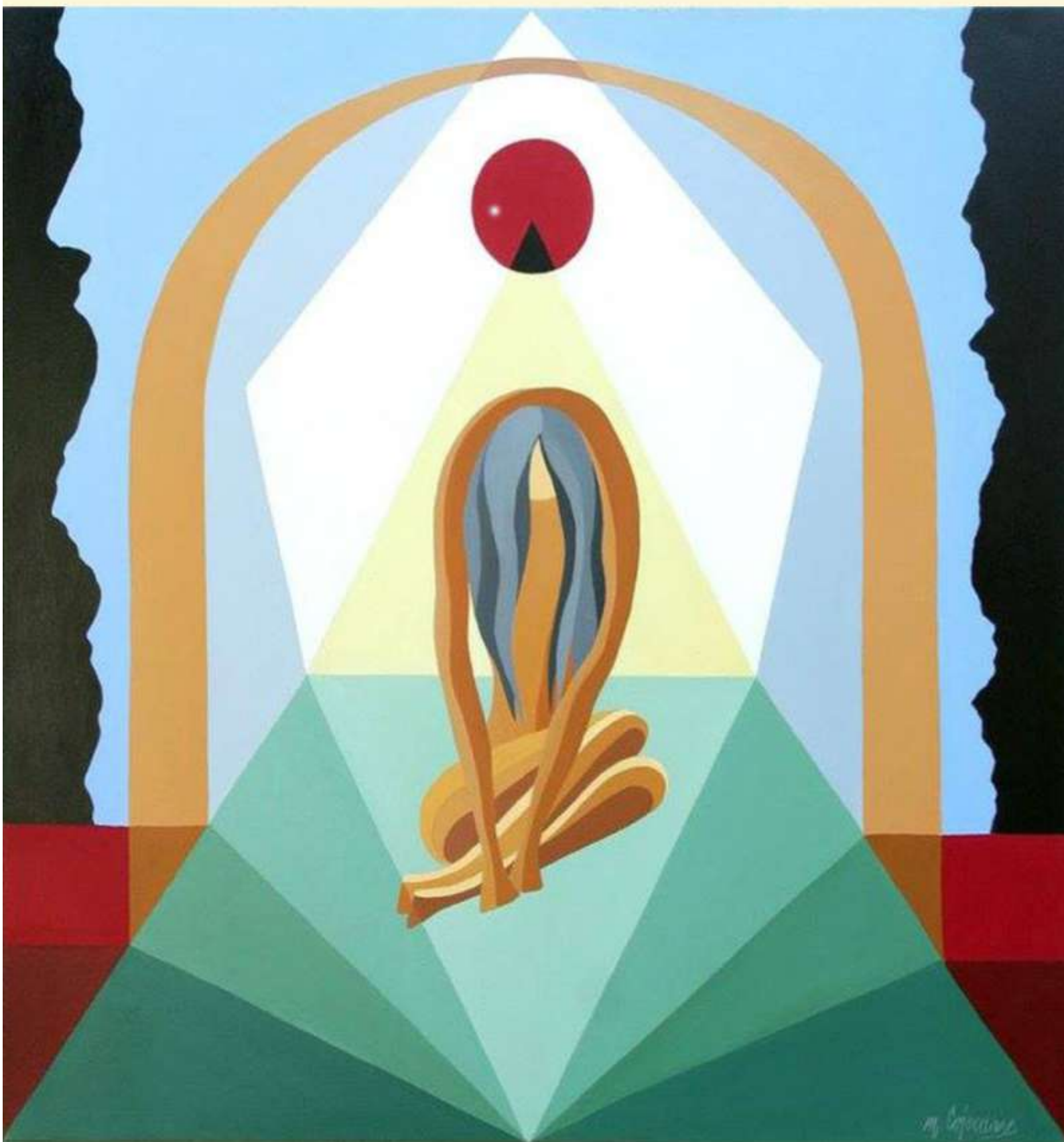


BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
Iunie 2022 (Anul XIV) Nr. 160 (6/2022)



M. Căpănuș

BOEM@

Iunie 2022 (Anul XIV) Nr. 6 (160) - 44 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **A.S.P.R.A.**

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

6 / 2022

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor-șef adjunct: Denisa Lepădatu

Redactori: Tănase Dănilă, A.G. Secară,
Mihaela Avram, Grigore Grigore, Dan Ion Sanda,
Lucia Pătrașcu, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca
Cipolla (Italia), Lidia Grosu (Chișinău), Laura
Ilinca (Franța), Silvia Curteanu (Iași), Carmen
Racoviță (București), Ioan Gheorghică (Tulcea),
Melania Cuc (Bistrița), Petru Jipa (Germania)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: *InfoRapArt*

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: 0726 337376

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regiment 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

- În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
- Materialele trimise trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF) și să conțină diacritice.
- Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional texte apărute în alte publicații (inclusiv pe internet).



**Literatură
și
Artă**



DIN CUPRINS

Poezie: Daniel Corbu (p.7), Ignatie Grecu (p.9), Maria Ieva (p.14), Dorian Stoilescu (p.17), Mihaela Avram (p.19), Emilia-Paula Zagavei (p.22), Ana Urma (p.25), Maxim Melinti (Rep. Moldova) (p.27), Eugenia Rada Ioniță (p.28), Alexandra-Emilia Bucur (p.36)

Proză: Andrei Ungureanu: Nu ne mai facem bine (p.20), Paul Celan: Conversația pe munte (traducere din franceză de Andrei Paraschivescu) (p.29), Bogdana Baciu: Povești foarte scurte / Ultima zi de ianuarie / Frig / Vineri (p.31), Mioara Păguțe: O femeie puternică (p.32), Eugen Oniscu: Inima străinului (7) (p.37)

Cronică de carte: Adi G. Secară: Quasi-kantian la Marea Tasmaniei, cântând (cu) stelele [Dorian Stoilescu – Stetoscopul stelelor migratoare] (p.16)

Carte în pregătire: Ana Dobre: Mihail Gălățanu - Radiografia unui iconoclast (partea a III-a) (p.3)

Eseu: Petre Rău: Genialitatea. Cazul Mihai Eminescu (p.10), Andrei Paraschivescu: Existența / Gândirea (p.23), Sorin Vânătoru: Cunoaștere și scris / Moarte violent în accident de circulație (p.26)

Note de lectură: Iuliu-Marius Morariu: Theodor Damian, Poemele de la Maria Eich (p.33), Constantin Stancu: O punte de lumină și poezie între început și sfârșit (p.34)

Teatru: Florin Logreșteanu: Visătorii (partea a II-a) (p.39)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.43)

Grafică:

Coperta I: Mircea Cojocaru - *The cathedral*

Coperta IV: Elena-Liliana Fluture - *Colecție InfoArt*

Interior: Grafică de Elena-Liliana Fluture

www.boema.inforapart.ro



Ana DOBRE

Culegătorii de cearcăne (III)

Relația cu Dumnezeu, reliefată în *Pe lumea cealaltă, Dumnezeu ne citește, Cină cu Dumnezeu* coboară transcendența și spiritualizează, punând în altă lumină imaginile teluricului. Divinitatea apare acum ca o sugestie a ascensiunii în spirit. Prin creație, omul actualizează gestul demiurgic, fiind el însuși un demiurg. Astfel, tabloul literaturii contemporane desenat în tușe suprarealiste în *Interviu cu câinele casei, Emil Mavrodin cel negru*, capătă alte semantizări, ca semn al omului de a putea ridica ochii spre cerul artei. El este *câinele casei*, cerberul care apără inviolabilitatea teritoriului literaturii: „io am fost câinele literar, câinele-personaj,/ potaia care făcea sluj pe la mesele tuturor./ Pe mine toți au călcat ca pe Premiul Nobel...”. Autopersiflarea („Dar eu nu sunt decât un biet câine,/ aciuat aici, printre genii,/ inculț și flămând.”) ia, prin ironie indirectă, turnura adevărului afirmat în cunoștință de cauză, al recunoașterii și conștientizării propriei valori.

Dihotomia ipostazei om-creator transpare în poemele circumscrise tematicii de meditație asupra destinului omului, în general, a creatorului, în special: *Ibovnicile de sub tencuială – Am avut mirese subțiri de var, Lovitura de grație, Scaunul, Culori naturale, Omul cu mai multe morminte, Cântec al inimii mele, Mortul în viață, Am trăit o vreme numai cu pâine, apă și amintirea lui Dumnezeu, Am să-mi țin inima afară din trup, Cântec maxim de dragoste, Sunt peștele din burta mamei mele*.

În sensurile metonimice ale *scaunului*, poetul figurează, în rezonanța ambiguității moderne, condiție *sine qua non*, spune Hugo Friedrich, a structurii liricii moderne, condiția omului în determinismul copleșitor al lumii care-l leagă și-i condiționează existența de obiecte, în proporția dintre posibilitate și fapt/înfăptuire în act, care-l confruntă cu finitul și finitudinea. *Scaunul* figurează o posibilă evoluție/involuție, în străbaterea treptelor care alcătuiesc labirintul vieții, contopirea, până la absorbție, cu imobilitatea obiectelor care împiedică mobilitatea spiritului: „Are o spetează lustruită. De spinarea mea. Care parcă mi-a intrat pe sub piele, iar oasele nu mai sunt cele ale spinării mele, ci sunt tulpini, cercuri, vergele, atele. Și de la el sunt și vergeturile mele”. *Scaunul* poate desemna și locul omului în viață și destin, într-o evoluție inversă, în care obiectele îi preiau energia, secătându-l și schimbând locurile – omul devine obiect, obiectul se însuflețește și se poate îndrăgosti: „Din când în când, scaunul meu se îndrăgostește”. *Scaunul* înmagazinează o istorie și spune o poveste: „Vechiul meu fotoliu face literatură din viața lui. Și din viețile noastre. Știe să povestească. Și știe că povestea e, întotdeauna, mai mult



Poetul Mihail Gălățanu

decât poveste. Dar cine să studieze arta narațiunii la scaunele și fotoliile noastre?”. Ironia subînțeleasă ar putea răsfrânge ideea artei fără viață a predecesorilor pe care geniul creator trebuie să o revitalizeze, stimulând și redându-i un nou suflu creator. Preluând visele și visurile omului, scaunul îi preia și viața, putând să-i preia și gesturile, și contemplarea esențelor, devenind martor la *curgerea lumii*, la trecerea ei: „El stă întotdeauna la fereastră și vede curgerea lumii”. El este *piatra peste care trece râul timpului* – „Ei stau locului și meditează”, un semn al metamorfozei eterne care modifică însuflețitul și neînsuflețitele. Obiectul mitizat preia o altă viață, răstoarnă valorile, pune în plan secund omul, semn al degradării paradisului. Speranța supraviețuiește în ideea creației, nouă facere, prin revenirea lui Dumnezeu în lume: „Uneori, Dumnezeu vine și se așază pe scaunul lui. E ca și cum i-ar intra în piele. Ca și cum ar vrea să afle cum e să fii numai pe dinlăuntru ei, fără să mai fii și altceva totodată. Viața mea i-o fântână, spunea el. Mă strădui să fiu o fântână curată”. Izvorul vieții nu seacă, viața are continuitate. Revenirea omului în creație e posibilă prin coborârea în infernul *intimității imense*, în fântâna propriului sine: „Dintr-o fântână curată, mulți oameni se pot adăpa. Și fete fecioare și tinere, și dobitoace. Și lucruri. Și cerul își poate potoli, stea cu stea, setea sa./ O fântână curată e amețitor de adâncă. Încât nici nu poate vedea fundul în ea. O fântână curată e limpede și verzuie pe prund, și din vreme-n vreme se clatină, ca moartea mea”.

Creatorul descoperă *culorile naturale* ale lumii și le așază în reprezentări proprii care-i sigilează destinul. Creația este *paharul* său, viață și destin curgând în venele și arterele ființei operei: „În pahar, sângele meu se întărise și lucea înghețat.” Moartea smulge mereu acorduri, strigăte tulburătoare în poezia lui Mihail Gălățanu, un *țipăt* expresionist al ființei care conștientizează că moartea este singura certitudine: „Eu, unul, trag să mor de

(continuare în pag. 4)

când m-am născut.” Criticilor săi care-i privesc obtuz opera, poetul le pune în față, în *Mortul în viață (alergătorul)*, alternativa propriei lor ignoranțe: „Degeaba aruncați cu pietre în mine./ Ca într-o pasăre de noapte./ Orice profeție se împlinesțe./ Orice voce în noapte./ Orice tânguire./ Orice gărâit./ Fiecare zgomot e o premoniție./ Fiecare lătrat. Hihăit. Buhuhuit.” El este *văzătorul cu inima*, cel care conștientizează disjunția dintre trup și suflet, și care, prin contemplație, *sub specie aeternitatis*, privește spectacolul curgerii permanent și vede cum viețile anterioare se absorb, cum timpul se contractă în acel Aleph original până la fragranța clipei suspendate când creatul se întâlnește cu increatul: „Sunt decapitat./ Văd cu inima și gândesc cu inima./ Capul meu s-a topit. A zburat./ Sunt iarăși copil. Văd cu inima./ Inima mea pipăie tot ce n-a-nțeles până acum./ Capul meu s-a rostogolit. O gorgonă/ I-a alergat, I-a prins, I-a ucis./ I-a mâncat./ Văd cu inima. Sunt iarăși femeie./ Iarăși bărbat.”, până la regresivitatea *ab originem*: „Sunt peștele din burta mamei mele care și-a pictat locuința.” Imprecația morții, echivalent al celui arghezian „Arză-te-ar focul!”, răsfărânge tensiunea trăirii incandescente până la arderea ultimei clipe: „**Tu, moarte, n-ai putea iubi un alt bărbat? (să dai haine pe apă pentru mine)**// (...) viața mea n-are să mai trăiască pentru mine/ nici un ort// Adio, versuri memorabile./ Adio, glorie de scos la mezzotintă./ Peștii scriu pentru mine epitafuri notabile./ Tu, moarte, n-ai putea iubi un alt bărbat?”

Poetul este omul căruia i se vede inima, căci el o ține afară din trup, semn al mării iubiri pe care, prin creație, o revarsă asupra lumii. Creația este cântecul lui *maxim de dragoste*, incluzându-i viața și moartea: „Tu ești chipul morții mele./ tu-mi ești masca funerară./ eu, mulajul după ele./ care-a-ncremenit în ceară./ Tu ești chipul morții mele.”

Regresivitatea *ab originem, ad uterum*, e mitizată în *Interiorul mamei mele*, în care tema barbiană a increatului cunoaște noi contextualizări, o resemantizare cu amprenta geniului mihailgălățan. *Interiorul mamei mele* este universul primar, coincizând cu lumea increatului, cu lumea nefăcutului, univers care este *a doua natură* a increatului înscris în scara vieții pentru a accede la stadiul de creat: „Mobilasem interiorul mamei mele/ Cu cele mai frumoase iluzii din lume./ Pusesem flori agățătoare./ să semene interiorul cu natura./ cu pajiști minunate, pline de ponoare./ Să creez înăuntru o a doua natură./ Natura mea și numai a mea, cea de uz intern./ așa cum poți întâlni doar în cărți. // Întinsesem, ba nu, chiar lipisem, o-ho./ peste burta mamei mele hărți/ și mă credeam tot timpul thor heyerdal./ mercator și sir walter raleigh./ strânși sub aceeași piele./ Navigam după dulci ovule sângerânde./ Ca vechii fenicieni după stele”.

Reconstituirea *nimicului* original care strigă *denepătrunsul* să se despartă din neființă este cosmogonia lui Mihail Gălățanu, care poate rivaliza cu aceea din *Scrisoarea I*. Nașterea reprezintă punctul zero, momentul când increatul părăsește *burta instelată a mamei* pentru a intra într-o altă lume, lumea trecerii. Nostalgia universului primar, identificarea mamei cu arhetipul – *Eine Urmütter*, cu însăși lumea (*Mama mea a*

fost lumea) rescrie geneza ființei, mitologizează propria cosmogonie: „Asta e lumea mea, mi-am spus./

Și, de aceea, ceea ce e jos aidoma-i cu ceea ce e sus./ Eu sunt, cum zice poetul./ Eu sunt./ Eu sunt nenăscutul ce singur pe moartea lui/ și pe mama lui o latră.” În increat se aud și se actualizează zgomotele și furia lumii, ale creatului ca-n *Cântecul* lui Nichita Stănescu, în care se aude cum nenăscuții câini îi latră pe nenăscuții oameni. În călătoria lui originală prin această lume, *La început (Voce și jale s-aude din Rama)* - „burta instelată” a mamei, poetul rămâne impresionat și impregnat de platoniciană tristețe metafizică: „Mama mea a fost lumea. La început./ Și tot ce mi-aș putea aminti și tot ce-aș putea uita./ Mai departe de atât, tot ce mi-aș putea aminti ar fi cerul./ Lumile din care am venit, din care sufletul meu a coborât să/ locuiască-n mama mea. Păcatul original e c-am fost smuls din/ mama.” Refuzul de a se naște – *Eu nu mă mai nasc azi*, recheamă refuzul prințului din *Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte*, refuzul înscrierii, în ipostază de creat, în durata timpului. Pur este doar increatul, nefăcutul, începutul, vinovat e tot făcutul. Lumea trecerii, în care prințul trebuie să se întâlnească cu Moartea, nu poate fi niciodată la înălțimea frumuseții acelei lumi, ideale prin forța imaginației. Realul, *vernisajul perpetuu*, este impur, increatul este pur, ideal: „Și-așa înțelegeai ușor/ că lumea de afară nu va fi niciodată/ la fel de frumoasă ca lumea din burtă./ Și coada împletită curgea în puritatea sa./ ca un pârau de zăr./ ca o cunună cu floricele mici și de măr./ scuturate peste moartea mea.”

În retrospectivitatea lirismului lui Mihail Gălățanu, lumea se desigilează și, din această violare de domiciliu, ies la iveală ascunzișurile, tainele. Așa înțelege că viața lui este „doar istoria lumii/ nimic altceva”, că-n ființa lui se adună, ca-ntr-o sămânță, toți oamenii: „Eu nu eram un prunc./ Ci o lume întreagă.” Filogeneza repetă ontogeneza: „Mă nașteam din mai multe mame, din toate mamele deodată./ răcnind/ și lumina îmi defecioarea retina/ și primul strigăt din pieptul meu se auzea./ Și lumea se desigila./ Lumea, iarăși, se desigila.”

Nașterea și moartea sunt bornele vieții. *Burta instelată a mamei* devine burta pământului, a mamei Gea, care-i va topi trupul de lut pieritor. Lirismul se polenizează cu efluviiile unui lamento sfâșietor: „O, fericit voi fi/ Să fiu înmormântat/ în lacrimile mamei mele. (...)// Voi intra iarăși în burtă./ voi trage./ voi suge/ lichidul amniotic înapoi cu o seringă/ și voi pecetlui burta sa./ Și voi uita. (...)// Și ea cu siguranță te va primi și te va cocoloși (...)// Ea se va dilata, ca la început se va dilata./ Ca la începutul începutului/ și va crește și se va urieși/ și va crește și se va urieși/ și chiar dacă tu vei fi rigid ca un mort./ ei nu-i va păsa./ nu-i va păsa deloc/ și-napoi tot te va primi./ Și hei, hai, zi-mi și mie: care-i copilul/ care n-ar mai zăbovi o clipă-n maica sa?// Care nu s-ar întoarce, măcar fie și numai pentru o clipă./ în mama sa?// Și va crește și se va urieși”.

Viața se întoarce în ea însăși, căci nu există moarte, ci doar viață veșnică. *Burta instelată a mamei* este *acasă*, locul luminos de unde se aude

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

cântecul lumii: „...Căci nu e pe lume nimic mai curat decât încăperea/ Dinăuntru a mamei, în care slujba de duminică din biserică/ Se aude limpede și așa-netulburată.”. Este locul din care poate relua *jocul de-a eu și mama mea*: „Dacă mama mea ar muri vreodată, acolo m-aș rezezi,/ unde trec vulturii printre doi munți care se bat cap în cap. Dacă/ viața mea în ea s-ar istovi, acolo m-aș strecura și apă vie și apă/ moartă aș aduce și trupul ei, primul meu locaș, l-aș învia. Ca să/ am io unde să intru și să mă nasc, aș recidiva, m-aș juca de-a/ nașterea, de-a eu, mine – și mama mea. De-a eu, mine din ea –/ și mama mea.”.

Imaginea maternității cu icoana Mamei ca arhetip își nuanțează culorile lirice în *Amintirea lumii dintâi* (primordiale), *Dacă mama mea ar muri* - 1. *Din piept inima*, 2. *Umblând prin lumea morților*, 3. *Mama mea nici nu și-ar da seama, Așa cum sânii au ochi* (Mama mea mă scrie pe mine) - 1. *Scris pe trup, Dormeam somnul amniotic, Imaculata concepțiune*.

În *Aș fi fost leneș și aș mai fi zăbovit în burta mamei*, șuvoiul fecund al fanteziei scoate din străfundurile latențelor virtuale, într-o desfășurare debordantă, irepresibilă, alte și alte imagini ale increatului, în potențialitatea afirmărilor ucronice, un inițiat sau un ezoteric, având *văzul interior* care-l face să vadă lucrurile din interior, pe dinăuntru, întorcând haina lumii pe dos: „Aș fi fost mai leneș și aș mai fi zăbovit în burtă. Ochii mei de afară nu s-ar fi deschis niciodată. Lumea ar fi fost, pentru mine, doar înlăuntrul ochilor mei. Doar înăuntrul urechilor mele. Cu surdine. Lumea în spatele solzilor de pe ochi, care nu cad niciodată. Ce aventură! Ce experiență! Nu mi-aș fi văzut niciodată trupul, decât cu privirea de pe dinăuntru, ca inițiatii. S-ar fi deschis și s-ar fi aprins numai ochiul meu din frunte, ca un far, ca o rază vectoare baleind întunericul în veci, al ignoranței. Unii spun despre el că ar fi fost doar o glandă, cea pineală, dar cum poate doar o biată glandă să destrame întunericul? Acela e ochiul lui Dumnezeu, chiar ochiul lui Dumnezeu. Care orânduiește lucrurile. Și care pe toate le curățește.”

Detensionarea, ieșirea din gravitatea temei se realizează prin jocuri lingvistice, prin ludicul imaginilor șocante, al maternității fecunde, în *Tu ai două robinete la țâțele tale* - 1. *Lichide letale*, 2. *Mă linge moartea*, pentru a reveni la cutremurările ființei/ eului în *Eu nu am fost niciodată eu*, *Poetul își bate joc de toate celelalte lucruri*, *Sunt fericit să mă hrănesc cu ambrozie*, *Ea este goală și prin goliciunea ei plătește păcatele lumii*, începând cu *ale mele* - 1. *Fiecare vers ne este dat ca o amânare a morții*, 2. *Despre cum mă răscumpără ea*, *Cântec increat (I)*, *Cântec pentru increați*, *Voi scrie și voi plăti cu sânge pentru a mântui lumea*, *Culegătorul de cearcăne*.

Alteritatea eului traduce în imaginar propriu rimbauldianul „Je est un Autre”, resemnificând relațiile eului în determinismul lumii: „eu n-am fost niciodată eu./ eu am fost celălalt./ numai și numai celălalt./ întotdeauna și întotdeauna celălalt.” Proiectarea în celălalt, eul intim este semnul unei alterări, al unei înstrăinări de sine; proiectarea în celălalt, semenul, este semnul unei mari iubiri, al unei empatii inepuizabile. În ipostază de creator, diferențierile sunt semnul originalității sale manifestate prin modul propriu de a vedea lumea și de a o transfigura, efect al voinței de reprezentare în desen personal, doar al său, dar și un mod polemic de a se autodefini ca poet:



„Poetul își bate joc de toate celelalte lucruri de care nu își bate joc nimeni. De care nu își poate bate joc nimeni. Viața noastră își bate joc de noi. Poetul își bate joc de viața noastră. Poetului nu-i pasă. Poetul nu trebuie să aibă stil. Stilul e o prejudecată idiota. Dacă-i miros picioarele, asta nu înseamnă, negreșit, stil? Dacă asudă ca un bivol, în fiecare noapte, schimbând cearșafurile, pijamalele, flanela de corp, asta nu înseamnă mai mult decât stil?”. În goliciunea ei, creația, „o mică recompensă sucită pentru faptul că vom muri”, trebuie să răsrângă întregul freamăt al trăirii, tensiunile confruntării cu limita, fiecare vers fiind „o amânare a morții”, iar viața, un „cântec increat” („Increată este viața mea,/ cu toată puritatea ei. Încleiată în ea./ Cu toată puritatea ei abruptă./ De bală/ Absolută/ Insolită/ Insolută/ Insolată/ Insolentă/ Abolită./ Când magnifică, când slută./ Mirifică, slută. Mirifică-slută.”), care se prelungește în creația virtuală, increată, într-o realitate care are toate atributele iluziei: „Creația e increată./ Increații există. Numai increații există./ Noi nu existăm./ există doar o aparentă lume falsă, oribilă, slută./ Orgiastică. O lume ca un perete fals. De plută. Dinaintea căruia/ se află un perete fals. Dinaintea căruia se află un alt perete fals./ În spatele căruia se află un perete fals. Înapoi căruia se află un/ alt perete fals. Labirinturi false. Un dinte de viplă, în care se/ află un alt perete de viplă, încăput la rândul lui de o pereche de/ pereți cu dinți de viplă./ Lumea este increată./ Noi nu ne-am născut./ Și nici nu ne vom naște vreodată.”

Destinul creatorului, prin resemantizare mitică, este un destin christic, căci și poetul răscumpără

(continuare în pag. 6)

(urmăre din pag. 5)

păcatul, prin creația lui și, plătind cu sânge, jertfindu-se, crucificat în operă, va mântui lumea: „Unde vin, în ce lume?// Mi se dă un trup nou. (...)// Sunt oare eu vițelul de aur?/ Sfântul acestei lumi, mult-visat?/ Voi putea să mântui măcar o parte din lumea mea?/ Voi plânge, voi suferi, voi scrie – și voi plăti cu sânge pentru ea.”

Universul creației este lumea de diamant, dincolo de *adâncul calmei creste* se regăsește mântuitul azur, lume pe care poetul o duce *în capul său*, în circumvoluțiunile creierului: „Sunt tânăr și am un diamant în cap. (...)// E atâta lumină în capul meu,/ atâta emisie de lumină/ încât diamantul înoată în ea,/ ca în marea alburie, lăptoasă,/ a ochiului,/ a creierului,/ un pește.” Lumina acestui diamant, cu întreaga *ceremonie de raze*, e capabilă să lumineze din nou lumea, să o conștientizeze asupra lucrurilor cu adevărat importante: „Ceremonia de raze carnea noastră primenește./ Ceremonia de raze ca pe o rufă spală viața mea./ Ceremonia de raze e mutarea într-o lume mai înaltă, de neatins,/ la fel de îndepărtată de lumea reală ca sculptura de daltă.” Poetul a învățat mersul pe ape, plutirea, trecerea prin imperiul unei raze, prin transparența materiei: „Ca raze suntem, am învățat să mergem pe ape. (...)// Talpa noastră nici măcar nu înfiora apa./ Pluteam – și puteam spune că nu noi mergeam pe ape,/ ci puritatea noastră deplină umbla.”, fapt posibil prin eliberarea de frica de moarte: „Condiția a fost să nu ne fie frică/ Și clipele viețuirii noastre se trec ca veacuri.” El este *culegătorul de cearcăne*, cel ce aduce, care culege chinurile lumii, oboselile, neodihnele ei, cel care, în eterna alergare, conștientizând-o, așază lucrurile, pune o bancă în mijlocul mării, e cel care ordonează, stabilește și desfide limitele: „Până la urmă, este cineva care pleacă./ Până la urmă, este unul care rămâne. Până la urmă, unul din doi/ pleacă. Până la urmă, este cineva care plânge. Unul din doi/ plânge. Până la urmă, este unul care își mușcă unghiile/ și își acoperă fața cu mâinile./ Este cineva care, inevitabil, devine/ culegătorul de cearcăne.”. Culegătorul de cearcăne este culegătorul de nesomn al lumii, căci somnul este vameș vieții.

Opera este diamantul poetului Mihail Gălățanu, căderea în lumea de diamant echivalează cu o cădere în veșnicie: „În Diamant, nimeni nu îmbătrânește. Dacă am reuși să rămânem/ în diamant, am trăi veșnic.” Pierderea inocenței duce la căderea în *Lumea Dinafara Diamantului*, o cădere în lume: „Dacă am reuși să nu scoatem capul/ nici măcar o clipă. Dar noi suntem curioși, o, cu mult prea/ curioși, Doamne al Diamantului. Vrem să ițim capul afară, fie/ și numai pentru o crăpătură de secundă. Murim de curiozitate să/ vedem cum este Lumea Dinafara Diamantului. Și atunci/ începem să îmbătrânim. Să murim. Și pierdem lumea din/ poveste.”, cădere ce vine, simultan, cu ignorarea nunții de diamant, uniune/unire prin care s-ar fi putut ajunge la esența primară a creației. Iubirea este esențială în orice act creator: „În diamant/ și numai în diamant/ puteai lua și da câtă iubire ai nevoie./ Acolo iubirea se putea găsi oriunde, pe jos, ca nisipul./ Iubirea peste tot se împrăștia./ Căci asta era menirea intimă a diamantului./ Menirea ultimă: să împrăștie lumina,/ Să împrăștie iubirea./ Ca dintr-o inimă uriașă, plurifațetată,/ din diamant iubirea difuza./ Iubire era mâna ta dreaptă/ și ochiul meu/ și ochiul tău deopotrivă/ și dreapta ta”;



iubirea este „izvorul lumii/ și, în același timp, finalitatea sa”. Eliberată de contingent, de constrângeri temporale, creația devine atemporală: „Lumea se refăcea încontinuu în diamant,/ Mai sfântă și mai curată./ Diamantul avea o mare putere,/ O putere numai și numai a lui./ Puterea de a strânge toate vârstele noastre laolaltă,/ într-un fel de florilegiu./ În diamant,/ buzele mele încă mai coexistau/ cu sărutarea ta.”, iar poetul, „tânăr în diamant”, la fel de atemporal: „Sunt tânăr/ pururi tânăr/ în diamant/ pentru că diamantul întinerește lucrurile./ Diamantul face viața mea din lineară punctuală,/ Adună toate momentele într-un singur moment./ Deasupra,/ Strălucește surâsul meu tânăr,/ Adolescent./ Omnipotent”.

Poeziile cuprinse în această antologie au fost ca niște exponate într-o galerie pe care Mihail Gălățanu o parcurge el însuși, nu numai ca artist, dar și ca un custode pasionat, gata să se pună la dispoziția celui interesat. Călătoria vizitatorului este liniară, într-un spațiu bine delimitat. Călătoria lui este interioară, inițiativă, de aceea, autoportretul din *Am ajuns foarte târziu* îl fixează, necesarmente, nu doar în rama vârstei biologice, ci, mai ales, a celei spirituale, marcată de achiziții capabile să producă saltul: „Am ajuns foarte târziu la 38 de ani/ Nu știu de ce mi s-a întâmplat asta/ Am învins/ Multe dintre lucrurile care mi s-au întâmplat/ și am crezut că le-am înțeles/ s-au dovedit a fi altcumva/ dar asta nu mai are prea multă importanță/ nici prea mult sens”. El nu sporește a lumii taină, intertextul polemic îl poziționează neînțeleasă față de ceilalți: „am sporit în lume aria confuziei/ atunci când am vrut să iluminez izvorul tuturor lucrurilor/ multe mi-au rămas ascunse/ așa cum și eu lumii am rămas// ne-re-ve-lat”. Zestrea pe care o are poetul rămâne nerevelată: „capul meu este un raft cu cărți revelate/ care a rămas într-un scrin, încuiat// o bibliotecă melancolică și reumatică și plină de praf/ și de spori, care se duce în fiecare zi la serviciu/ și se întoarce/ mai trist, mai deprimat”; ieșirea în lume este un eșec: „orice ieșire în lume e o înfrângere/ o capitulare rușinoasă/ un spot cu Podul Înalt”, căci poetul nu încapă pe

(continuare în pag. 8)



Daniel CORBU

KATABASA.

**Istoria anahoretului Daniel
sau creșterile și descreșterile unei vieți
de unică folosință**

Să vă mai spun o dată povestea
călătorului rătăcit în țara fără nume?

I

Poate că toate ar trebui să se-ntâmple
într-o singură carte
unde doar ceea ce ai iubit rămâne ca o flamură
fluturândă
ca un intim resort al neîngenuncheatei
zădărnicii.

Despre el se va spune:
Avea un ochi glorios ce nu mai privea decât
în sine.
Era atât de preocupat de esențe
că până și moartea i se părea o melodie galantă.
Ar fi putut vorbi mai mult despre
abatoarele fricii
ar fi putut îmbrăca o cămașă străină
sau accepta jocurile și nu martirajul
ar fi putut rămâne în scepticul cor de bărbați
al vechii înțelepciuni
de n-ar fi învins peste limita lor
altă și altă înfricoșătoare limită

II

El scria cântece de biruit rutina
și-atâția se repezeau să-i potrivească
cununa de spini.
Îndulcea hazardul cel orb
era grav ca o stea lactee
ceremonios ca un răsărit
și se-amesteca foarte des cu taumaturgii
ezoteriștii și sacerdoții din îngălbenitele
pagini.

Spunea:
DACĂ AI UN TRUP DE VÂNDUT, VINDE-L!
DACĂ AI O SODOMĂ DE-NFLORIT,
ÎNFLOREȘTE-O!

Dar pe cel dinlăuntru, nemărginitul
cu credință caută-l și cu aleasă grijă
să nu-l rănești.
Cultivă-ți somnul! Astfel ca el să poată ieși
din tine
pentru a te renega
și până la urmă pentru a avea unde
se-ntoarce.
Pentru că TOT CE SE IVEȘTE ÎN JUR
E FĂCUT SĂ NE DOMINE
îți vor scoate până și inima
și pe loc va apărea o nouă inimă
sau îți vor planta mult așteptatele aripi
pe care singur și în deplină simetrie
le vei crește
și tot tu desprinzându-le
le vei arunca una după alta în mare.

III

Despre el se vorbea ca de-o prejudecată
era cel ce aude nechezatul cailor
dintr-un ev mediu întâmplător
și scâncetul limbilor moarte.
Câteodată spunea:
Ehei, lumea se schimbă!
Pe dealuri și văi postmoderne
cine mai vorbește politicos?
Cine-și mai alege cuvintele?
Nerăbdarea a devenit un fel de fufă
în curtea spitalului de urgență
rațiunea un fel de cetate de gheață.
De mila mașinilor până și șoarecii de câmp
dispar
din bună cuviință față de miriapodicele unde
ale comunicării
gândăceii de rapiță nu mai ies din pământ.
Lumea se schimbă. Numai de-am putea
reconstitui sufletul din cuvinte!

IV

Câteodată îl văd cum se strecoară
printre săgețile otrăvite ale zilei sclav
și rege al metaforei
ducându-și la amanet nopțile albe.
Îl aud vorbind unui popor nevăzut:
Să preamărim deopotrivă
siciul de foc al înfrângerii
siciul de lut al victoriei
căderile în prăpastia sinelui
acolo unde se limpezește blestemul
și se retrag vremelnice ziduri.
Spunea:
Nimic nu sfârșește senin
nici gândirea abstractă
nici transplantul miresmei de trandafir.
Și mai spunea:
Au obosit și căutătorii de *essentia nobilis*.
Dar DACĂ DE MINE VREȚI SĂ FUGIȚI
EU VĂ DAU ARIPILE!

(continuare în pag. 8)

patul procustian al lumii, al modelor literare. El își este sieși Pygmalion și Procust.

Credința aproape mistică în destinul lui de poet, în misiunea/menirea cu care l-a încredințat Dumnezeu este ultimul cuvânt al poetului Mihail Gălățanu, care mărturisește: *Lucrez la dragostea mea pentru (Dumnezeu are ceva planuri cu mine)*: „Dumnezeu are planul Său cu mine./ de aceea, nu mă întrebați ce am să fac mâine/ și ce e cu acesta/ că nu știu/ și nici nu trebuie să știu,/ știe și pentru mine”, și nimeni nu-i poate lua această credință: „Nimeni nu-mi poate lua credința în Tine./ E singurul lucru la care trudesce de amar de vreme:/ Lucrez la dragostea mea pentru.” Modelul divin al creației, al facerii lumii este modelul primar, originar din care el, creatorul, demiurgul propriei creații, învață lecția iubirii universale, în ipostaza *agapé*-ului, a iubirii care înseamnă, deopotrivă, rațiune și afect, iubire care se dedă risipei în frumusețile lumii. Mărturisirea de credință literară este spovedania de poet a lui Mihail Gălățanu în fața unui Dumnezeu al iubirii și al poeziei: „Toată viața am lucrat la această Operă care e dragostea./ Numai și numai la această operă:/ iubirea mea simplă/ ca o jimplă/ și necondiționată/ pentru.// Îngăduie, Doamne, sacrificiul meu,/ pentru oricare din micile Tale planuri!// știe./ poate./ Eu nu pot nimic/ și nu știu nimic fără.// cu filtru,/ care filtrează viața mea pentru mine./ este. vine”.

(Fragment din lucrarea în pregătire *Mihail Gălățanu - Radiografia unui iconoclast*, capitolul *Poezia - un mod de a(-ți) trăi viața*)



V

Se pare că ce-a fost de spus am spus.
Dar nimic despre neprețuitele daruri
nimic esențial
despre atoatestăpânitorul Neant!
Am scuturat de pe mine cuvintele rele
- spunea -
pizma o îngrop adânc în pământ
precum securea războiului. Nu mai sângerați
pentru mine
pietre, păduri ale copilăriei, nici voi,
vestale ale trecutei tinereți!
Acum mă cațăr pe munții din suflet
acolo nici lătratul stelelor
nu se mai aude
nici blândețea îngerului nu se mai vede
iar cuvintele sunt ovalele gurii pustii.

VI

Sunt mai bătrîn ca umbra
născut din bezna lumii - îmi spunea.
Fără averi fără discipoli fără speranță.
Am inventat acrobații fără noimă
am inventat sfâșietoare cadențe ale unei limbi
numai de mine știută
și-atâtea vise asemenea grădinilor suspendate
la care nimeni n-ajunge.
Târziu iluziile se transformă-n cadavre
pe care oamenii uită să le-ngroape.

VII

Îl auzeam spunând
pe când admira pomul cu bufnițe dormitând
ziua-n amiaza mare:
Aproape că nu-mi mai știu drumurile
dar ceața care le-acoperă
poate fi o bucurie aurorală.
Ca pe-un ecran
dintr-o sală de cinematograf poți vedea
cum se-adună firimiturile gândului
într-un punct iar punctul devine
o lacrimă.

VIII

Despre el se va spune:
Avea un ochi glorios ce nu mai privea decât
în sine.
Ar fi putut îmbrăca o cămașă străină
sau accepta jocurile și nu martirajul.
Ar fi putut accepta câteva rânduri de aripi false
sau să negocieze la un preț bun praful de stele.
dar EL ERA ATÂT DE PREOCUPAT DE
ESENȚE
CĂ PÂNĂ ȘI MOARTEA I SE PĂREA
O MELODIE GALANTĂ.





Ignatie GRECU

Soldații și privighetoarea

vechiului meu camarad, VICTOR ONEA

1

Era în zori. Soarele răsărise binișor.
Armata noastră se îndrepta spre sud
să întâmpine cu eroism pe dușmani.
Mergeam la pas pe un drumeag de țară,
în dreapta unui râu care curgea liniștit
sclipind din când în când în
primele raze ale dimineții.
Ne-am oprit să ne odihnim puțin
într-un zăvoi plin de iarbă și de
tufe de măcieș în floare.
Am descălecat și am dat drumul cailor
să pască în voie.
Armele le-am sprijinit de un copăcel,
cred că era un salcâm deja înflorit.
Mirosea atât de frumos. Răcoarea,
aerul curat și liniștea ne-au făcut
să uităm o clipă rostul nostru
pe aceste meleaguri atât de bogat
îmbrăcate în vegetație și proaspăt scăldate
în roua care începea să se ridice.

2

Mergeam la luptă să apărăm țara.
Să ucidem și să fim uciși pentru ea.
Acesta era rostul nostru aici. Când
Am dat să ne ridicăm pentru plecare,
a început ea, privighetoarea, să cânte.
Să mai zăbovim puțin, a spus unul dintre noi,
cu ochii înlăcrimați, ațintiți în gol.
Da! Să mai zăbovim puțin. Cine știe
dacă o să mai apucăm să o mai
auzim vreodată cântând?
cântecul ei este ca o miruire cerească
înainte de moarte. De moartea noastră.
Vedeți cât de frumos cântă! Râul curge
liniștit la vale, în stânga noastră. Lunca
sclipește fraged în soare, atât de verde și de bogată.
Iar noi, înarmați până-n dinți, mergem
la luptă! La moarte! Toate din jur
proslăvesc viața, mila lui Dumnezeu pe acest pământ,
pe care oameni ca noi sau ca dușmanii nostri
aduc moarte înainte de vreme.
Pentru ce? Să ne apărăm țara! Da! Țara!
Patria! Peste o sută de ani nimeni nu-și
va mai aduce aminte de noi, eroii de astăzi.

Da! Eroii de astăzi țințuiți locului pentru câteva clipe
de trilul îngeresc al unei micuțe păsări nevăzute.
Armele ne-așteaptă. Căii sunt gata de drum.
Să mergem, fraților. Ne-așteaptă drum lung și greu.
În ziua aceea dăruită încă de dimineață
de Domnul, n-am ucis pe nimeni și nici
dintre noi nimeni n-a fost ucis.

Privighetoarea cântă

Privighetoarea cântă pe ramuri în liveze.
Pe toți îi minunează, dar nimeni nu o vede.
Învață de la ea pe cât e cu putință:
Pe nimeni nu urăște și nici nu amenință.
Că Domnul i-a dat farmec în tril și frumusețe
Să fie alinare, balsam pentru tristețe.
Ea lacrima și-o varsă ca boabe de

mărgean

Pentru-un trandafir în floare în fiecare an.
Și-n ghimpul lui de-oțel ia pieptul și-l

apasă

Cu sânge să-l adape la vremea secetoasă.
Când soarele răsare o află încă în viață,
Suspina lângă suspin în prag de dimineață.
O mângâie pe gușă, pe aripi și pe gene
Și o sărută lin pe umedele-i pene.
Cu rouă o adapă și gingaș o descântă.
În strai de sărbătoare cu grijă o-nveșmântă
Și-o adoarme-n pluș de raze ca pe o

relicvă sfântă.

La noapte se trezește și mai cu putere

cântă.

Luna bătrână

Noapte de noapte vine și se așează pe prag
Luna bătrână și oarbă, de drum obosită.
Se sprijină-n luceafăr ca-ntr-un toiag.
Pâlpâie peste grădini o umbră strălucită.

Îi sună-n ureche un greier stingher.
O stea, făclie încă tremurătoare,
Arată în zori calea ce duce la cer
Printre fântâni grele de plâns și răcoare.

Deasupra casei mele

Deasupra casei mele de la țară
Când vine blânda, liniștita înserare,
Înalt pe ceruri tremurând se-arată
Din osii scârțâind lung Carul Mare.

Întreaga noapte el o duce-n spate,
Poveri astrale într-o pace adâncă,
De la începutul lumii încărcate
Pe căi de nimeni cunoscute încă.





Petre RĂU

Genialitatea. Cazul Mihai Eminescu

Despre poetul Mihai Eminescu se afirmă fără rezerve semnificative că este cel mai mare reprezentant al romantismului românesc, numărându-se totodată, cronologic vorbind, ca ultimul mare poet romantic european. În opera sa întâlnim teme, motive și maniere romantice care țin de marea literatură a lumii.

Printre caracteristicile de bază ale poeziei romantice întâlnim: sentimentul ridicat la rang mai înalt decât rațiunea, punerea în evidență a miturilor și valorilor istorice, reveria, meditația și visarea, tendința spre confesiune ș.a. Aceste trăsături se răsfrâng puternic asupra întregii scene cu eroi și personaje romantice, evenimente și peisaje deopotrivă de neobișnuite.

De fapt, opțiunea lui Mihai Eminescu pentru romantism, sau mai degrabă confesiunea de credință a poetului din acest punct de vedere o găsim mărturisită în câteva versuri din poemul „Eu nu cred nici în Iehova”: „Nu mă-ncântați nici cu clasici, / Nici cu stil curat și antic - / Toate-mi sunt de o potrivă, / Eu rămân ce-am fost: romantic”.

Și chiar dacă Eminescu nu este un romantic pur precum Byron sau Goethe (să recunoaștem, în opera sa întâlnim și caracteristici ale clasicului, chiar și unele ale modernității), el rămâne cel care a dăruit romantismului o expresie unică și totalizatoare.

Operele marilor romantici, pline de plâsmuiri dintre cele mai nuanțate, au multe puncte comune. Una dintre acestea este tema condiției omului de geniu. Desigur, vorbim despre genialități dobândite, genialități pierdute și regăsite, dintre cele mai blânde dar și dintre cele trufăse, atingerea absolutului ș.a. Până la urmă genialități care sunt puse în contrast cu normalitatea.

Referindu-se la genii, un celebru matematician american de origine poloneză, Mark Kac (1914-1984), spunea cam așa: „Un geniu obișnuit este un om la fel ca mine și ca dumneavoastră, doar că de multe ori mai deștept. Nu este niciun mister în modul cum funcționează mintea lui: odată ce am înțeles ce a făcut acesta, suntem siguri că și noi am fi putut face la fel. Nu același lucru se întâmplă cu geniile magicieni... Funcționarea minții lor ne este de nepătruns din toate punctele de vedere. Chiar și după ce am înțeles ce au făcut aceștia, procesul prin care ei au ajuns acolo ne rămâne complet inaccesibil”.

Am putea îndrăzni să caracterizăm această încercare de definiție a conceptului ca fiind una originală. Sub diferite aspecte, însă, ea nu diferă prea mult de spusele multor alți oameni celebri sau mai puțin celebri. Dar tot ne-ar putea folosi la ceva: să înțelegem totuși că sunt două tipuri de oameni ce pot fi încadrați în categoria geniiilor. Un tip comun, al oamenilor inteligenți sau talentați, oameni obișnuiți ce fac lucruri extraordinare



care, atunci când ajungem să le folosim, ne lasă impresia că de fapt avem de-a face cu ceva elementar, ce ne-ar fi stat și nouă la îndemână să facem, doar că n-am avut șansa unei sclipiri „geniale” ca să ajungem în acea postură creativă mai puțin obișnuită. Dar există și un tip de geniu de o altă speță, în enunțul de mai sus denumită geniu magician. Din această categorie fac parte acele genii „neînțelese”, care ne pun adesea în fața perplexității prin ceea ce ne oferă și, mai ales, față de procedeu prin care a ajuns la “opera” săvârșită.

Cu siguranță, și nu o spun numai eu, poetul Mihai Eminescu s-ar situa în această din urmă categorie a genialităților. Doar că, așa cum vom putea conchide, el însuși, sătul în final de toate vitregiile îndurate din postura sa de geniu, va declara într-o subtilă resemnare: “Geniul n-are moarte, dar nici noroc”.

Opera lui Mihai Eminescu este covârșitoare prin genialitate. De altfel, din ea exegeții au pus în evidență și la loc de cinste multe mituri celebre, printre care și cel al geniului, întâlnit în poeme celebre precum „Luceafarul”, „Criticilor mei”, „Glossa”, „Singurătate” ș.a. În această privință constatăm că Eminescu a abordat atât tema geniului suprem, cel demiurgic, cât și a geniului identificat în ipostaze umane, creative, vizionare. Adevărata genialitate a poetului, după părerea exegeților, o întâlnim în concepția sa cosmogonică expusă magistral în poezia “Scrisoarea I”, o poezie prin excelență filozofică și fără egal printre marile creații poetice ale lumii.

Revenind asupra enunțului lui Mark Kac, ne place sau nu, trebuie să recunoaștem că definiția propriuzisă suferă de ceva subiectivitate. De pildă, am putea spune că este unul pur rațional, deoarece

(continuare în pag. 11)



recunoaștem bine ce a vrut să spună autorul. Mai mult chiar, ne dă impresia că și noi am fi fost în stare s-o spunem aproape la fel. De altfel, autorul însuși n-a fost în viața de toate zilele mai mult decât un matematician obișnuit - unul foarte bun, desigur - dar până la urmă unul firesc, ca mulți alții din lumea matematicii.

Iată și o altă definiție, mai scurtă, care spune cam același lucru. Ea aparține unui poet englez, Owen Meredith (1831-1891) și sună cam așa: "Geniul face ceea ce trebuie făcut, iar talentul face ceea ce poate". Aș evidenția la aceasta și faptul subînțeles că, fără un anumit efort talentul contează mai puțin, iar creatorii mai buni sunt întotdeauna cei care au lucrat cel mai mult în specialitatea lor, și-au dedicat viața muncii lor, au învățat tot ce se putea învăța, ducându-și pasiunea dincolo de limite.

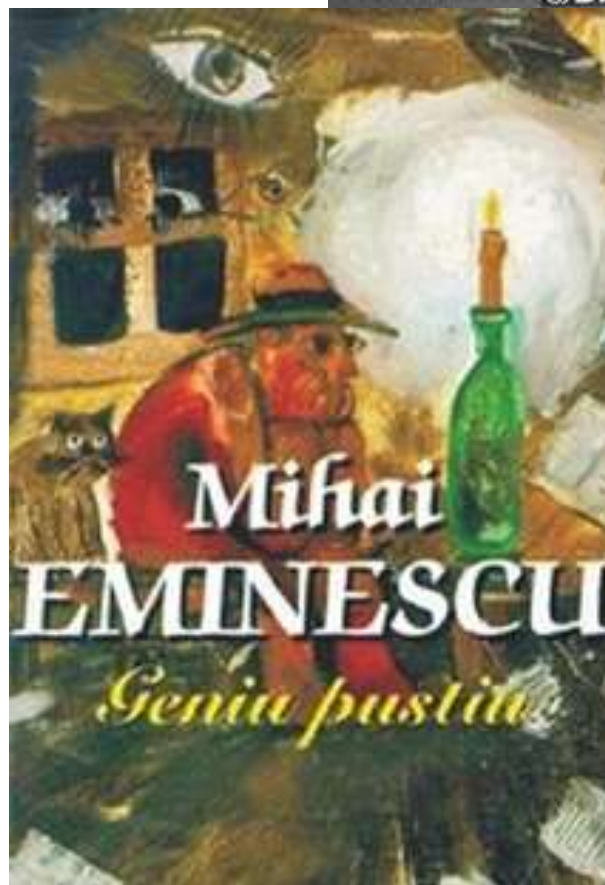
Despre genii s-ar putea spune multe lucruri, cu o oarecare circumspecție, fiindcă există și multă confuzie. Geniul este cineva la care cota de creativitate depășește limita a ceea ce obișnuim noi să înțelegem prin acest termen. Creativitatea înseamnă de fapt a produce o paradigmă, adică a sparge o barieră, nu doar o metamorfozare lentă și deseori fără intensitate a celor implicate. Geniul nu trebuie confundat cu talentul. De pildă, se spune că există mulți pictori talentați, dar foarte puțini dintre ei (poate chiar niciunul) ar putea fi comparați cu Leonardo da Vinci în ceea ce privește creativitatea. De altfel, există o mare distincție între geniile care au un IQ foarte ridicat și cei care, fără să dețină această calitate, au realizat opere grandioase pentru omenire.

Ar trebui să se facă un clasament al genurilor cu cel puțin două calități importante: a) IQ foarte ridicat și b) realizări geniale în folosul omenirii. De altfel, un american (Libb Thims, inginer chimist și autor al mai multor lucrări interesante) a și făcut un astfel de clasament și a anunțat primele 40 de locuri ocupate de ilustre genii. Cu titlul de observație, menționez că în acest clasament intră în proporție de 45% matematicieni și informaticieni (de altfel, printre primii 10 se găsesc nu mai puțin de 7 nume de matematicieni celebri).

Față de omul de rând, geniul contemplă altfel lumea, o contemplă mai profund decât li se înfățișează ea și celorlalți, cu deosebirea însă că aceasta se reflectă în creierul lui mai obiectiv, adică mai pur și cu mai multă claritate.

Întrebarea pe care oamenii și-o pun des cu privire la genii este aceea care face referire la felul în care a putut cineva să ajungă a fi considerat o așa celebritate. Mai precis, ce anume l-a determinat/influențat să facă ceea ce a făcut pentru omenire. Toți aspirăm să ajungem la perfecțiune, dar foarte puțini dintre noi reușesc. În realitate, se zice că niciunul dintre noi nu reușește să atingă perfecțiunea, care l-ar plasa într-o categorie net superioasă, cea a supragenurilor sau, de ce nu? aproape de-a dreapta divinității.

Este clar că ceea ce fac geniile nu este o perfecțiune, ci doar o realizare măreață, depășind mult canoanele obișnuințelor. Și, da, descoperirea sau invenția unei minți geniale ni se va părea uneori un adevărat miracol. Căci, chiar dacă întâlnim pe viu asemenea specimene care și-au câștigat dreptul de a fi numite genii, tot nu înțelegem, în marea majoritate a cazurilor, cum au obținut ei ceea ce au realizat. Sau, punând uneori și îndoiala la încercare, în unele cazuri am putea crede că doar întâmplarea a aprins



scânteia din care s-a născut miracolul.

Într-un interviu pe care mi l-a solicitat tânăra și supertalentată poetă Denisa Lepădatu, ea însăși un geniu în devenire pe care l-am cunoscut îndeaproape, vorbeam despre câteva dintre caracteristicile unei astfel de minți. Și constatam împreună atunci că doar din greșeală sau dintr-o exagerare voită li se atribuie celor talentați titlul de geniu. Pornind însă de la excelența în creativitate, care de fapt înseamnă ceva unic, irepetabil, de neatins pentru majoritatea oamenilor, am caracterizat un geniu spunând despre el că, în general, este nefericit și neînțeles. Și menționez că, de-a lungul istoriei mult milenare a popoarelor s-au putut observa anumite trăsături deosebite pe care le poartă mințile geniale. Iată doar o mică parte a acestora, neștiind însă să afirm dacă sunt și cele mai importante.

Geniile sunt persoane curioase și bine determinate, fascinate de munca lor, de o dorință imensă de a obține ceea ce-și propun. Nu contează cât de educate sunt în general, ci doar autodidacticismul și timpul acordat pasiunii lor. Sunt foarte stăpâni dar și foarte exigenți și critici cu munca lor. Fac sacrificii enorme, sunt niște singuratici și uneori suferă de nevroze, munca lor neostoită îi transformă adesea în maniaci și egoiști, ruși de societate și/sau familie. Totodată, nu sunt deloc interesați de câștiguri materiale, de bani sau alte avantaje. Pe ei îi caracterizează inteligența ieșită din comun, intuiția, gândirea globală, limbajul simplu dar elocvent, viziionarismul, exactitatea și rigurozitatea în gândire. Pot părea că dețin anumite capacități paranormale, că au o capacitate uimitoare de a gândi abstract/

(continuare în pag. 12)



analitic/sintetic, au totodată o excentricitate inofensivă, cu înclinații certe către nou dar și către clasic, o originalitate spontană autentică, o fidelitate și o încăpățănare excesive.

Toate aceste calități (pe care o astfel de minte ar trebui pesemne să le posede și să le gestioneze într-o armonie perfectă), adunate într-o singură persoană, deja înseamnă enorm de mult. Statisticile arată că geniile alocă un timp redus de somn, nu-i interesează banii și luxul, de regulă nu fumează, nu consumă alcool decât foarte rar, mănâncă puțin, agreează plimbările, se îmbracă neglijent și demodat, consideră petrecerile un timp pierdut, politica este pentru ei un joc mizerabil, nu apreciază deloc violența ș.a.

Câte dintre cele enumerate mai sus le recunoaștem în persoana lui Mihai Eminescu? Aș spune fără tăgadă că majoritatea. Poetul nostru național a fost un geniu, în sensul cel mai propriu al cuvântului. Și nu numai că a fost el însuși geniu, dar a și abordat magnific și pe larg problema genialității în opera sa scriitoricească.

Așadar, tema genialității, ea însăși o remarcabilă temă romantică, se regăsește cu prisosință în opera eminesciană. Primul dintre cei care au integrat-o în romantism a fost Byron, cel care definește cu mijloace artistice prototipul genului. El caracterizează acest model uman prin posedarea unor însușiri neobișnuite, precum o inteligență acută, o memorie excepțională, o seninătate abstractă, pasiunea pentru studiul de orice fel, dezinteresul față de tot ceea ce este obișnuit și, desigur, o viață pasională plină de aventuri.

În portretul scriitorului romantic definit de Goethe întâlnim aprecierea că "Primul și ultimul lucru care se cere genului este iubirea adevărului". Și Schiller intervine în acest subiect afirmând că "Poetul este un veșnic căutător de absolut, iar opera sa reflectă genialitatea".

De aici am putea înțelege că pentru romantici genul este aproape o îndeletnicire continuă, care are nenumărate reguli și care, odată însușit, devine o datorie. Cu toate acestea, așa cum subliniază și Hugo, "Chiar dacă te-ai lăsa pradă nedreptății și durerii, cine n-ar accepta cu bucurie genul plătit cu prețul nenorocirii?"

Există la marii romantici din literatură păreri divergente despre felul în care se formează un geniu. De pildă, Goethe, insistând pe această temă, este de părere că "Talentul se formează în tăcere", adică prin muncă individuală neobosită și necunoscută celorlalți. Alții susțin că fără un suport intelectual și etic nimeni nu poate deveni un geniu, oricât s-ar strădui (vezi Novalis). Viziunea lui Heine, însă, este dominată de părerea că "Un mare geniu se formează printr-un alt mare geniu", deci fiecare nou poet învață din arta și știința înaintașilor săi, pentru că "Sufletele puternice sunt înrudite între ele", așa cum spunea și Schiller, cunoașterea de sine joacă fără îndoială un rol foarte important în devenirea oricărei ființe, și deci mai cu seamă în cea a unui scriitor.

Mihai Eminescu se pronunță în această direcție într-un mod cât se poate de simplu și original: "Oamenii se împart în două categorii: unii caută și nu găsesc, alții găsesc și nu se mulțumesc". Această distincție ne pune însă în fața unei dileme privind categoria în care s-ar încadra oamenii de geniu. Pentru Eminescu, oamenii în general, dar mai ales cei geniali, "sunt probleme pe care și le pune

universul, iar viețile lor încercări de dezlegări". Este fără îndoială o definiție cât se poate de distinctivă, în care viața omului este conceptualizată ca o frumoasă, dar eternă îndoială și enigmă. Aceeași viziune asupra coordonatei divine a spiritului omenesc o are și Goethe, pentru el sublimul rezidând tocmai în umanitatea noastră: "Cu cât simți mai mult că ești om, cu atât ești mai asemănător cu zeii".

Un geniu este într-o continuă luptă, de pildă el nu vrea să se supună sorții și societății în care trăiește. De aici probabil derivă și marea sa dramă. De aici putem înțelege că pentru un om de geniu soarta poate fi nemiloasă, plină de deziluzii și suferință, dar superioritatea sa față de ceilalți oameni constă tocmai în capacitatea lui de a se ridica deasupra a tot ceea ce este omenesc și pământesc, capacitate transpusă mai ales în opera sa genială.



Aceasta este și tema care l-a preocupat în mod deosebit pe Eminescu și care este fără îndoială punctul de sprijin al capodoperei sale lirice "Luceafărul" și al celei mai celebre și interesante nuvele eminesciene, "Sărmanul Dionis". Dar și multe alte poezii conțin cumva această temă profund romantică: "Scrisoarea I", "Floare albastră", "Mai am un singur dor" ș.a., toate ne vorbesc despre zbuciumul și neajunsurile vieții omului de geniu și despre speranța în izbăvirea morții.

Făcând distincția între omul de spirit și cel genial, Eminescu ne avertizează, undeva prin opera sa reîntregită târziu, că: "Om de spirit e acela care năvălește în fundul inimii lui râde de toți și de toate. Om de geniu e acela care râde de el însuși. De aceea un geniu nu poate fi rău, pe când un om de spirit e totdeauna rău" (Fragmentarium, p. 53).

La Eminescu personajul cu harul genialității trăiește și sub presiunea slăbiciunii că își dorește cu ardoare să scape de povara genialității în schimbul unei "ore de iubire". Și toată această dorință având un puternic contrast cu efemeritatea și nestatornicia oamenilor de rând, de altfel o veșnică poveste a poetului romantic, care nu-și poate găsi împlinirea

(continuare în pag. 13)

pe pământ, idealul neputând fi atins în mediul teluric. Concluzia este că pentru poetul romantic genialitatea este o sublimă binecuvântare, dar și un constant blestem.

Tema genialității nu este foarte amplă în poezia eminesciană, dar cu siguranță ocupă o pondere deloc neglijabilă. Ea este una autoconfesivă, dar și obsesivă. Fiind el însuși un geniu, deci trăind pe viu această conștiință, poetul vorbește în deplină cunoștință de cauză. El ne mărturisește cu sinceritate că și-ar fi dorit mai degrabă ca în locul genialității să fi avut parte de fericire, iubire și apreciere. Obsesia sa în ceea ce privește genialitatea se centrează pe argumentul că istoria este la fel de nedreaptă cu geniile și că, din această cauză, lumea nu a tras învățăminte din veacurile anterioare despre cum ar trebui să se comporte față de ele.

În multe din poemele antume întâlnim tema abordată prin elemente echivalente în care poetul se autocaracterizează drept un singuratic, aflat în continuă suferință, cu inima frântă de durere, cu sufletul nemângâiat și plin de doruri nemărginite. Adesea suferința geniului vine din mărturisirea adevărului.

„Scrisoarea I” (1881) ne dezvăluie conștiința înaltă de sine a poetului că și omul de geniu este muritor, că moare ca un om neînțeles, fiind apoi răstălmăcit în fel și chip de către urmași. Totodată el nu este suficient admirat tocmai din cauză că nu poate fi atins și înțeles.

În „Scrisoarea III”, spre final, poetul recunoaște deschis că *„Virtutea? e-o nerozie; Geniul? o nefericire”*. În mod similar, și în poemul „Gelozie” poetul mărturisește despre sine: *„mă mișc ca oceanul cu suferinți adânci”*. Toate aceste stări au fost trăite din plin de către creatorul de geniu numit Mihai Eminescu.

Întâlnirea cu conștiința genialității poetului se petrece în „Replici” - un poem conversațional de excepție, în care dialogul are loc între poet și iubita sa. Aici Eminescu vorbește explicit despre genialitatea propriei sale persoane: *„Tu esti o frunte, eu sunt o stemă, / Eu sunt un geniu, tu o problemă, / Privesc în ochii-ți să te ghicesc - / și te iubesc!”*.

În poemul „Povestea magului călător în stele” (1872) se introduce ideea, de sorginte păgână, că geniile ar fi îngeri care se întrupează. Ni se spune în mod explicit că *„geniile beau vinu-uitării, când se cobor din ceruri”*, acesta fiind de fapt și singurul poem în care genialitatea se naște din ipostaze supranaturale. Și tot aici, ni se amintește că geniile sunt ființe de excepție, dar ne iubite de către oameni: *„Deși rari și puțini-s, lumea nu va să-i vază, / Viața lor e luptă, când mor se duc neplânși. / Ei n-au avut la leagăn un blând inger de pază / Și-a lor ochi de durere sunt turbure, și stinși; / Dară deși blânzi îngeri nu-și varsă a lor raze / În sufletul lor, totuși ei mari își și distinși, / Căci Dumnezeu în lume le ține loc de tată / Și pune pe-a lor frunte gândirea lui bogată”*.

De altfel, despre raritatea oamenilor de geniu poetul notează undeva în manuscrisele sale: *„Pământul nostru e mai sărac în genii decât Universul în stele fixe și mai lesne se naște, în văile nemăsurate ale haosului, un nou sistem solar decât pe Pământ un geniu”*.

Geniile sunt rare, afirmă poetul și în „Icoană și privaz”, în timp ce lumea mediocră este dominantă: *„ici-colo câte-un geniu - și peste tot gunoi”*. Lumea omului de geniu, spune poetul tot aici, își are izvodul în creația lui Dumnezeu.



Omul obișnuit poate fi tentat de iluzia unei apropieri de geniu, de fiecare dată, însă, va constata că nu are nicio șansă de reușită: *“- O, geniu mândru, tu nu ești de mine, / De-a ta privire ochii mei mă dor, / Sângele meu s-ar stoarce chiar din vine, / Căci m-ar usca teribilu-ți amor!”* (Fata-n grădina de aur).

În poemul „O arfă pe-un mormânt” geniul trăiește drama unei vieți triste, iar în „Preot și filosof”, filosoful genial simte că face parte dintre *„copii[n] nimicniciei”*.

În „O, adevăr sublime...” geniul și-ar dori să fie admirat, deși el își urăște semenii: *„tu îi iubești atâta încât îi strângi de gât...”*, pe când în „Cărțile”, Eminescu își arată prietenia pe care o are cu Shakespeare prin prisma genialității comune: *„adesea te gândesc cu jale, / prieten blând al sufletului meu”*.

Un glas „singuratec” este poetul de geniu și în poemul „Pierdut în suferință...” în care se amestecă printre oameni ca un necunoscut *„și nimenea nu-ntreabă ce este sau era”*.

Există, desigur, și genii închipuite, dar adevăratul poet de geniu nu creează niciodată versuri *„goale de cuprins”*, ne mărturisește Eminescu în poemul „Oricare cap îngust”. Autorul are conștiința valorii sale unice, pe care o exprimă lapidar în același poem: *„fost-am în lume poate unic”*, iar geniile sunt desemnate drept ființe care sfințesc pământul cu umbra lor.

În poemul „Numai poetul...” avem de-a face cu ipostaza măreață a omului de geniu creator de poezie: *„Numai poetul, / Ca pasări ce zboară / Deasupra valurilor, / Trece peste nemărginirea timpului”*.

În poemul „Întunericul și poetul” geniul este conștient că nu-l admiră lumea așa cum ar trebui și, *„scoborât din stele”*, plânge în fața ei *„nebu și palid”*: *„Tu care treci prin lume străin și efemer, / Cu sufletu-n lumină, cu gândurile-n cer, / Poet gonit de răsuri și înghețat de vânt / Ce cânti ca o stafie ieșită din mormânt...”*.

Sătul de atâta prigoană și nebăgare în seamă poetul ajunge să considere că poezia nu mai are sens atâta timp cât rămâne însoțit de pustiul și singurătatea pe care le trăiește, ajungând în poemul „Singurătate” să declare că ar putea ajunge în pragul abandonului: *„Ah! de câte ori voit-am / Ca să spânzur lira-n cui / Și un capăt poeziei / Și pustiului să pu”*.

Nemuritoare rămâne strofa din finalul grandios și rigid al poemului „Luceafărul”, poem dedicat în întregime soartei geniului (un geniu contemplativ) și a iubirii acestuia pe pământ, stigmatizând totodată și un amar dispreț existențial: *„Trăind în cercul vostru strămt / Norocul vă petrece, / Ci eu în lumea mea mă simt / Nemuritor și rece”*.

Să nu uităm că Eminescu și-a pus amprenta și pe textul în proză și, așa cum era de așteptat, și-a adus și aici contribuția în a ne înfățișa condiția omului de geniu. În unicul său roman, intitulat „Geniu pusti” (1868), el dezvoltă aceeași temă al

(continuare în pag. 30)



Maria IEVA

semn de toamnă

am văzut o frunză
 șchiopătând pe-o alee
 se plimba pe asfaltul ud
 rănită
 de îmbrățișarea vântului

am găsit
 ochii unui om de zăpadă
 au căzut
 în spatele ferestrelor
 cu sticlă colorată
 aș fi vrut
 să mă privesc în ei
 dar întunericul
 era atât de adânc
 că în văpaia
 din privirea mea
 se mistuia
 gândul
 copacului de lumină

semn de primăvară

în beciul sentimentelor
 sub stratul de mucegai
 a înflorit lumina

dacă m-aș fi născut primăvara
 aș fi fost pasărea
 care își căuta cuibul
 în vârful coloanei infinite
 dar ziua morții
 nu este o alegere

la masa tăcerii
 toate păsările cântă

mă voi naște
 iar și iară
 până când
 voi învăța
 să renunț
 la toate
 semnele
 de punctuație

nici nu se putea altfel

te-ai îndrăgostit
 de una din versiunile mele
 o femeie ideală
 după care doar vântul
 întorcea uneori capul
 da
 pe ea ai iubit-o
 nici nu se putea altfel
 era rodul imaginației tale
 o poemă nescrisă
 într-o pandemie de iubire

m-am îndrăgostit
 de culorile curcubeului
 răsucite în jurul mâinii tale
 nici nu se putea altfel
 tu scriai despre sufletul meu
 ca despre corola luminii

ne-am îndrăgostit
 căci altfel nu puteam
 să aflăm cine suntem

poetii nu plâng
 ei sunt
 mereu îndrăgostiți
 de mersul pe ape

niciodată nu ne punem de acord
 ea vorbește despre matematică
 eu despre vânt
 ca despre o criză financiară
 în care cenușa și zarea
 se împletesc
 într-o singură cruce

câtă zbatere
 pentru un album de familie

în cealaltă patrie
 nu sunt nici pasăre
 nici om
 sunt doar o expresie
 a privirii tale

privește-mă
 ca pe un cântec
 într-o zi
 voi învăța
 să dansez

(continuare în pag. 15)

cea de-a opta tăcere

acum nu mai tac eu
ci prima zi
rămasă fără săptămână

după cea de-a șaptea zi
clipa s-a privit în oglindă
ornicele au pornit în sens invers
orele s-au ascuns în secunde
și fiecare zbatere de pleoapă
m-a adus mai aproape
de nașterea de pe urmă

nu eu te iubesc
ci lumina
care s-a cuibărit în mine
dacă te-aș iubi eu
încă aș încerca
să aflu
câte morți
poate
duce
o cruce

ne oprim
la marginea vidului
tu încerci
să privești dincolo de mine
eu mă identific
cu golul din privirea ta
cândva
am avut sentimentul
că am existat
și noi
și universul
cu luceferii lui

dincolo
a rămas o ușă deschisă
mă apropii
îmi pun ochelarii
și citesc visurile

nicio metaforă
doar cămașa de lapte
atârnată pe umerii timpului
îmi amintește
că am trecut
cândva pe acolo

declarație de dragoste

poate
n-ar fi trebuit
să mă privești
părul meu
încă miroase
a iasomie

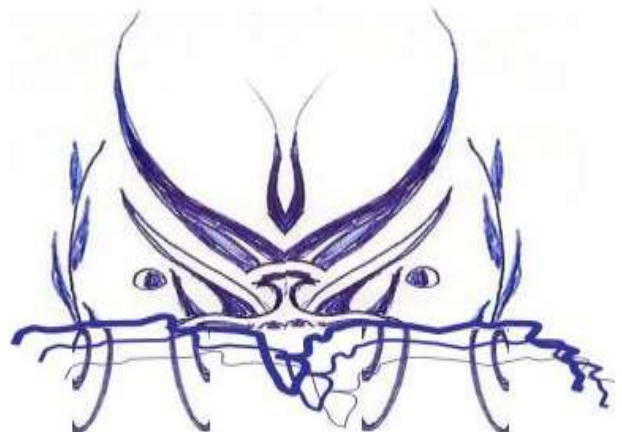
iartă
apusul macilor albi
cineva
a însângerat lumina

s-au închis expozițiile
pictorii se întorc
singuri acasă
numai himerele
dezbrăcate de culori
încă mai patinează
pe marginile
privirilor înghețate

la capătul celălalt
viața se privește în oglindă
cu fruntea brăzdată de riduri
își zâmbește sieși
dincolo de oglindă
veșnicia nu are sens

trecere

să nu opriți ceasul
nici să nu acoperiți oglinda
lăsați-l să se privească
până când
devine eternitate





Adi G. SECARĂ

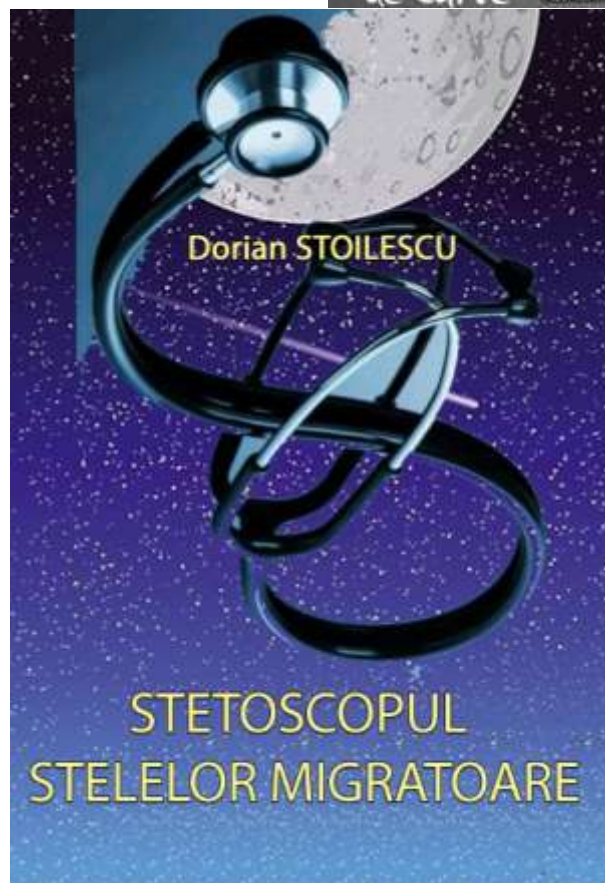
Quasi-kantian la Marea Tasmaniei, cântând (cu) stelele

De sub jocul de lumini și de umbre al celebrei fraze a lui Immanuel Kant, care este motto-ul întregii cărți, ființa textului stă/devine/strălucește (unul dintre cele mai semnificative poeme, se numește „devenire prin nedevenire”), noul volum de poezie al lui Dorian Stoilescu sclipind, invocând oameni-stele, o nouă specie, „demnă” de post-umanitatea nucleară, înregistrată, cifrată, vaccinată, cipată, și totuși, sau, mai ales, liberă, eliberată, capabilă încă să admire stelele în nopți senine, chiar dacă, iată, de câteva luni este și sub amenințarea unui război mondial!

Dar, atenție, text premonitoriu!, „**toate pândesc//** judecata finală după dreptatea fiecăruia/ sub privirile mișeștii ale constelațiilor// căzute în exodul destinelor/ în călătoria spre centrul pământului.” Există și un filon moral, care ține de o filosofie și o privire asupra istoriei, poate îngreunând zborul și grația Poeziei, o mistică quasi-sui generis mântuind cuvintele, viața lor independentă după ce au evadat în carte, invocând un maestru de lumini care poate fi și regizor de stele, „ce nu se plictisește vreodată și așteaptă/ dorințele noastre, absorbându-le,// punându-le cu atenție pe scenă, recuperându-le/ pe toate, ca pe propria-i viață.”

Dintre „meditațiile” care dau deseori tonul de sarabandă al discursului, cele asupra migrației ocupă un loc aparte! Să ne amintim că autorul are cetățenie română, dar și canadiană și australiană, locuind în Sydney, la Marea Tasmaniei, de ceva timp! Apropo de „devenirea” de mai sus, există definiții... dialectice de menționat într-o istorie a sufletelor, istorie a stelelor: „astrele sunt o forță/ nu o scuză// căci noi ne supraviețuim nouă înșine/ prin asumare, doar.// noi nu avem și nu suntem suflete:/ **noi devenim suflete.**” Sau, despre dragoste, care, știm de la Dante, este cea care mișcă și stelele: „**despre dragoste//** steaua mi-a șoptit despre dragoste/ că nu se cercetează - petală umilă// atingând fruntea unui mort/ aducându-l la viață.// despre dragoste a mai spus/ cum nu dă socoteală, nu cere// apare când ai pierdut orice liniște...” De altfel, se spune undeva că poveștile de dragoste se transformă și ele în stele..., acestea spunând „însă că ura rămâne o formă incipientă a iubirii/ și-o pasiune va crește întotdeauna din urmă/ asemeni eucaliptilor ce renasc mai puternici// după incendiile în pădurile Australiei./ ele mai spun: cei dragi sunt ca stelele/ nu-i vezi mereu, dar întotdeauna/ îi simți strălucind în inima ta.”

Revenind la definiții, atenție și la acestea, apropo de



umanismul stelar propovăduit: „dacă te dor durerile tale/ ești viu./ dacă te dor durerile celorlalți/ ești om./ dacă te dor durerile fiecărei viețuitoare, plantă, colț de pământ/ ești stea./ dacă te dor durerile fiecărei stele ești demiurg/ sau poate un poet.” („scurtă clasificare”) Un poem bun de încrustat pe navele spațiale ale lui Elon Musk! Sic!

*

Din strigătul munchian ori de carnaval al Istoriei sunt decupate episoade diverse, unele părând bune doar de știrile de la orele cinci sau de tomuri de mii de pagini (cum sunt incendiile la fabrici de textile din Manhattan, Karachi și Lahore, moartea fiicei regelui Carol al României, ale cărei ultime cuvinte ar fi fost „- Mami, aș vrea să călăresc odată pe-o stea!”), masacre precum cele de la Fântâna Albă, parada diversității din Toronto, celebrarea Noului An chinezesc, Hanami ori a Hanukăi, catastrofa Cernobălului, distrugerea pădurilor din Carpați, masacrarea unor câini sau a unor cai de rasă, alungarea aborigenilor, Auschwitz – Gulag – Xianjing – Hueryong, deportările de tot felul, Fenomenul Pitești ș.a.), din acest punct de vedere Dorian Stoilescu rămânând același poet-cetățean universal, construind viziuni livrești-lirice, unele amintind de Stephen King, precum „Fabrica”, sau Cărtărescu („**transformatorul electric//** n-a văzut niciodată vreo stea...” Existând însă și un dialog cu... Cioran, mai exact cu titlul unei cărți ale filosofului de la Coasta Boacii-Paris („nu mai vedem/ lacrimi de sfinți/ pentru că/ s-au transformat/ în stele.”).

(continuare în pag. 17)

Cartea este (și) un „manual de purtare a stelelor” („te întreb, Tată, cum să ne purtăm/ noi, inimile?”, în condițiile în care „steaua ce s-a deschis/ este inima mea ce devine rană// neștiind unde, cum, când.../ E o povară dusă mult prea departe// de neunde, de necum, de necând...”, conform poemului „răsăritul”), cu instrucțiuni și avertismente! Și, totuși: „fără stele, toate sărbătorile/ devin capcană pentru suflet.” Unele texte, precum „margine de Galați, anii '50” sunt proze foarte scurte, cu inserții lirice, altele au „tăria” aforismului. A scrie, a umbla-scrie „după fericire” este, într-un fel, treabă deloc ușoară, de vânător de stele (pentru o eventuală... înfrățire!)

Această înfrățire a omului cu steaua (sa) este o propunere interesantă a poetului, aproape obsesivă, când euforică („a desluși călătoria unei stele/ iată adevărata bucurie.”), când plătind tribut Tristeții. Cerul însetat poate da „de băut stelelor”, se conturează un triunghi ontologic, om-stea-cer, dacă nu chiar un careu magic, unde Singurătatea are literele sale (Poate chiar că Singurătatea este numele secret al lubirii), ca și steaua sa, toate acestea putând fi oglinda unui Adevăr alcătuit din mici adevăruri („scrierea întâmplărilor rămâne suferința/ de-a strânger zilnice vederi-adevăruri”), care pot fi despre oamenii... vechi, care trebuie să facă ceva să se înnoiască! (...)

În cele din urmă, Dorian Stoilescu poate fi autor de... inception literar (care, de fapt, se întoarce la tradiție; sau are această tendință! Și, da, ne gândim și la presocratici!): „în mijlocul marilor metropole/ devii personaj din video game sau Netflix/ în care se dă ora exactă de oriunde, oricând,/ iar stelele sunt copiate cu ușurință, până și liniștea lor poate fi trasă la indigo.”

Prin opera sa de până acum, care se reliefează din ce în ce mai clar, este și un „subiect” pentru mai buna și ordonată înțelegere a Diasporei, fiind vorba și de o agonie (în care se întrezărește extazul, ca în romanul lui Irving Stone, despre Michelangelo), „o luptă” cu Îngerul Limbajului, „glasul ființei” revendicându-și un nou „erou” care contribuie la restaurarea unui imperiu care se tot descompune, de pe la mijlocul Evului Mediu, Imperiul Retoricii, disciplină „complexă, dar unitară și exclusivă a învățământului antic, cuprinzând în starea ei canonică dialectica și logica iar în elocutio, partea destinată lexicului poetic, implicând gramatica” (după cum aflăm dintr-un text al Antoniei Constantinescu, prefațând „Figurile limbajului” de Pierre Fontanier)...Deoarece Retorica, în lumea fake news-urilor (și literare), strigă către stele și fantoma lui Kant!

(Prefață la volumul „Dorian STOILESCU – Stetoscopul stelelor migratoare”, editura InfoRapArt, 2022)



Dorian STOILESCU

hărți și granițe

hărțile nu arată certitudini -
rămân importante prin selecția detaliilor
devin holograma amprentelor clienților
din limuzina câștigătorilor ultimei lupte.
granițele rămân cioburi de inimi, bărci
strecurând arhivele depresiei prin bariere
peste amintiri-cimitir-somn-violență,
pentru ce s-a vrut să se înțeleagă sau să dispară.
matrioșe levitează inițiativ în priveriști
ascunse, în incendii pornite subit,
ce-ajung sărbători barbare pentru învingători
și stele pentru cei ce-au pierdut lupta.

oglanda

vederea adevărului
rămâne
explozia
taciturnă - țipătul mereu al altuia
în galopul uituc al unei stele
spre murmurul înmormântat
din rachetă
unde mecanismul de ajustare la altitudine
s-a defectat
vezi țâșnind
sângele astronautilor
prin nări și urechi.

*

păsările le vei surprinde
scurgându-se către soare.
scrierea întâmplărilor rămâne suferința
de-a strânger zilnice vederi-adevăruri
apele întregului râu
înăuntrul sufletului
purificându-l pentru curgerea în mare.

pierdere

stelele mărturisesc despre sufletele oamenilor
făptuiesc tot ce promiteau că nu vor face
viermi verticali
distrugându-se pe ei înșiși
& lumea

(continuare în pag. 18)

slujind religiilor
de trans-fat-uri & plastic.

*

gândurile li s-au făcut tuburi cu smog
introduse în coloană
creier
inimă

ce transformă totul
în deșeuri cosmice -

temple ale vidului universal
atrăgând furtunile plictiselii.

cei dragi

femeia și bărbatul, spun unii,
își vor risipi repede iubirea

sărind apoi
precum zărganii

să perforeze orbita
zilei de mâine, celei de ieri.

*

morții dau alerta pe întinderea imperiului
dat nouă în primire de sceptrul cenușii
cu cel mai aprig sărut Alzheimer.

*

dar stelele spun că ura
rămâne o formă incipientă a iubirii
și-o pasiune va crește mereu din urmă
asemenea eucaliptilor ce renasc mai puternici
după incendiile din pădurile Australiei.
ele mai spun: cei dragi sunt ca stelele
nu-i vezi mereu, dar întotdeauna
îi simți strălucind în inima ta.

Nedumeririle unui transgender

Această ceață a unui fiu rebel ce se preschimbă
într-o mamă persecutată, mă face să zac
asemeni strugurilor răscopți iarna pe câmp

căci trebuia demult să se fi terminat creșterea
în bărbat sau femeie
iar nu inversarea lor într-o mereu
aceeași decapitată fire.

Mă ascund în haine bărbătești,
hemangiomi cavernosi mi-au devenit gândurile,
patriarhul înăscut devine ibovnică disprețuită
simțind ceva de dincolo cum moare,
zilnic.

*

Mă cercetez ca pe-un acvariu de rechini,
refuz să scuz sau să acuz pe cineva
dar sufletul mi-e sfredelit de viitor
tot întrebându-mă de ce să încerc
să fac pe plac, să mă prefac purtându-mă

ca un bărbat, când nu mă simt din tagma lor
și-n fapt, viața n-ar trebui să fie judecată
pentru ce fel de haine port!

*

Dar cine mă va iubi oare?
Ce fel de haine-mi vor aduce stelele?

Stetoscopul stelelor

Trăiesc într-o barieră de corali, unde deplinul îmi pare
acasă
adică locul unde-i lumină când totul împrejur piere
într-o beznă
adăpostindu-mă de gropi ale trecutului, unde
rechini tot vin neconținut,

neobosiți, flămânzi și furioși,
tot dând târcoale,

când amintirea și durerea se confundă
într-o scoică
cu o privire unică curgând
printre țărături, marea și stele.

Mi-a crescut o membrană pe inimă,
ca o rană, pentru a pricepe

orice fărâmbă de viu,

din fiecă poveste, mai nouă sau veche,
de aici sau de departe.

Descifrez totul ca pe o singură pulsație, dintr-o matriță
pierdută a astrelor
fiecare poem mă duce în lumi diferite
ce-au fost, sunt sau vor fi,

când le deslușesc pe toate împreună
transformându-mă în durere și dor.

Și-așa mă ascult în liniște
devenind
un stetoscop pentru stele. Mereu
îmi alung sufletul peste tot,

iar el vine neștiut înapoi,
aducând fapte, ritualuri sau întâmplări
-Le transformă în clipele unei zile obișnuite
din confuza lui viață.

Și oriunde aș merge, merg către mine,
trimițând neliniștea către stele,

în speranța că ele
într-o zi
vor licări

eternitatea din noi.

(Din volumul "Dorian STOILESCU – Stetoscopul stelelor
migratoare", recent apărut la editura InfoRapArt, 2022)





Mihaela AVRAM

DE CE M-APRINDEȚI STELE CĂZĂTOARE?

De ce m-aprindeți stele căzătoare?
 Chiar nu simțiți că-n umbra nopții
 Lumina vi se frânge?
 Și orice licărire a voastră
 e-o taină nesfârșită,
 purtată sfetnic peste timp?
 Oh, și frigul acesta
 pe care-l simt cum mă pătrunde...
 Voi nu-l simțiți?
 La celălalt capăt al meu
 Parc-aud cum cresc depărtările
 cum se-nalță rugile-n Lumină
 cum se rup secundele în două.
 Târziul mă blesteamă,
 cerul se leagănă-n nesomn
 cerșind un vis spre osândire.

E tot mai frig...
 De atâta întuneric,
 sufletul meu, baladă singurătății,
 moare clipind în tremurul căderii.

De ce m-aprindeți stele căzătoare?
 Strălucite fiți întru-nălțare!

UN NOU ÎNCEPUT

Dinți ascuțiți
 muscă din ziduri
 Se zguduie
 pământul din adâncuri.
 Lumea e dincolo de ele
 așteptând un nou început.
 Timpul doare până la oase.
 Sub priviri obosite,
 o primă secundă
 se zbate între viață și moarte.
 Smerenia cere îndurare.
 Prin haosul creat,
 răzbate doar țipătul pruncilor.
 Ziduri dărâmate!

ÎMPĂTIMIRE

Pe drumul rătăcirilor în doi,
 sfidând dimineața,
 străin și flămând,
 mă dorești hrana gurii tale,
 odihna mâinilor tale,
 lacrima ochilor tăi tulburați de nesomn.
 Te privesc timid

și-mi pare că în lipsa ploii
 se-ntorc în noi trupurile arse de dor.
 Seara, în urma pasului tău
 simt cum se scorojează durerea
 și-n palme-mi rămâne doar
 povara tăcerilor păgâne.
 Dulce grai al iubirii,
 de unde vine și încotro se duce descântecul tău?

Departate de-ntrebări și uitare
 Și-aproape veșnic condamnat la extaz și plăcere
 ca-ntr-o împreunare gravă,
 te află în mine, sclav și iubit.

ÎN UMBRA DESTINULUI

Aplecat asupra lumii,
 cu aripa frântă a blândului surăs,
 te văd trecând
 prin întunecimea uitărilor fără drum.
 Atâtea ierburi încolțesc din pietrele-mi reci
 și-atâta răzbunare e-n albul orelor flămânde
 încât simt cum se despică frigul prin sânge.
 E vremea zborului căzut
 când aripile devin păsări oarbe
 ce-și fac culcuș în brațele mele.
 Cu fiecare gând nerostit
 îmi pare că fiecare ochi crescut în mine
 mai poartă în el
 drumul iertării.
 O pace nesfârșită cuprinde atunci
 verdele mut înrobite de zăpadă.
 În liniștea nopții, la margini de stele
 o umbră se-nalță purtând un destin.

NOAPTE DE VARĂ

Cu murmure mărunte,
 plopii-și frământă
 neliniștea.
 Picuri mari și grei
 se preling printre ei.
 Atârnată de crengi,
 ca o durere rătăcită,
 o coasă obosită
 își odihnește tăișul.
 În zori, luminată de soare
 la răscruci de dorinți,
 va săruta din nou
 Pământul de rod.
 E noapte,
 e liniște în luncă...
 O adiere a vântului,
 o curățire de păcat,
 duce-nspre munte
 arșița verii.
 Doar glasul meu
 se întoarce în mine.
 Tu DORMI...!





Andrei UNGUREANU

Nu ne mai facem bine

Natalița s-a bucurat când fata ei, Angela, a sunat-o să-i spună că, după mulți ani, Andrada, nepoata, vine în concediu în România. S-a bucurat și mai mult când a aflat că Andrada vrea să treacă și pe la ea, să o vadă și chiar, asta îi spunea Angela în avanpremieră, că va veni însoțită de prietenul ei, de cel ce avea probabil să îi devină soț. Pentru bătrâna care locuia singură și pe care n-o vizita nimeni, niciodată, vestea a căpătat rapid proporții ieșite din comun. Iată că totuși Andrada n-o uitase, pe ea cea care o crescuse de copilă și până la liceu și venea, așa cum e obiceiul și cum e bine, să i-l prezinte pe bărbatul ei.

Tanti Natalița s-a ocupat de treabă cu un entuziasm și o nerăbdare de care nu se mai știa capabilă. A dereticat prin casă și a făcut curățenie aproape ca de Paști, doar că acum n-a mai văruit pereții. A cumpărat câte ceva de la magazin din pensia ei cea mică, și-a pregătit hainele de sărbătoare și a așteptat.

Andrada și prietenul ei au sosit într-o dup-amiază. Au oprit mașina pe podișcă, o mașină străină și cu numere străine, spre mirarea vecinilor de pe uliță, au coborât și au intrat pregetând în curte. Natalița era ca de obicei în grădină, copilea niște roșii și s-a rușinat că musafirii au văzut-o cu unghiile negre de pământ. Nepoata a pupat-o pe amândoi obrazii cu un fel de stânjeneală, poate că-i era rușine că nu mai venise de atâta amar de vreme pe la cea care o crescuse sau poate că-i era silă de mirosul bunicii de pământ și zăr, un miros pe care îl cunoștea atât de bine și de care încercase să fugă cât mai departe. Andrada crescuse la ea de pe la 2 ani și până intrase la liceu. I-o adusese maică-sa într-o zi și i-o lăsase în brațe. "Io nu mă mai înțeleg cu amarul meu, lovi-l-ar nouă ani, o să fug de acasă. Mă duc în Spania. O să muncesc și-ți trimit bani. Dacă nu o primești pe nepoată-ta, o s-o las la cămin câțiva ani până mă pun pe picioare și apoi o iau cu mine acolo." Natalița a primit-o, ce era să facă, și a trebuit să învâțe din nou să legene și să crească prunc. Angela îi promisese că nu va dura mult și că-l va trimite bani din Spania ca să nu ducă lipsă de nimic dar nu s-a ținut de cuvânt. Din pensia ei de CAP Natalița a crescut-o pe nepoată până după Capacitate când Andrada s-a mutat în oraș, la Huși, ca să fie mai aproape de liceu și să nu fie nevoită să facă naveta. Fusese o fată bună Andrada ei în primii ani apoi a început să se schimbe și nu în bine. Devenise tăcută, se închisese în lumea ei și alterna săptămânile în care nu ieșea din apartament și nu dădea ochii cu nimeni, nici măcar mă-sii care-i trimitea acum bani nu-i răspundea la telefon, cu săptămânile când umbla ca o panaramă prin oraș, luând cluburile și cafenelele la rând. Vorbele astea ajunseseră și la urechea Nataliței care se măhnise și nu voise să le dea

crezare, asta și pentru că se simțea într-un fel vinovată, nu reușise să o crească cum trebuie. Apoi a înțeles. Oricât s-ar fi căznit ea, n-ar fi putut să îi fie și mamă și tată fetei. Cât de bună ar fi fost bunica ei, nu era suficientă cât să compenseze lipsa părinților. Bătrâna s-a mai liniștit dar veștile primite îi făceau la fel de mult rău ca înainte.

Situația a părut să se îmbunătățească apoi. Andrada a reușit să ia Bacul cu o notă nici prea-prea, nici foarte-foarte, apoi s-a înscris la facultate în Bacău și totul părea să fi intrat din nou pe făgașul potrivit. Sau poate că n-a fost așa și Natalița pur și simplu nu mai avea cum să afle ce face nepoata ei. Din Coacăna până în Bacău nu sunt autobuze, trebuie să mergi întâi la Huși și de acolo să schimbi. Nimeni din sat nu mergea în Bacău și oricum, și dacă mergeau, Bacăul nu e un târgșor mai răsărit ca Hușul ca să cunoști pe toată lumea și să găsești întotdeauna pe cine cauți. Bacăul e oraș mare, are teatru, are muzeu, are universitate. Acolo, la Bacău, chiar ești la oraș.

Andrada n-a făcut însă mulți pureci nici în Bacău pentru că a plecat în Danemarca, să facă facultatea acolo i-a zis maică-sa. Acolo facultatea e gratuită și ai alte perspective decât dacă faci la noi. Cum ar veni, diploma aia are mai multă valoare. Nataliței explicația i s-a părut destul de subțire, adică dacă tu nu faci față aici cum te vei descurca acolo dar n-a căutat să afle mai multe. "Să meargă unde îi este norocul și s-o ajute Dumnezeu!" i-a spus ea Angelei, nu fără regretul că nepoata ei nici măcar n-o sunase să o anunțe că pleacă.

Și uite că acum, după ani și ani, se întorsese, și nu singură ci cu bărbatul ei. Natalița s-a temut că va fi un străin, că nu se va înțelege cu el și chiar că se va face de rușine pentru că nu va ști cum să-l primească, cu ce să-l servească ca să fie mulțumit. N-ar fi vrut, Doamne ferește! ca el să-și facă o impresie proastă despre rudele Andradei. Așa că a răsuflat ușurată când a văzut că omul Andradei era tot român, vorbea ca toți oamenii, ba chiar îi spusese "Săru-mâna" și în general încerca să fie cât mai politicoș și la locul lui.

Andrada nu mai era însă fetița pe care și-o amintea bătrâna. Natalița nu-și dădea seama dacă nepoata ei crescuse în înălțime de când nu se mai văzuseră sau dacă, dimpotrivă, ea pierduse din statură din cauza bătrâneții. Andrada se îngrășase și se lățise în șolduri, se vedea că de-acum nu mai e fată ci e femeie în toată firea. Un lucru nu i-a plăcut bunicii: nepoata ei părea obosită și trasă la față, cu cearcăne mari de parcă venise după boală sau după multe zile de nesomn. N-a îndrăznit însă să o întrebe ce e cu ea, mai ales că era și bărbatul ei de față. Cine știe ce greutăți aveau?

Nepoata se schimbase însă și în alte privințe, nu doar trupește. Înainte să intre în casă, în casa aceea în care crescuse și să se așeze pe scaunul jos de lemn cu trei cuie pe care stătuse de atâtea ori, Andrada și-a dezinfectat mâinile și i-a pus și pe omul ei să facă la fel. Nu s-a așezat însă pe scaun decât după ce l-a șters cu un șervețel umed, chiar

(continuare în pag. 21)

dacă Natalița știa că e curat căci ștersese șezutul cu mâna ei. Nici Andrada nici viitorul ei soț n-au băut din suc pe care bătrâna li-l turnase (Adria Cola la pet, o sticlă de Coca Cola era 10 lei și nu-și permitea), nici n-au gust din fursecurile pe care le adusese pe un platou. Natalița și-a luat seama și i-a întrebato dacă nu vor mai bine o cafea. Nu făcuse cafea pentru că era deja dup-amiază și ea nu bea cafea la ora aia pentru că nu mai dormea, și-așa avea probleme cronice cu somnul. Cu jumătate de gură musafirii au acceptat. Bătrâna le-a pregătit cafelele, timp în care nepoata și viitorul soț au rămas tăcuți pe scaune.

-Ți-am adus un cadou, sparse, într-un târziu, Andrada, tăcerea. E o plantă de interior, purifică aerul și generează oxigen. Du-te, Jane, și ia-o din mașină că ai uitat s-o iei. Bărbatul se grăbi să iasă, aproape bucuros că poate să evadeze pentru câteva clipe din odaie.

-Mulțumesc, le răspunse bătrâna, dar nu trebuia. Știți, eu toată ziua sunt în grădină și îngrijesc de straturi. O s-o pun la geam și o s-o ud.

Andrada n-a băut prea mult nici din cafea, doar și-a udat buzele la modul : din politețe și pentru că insiști uite că iau o gură ca să nu zici că te refuz, dar mai mult nu. Jean a băut însă toată cana, lăsând zațul pe fund. E drept că bătrâna făcea cafele slabe, erau mai mult un fel de ceaiuri. Pusese mai multă cafea decât de obicei dar tot era probabil prea slabă față de ce le plăcea lor.

Au început apoi să povestească. Natalița le-a vorbit despre rude, despre cine murise, cine se căsătorise și cine se născuse, apoi despre ce mai făcea fiecare, pe unde mai trăiau, ce mai lucrau și cum se mai înțelegeau cu soții, cu nevestele și cu copiii. Jean asculta smerit, fără a scoate o vorbă, ceea ce, la drept vorbind, era de așteptat, nu cunoștea pe nimeni din cei evocați. Nepoata asculta și ea fără prea mult interes, ba chiar mărturisă că nu-i știa pe mai bine de jumate din cei despre care se vorbea. Poate că îi știuse cândva, când era mică și unele nume păreau cunoscute dar nu mai reușea să asocieze numele cu persoana. De altfel întâmpările erau repetitive, nimic ieșit din comun nu avusese loc în acei ani, oamenii se nașteau, se căsătoreau și mureau la fel ca înainte. Generațiile noi le înlocuiau pe cele vechi firesc, doar numele se schimbau.

Andrada avea însă mai multe de povestit. Se ambiționase să ia bacul și reușise să ia o notă bună, spunea ea, și să intre la facultate, lucru de care era tare mândră pentru că e foarte greu să fii singur, să n-ai un sprijin, să n-ai o mamă și un tată care să te îndrume pe calea cea bună. De asta o și luase pe arătură într-o vreme. La Bacău n-a rămas pentru că era foarte greu să te descurci. A evitat să o menționeze și pe mamă-sa, era până la urmă fata celei căreia îi povestea toate astea, a spus doar că nu a primit prea mult ajutor și singură a fost foarte greu. A plecat în Danemarca și s-a înscris acolo la facultate, a reușit să termine cu mare greutate pentru că a trebuit să lucreze toți anii aceia ca să se întrețină. Acum era bine, lucra recepționeră la un hotel lângă granița cu Germania. Era un oraș mic dar era liniște și pace. Poate prea liniște. Acolo l-a întâlnit și pe Jean, inginer agronom a spus Andrada că e, lucrează la o fermă de porci, câștigă bine, se descurcă amândoi.

Bunica s-a bucurat. Nepoata ei era bine. N-a mai întrebato dacă mai vorbește cu maică-sa, cum se mai

înțeleg, dacă a mers pe la ea. A înțeles și fără cuvinte că Andrada e încă foarte supărată că a fost abandonată. Jean părea și el un om bun, deși cam în vârstă, avea deja un început serios de chelie și nici nu era omul cel mai vorbăreț dar poate că era mai bine așa. Văzându-o în toane bune, Andrada a început atacul.

-Dar oamenii aici în țară, în sat, cum trăiesc ? Cum mai e viața în România ?

Natalița n-a răspuns prea multe. La ei la țară era ca întotdeauna, cu animale, cu munca câmpului. Din păcate satele se goliseră de oameni. Tinerii plecau să muncească la oraș și nu se mai întorceau. Bătrânii mureau și rămâneau casele goale, erau vreo 4 numai pe ulița ei, unele puse la vânzare, altele pur și simplu abandonate. Nu le lua nimeni, stăteau în bătaia ploii până se surpau. Altfel se înmulțiseră mașinile, trebuia să fii atent pe șosea, fuseseră și câteva accidente. Totuși se făcuse câte ceva și în Coacăna, băgaseră apă și umbra vorba că vor băga și gaz. Pe Natalița o bucura însă îndeosebi faptul că îi asfaltaseră și ei ulița. "Ți-aduci aminte, i-a spus Andradei, când erai tu mică și trecea câte-o căruță vara pe drum, când era uscat și prăfos și se ridica colbul de nu puteai nici să respiri câteva clipe, până îl risipea vântul ? Nici rufele nu puteai să le lași la uscat pe culme în curte că se punea praful pe ele. Eu le puneam în spate, în grădină, pe sârmă și chiar și-acolo vedeam praful pe roșii, pe ardei, trebuia să le spăl foarte bine. Acum nu mai e așa, nu se mai ridică praful. Ți amintești că ieșeau cu găștele și cu curcanii pe uliță, să mănânce la «năsip» pe șant ? Acum nu se mai poate, că și șanturile le-au betonat când au făcut drumul."

Andrada nu părea însă că ține neapărat să își reamintească de acele vremuri.

-Am auzit că o să fie alegeri în mai. Te duci la vot ? și-a întrebato ea bunica.

-Eu aș vrea să mă duc dar să vedem dacă mai pot. Depinde unde face secția. Dacă face o secție și aici la noi în sat mă duc, dacă face la primărie e departe și nu mai pot să merg până acolo.

Nepoata a părut să se bucure. Natalița n-a înțeles de ce. Ce treabă avea ea cu alegerile ?

-Și cu cine votezi ? întrebă din nou Andrada. Cuăștia tinerii, nu ? căăștia fac treabă, sugeră ea răspunsul.

-Eu o să votez tot cuăștia care sunt acum.

Andrada nu păru deloc mulțumită de răspuns. Cum așa ?

-Ăștia care sunt acum au fost la masă patru ani. Au apucat să se hrănească, au apucat să-și umple burțile. Nu le mai e chiar așa foame. Pe când, dacă intrăăștia la putere, ei intră cu foame mare și vor fura mai mult că au burțile mai goale. E mai bine așa, concluzionă bunica.

Explicația nu i-a căzut bine nepoatei.

-Cum să votezi tot cuăștia ? Ăștia au dus țara de râpă ! De asta am plecat noi și atăștia ca noi din țară, că au furat cât au putut. Să nu care cumva să votezi tot cu ei că eu îți ascund buletinul, să știi. Noi

(continuare în pag. 42)



Emilia-Paula ZAGAVEI

DOR

Îmi scriu poemul pe un fir de iarbă
Și îl botez cu lacrimi mari de ploaie,
Descânt iubirea într-o palmă oarbă,
Din zdreanța sufletului detronez războaie.

Adun poveștile din umbrele pustii
Din pașii muți îmi slobozesc blesteme,
Bucăți de dor întemnițez în triste gratii
Zidite-n stânci ce tănuiesc dileme.

Înmormântează uitarea sub sărut,
Bocind pe-ascuns a mea copilărie,
Mă-nchid în mine și mă supun, tăcut,
La reguli scrise cu aprigă silnicie.

Mă-nchid în mine nimicind amarul
Trăirilor otrăvitoare și viclene,
Pictat de pașii ce-au strivit aleanul
La crucile regretelor eterne.

RENOVARE

Venit-au meșterii să toarne asfaltul
În sufletu-mi găunos și stâlcit,
Trotuare moderne să-i străjuiască hatul,
Rezemate-n felinare ce arar se aprind.
Să-mi pună borduri de visare
Și dale de dor răzvrătit,
Să-mi dea cu puțină culoare
Căci toate mi s-au învechit.
Să-mi spargă timpanul tăcerii,
S-adune ecoul graiului mut,
S-arunce un pod peste gânduri
Cu terminal în visul incult.
Tăceri să picteze-n caverna astrală
A ochiului orb, plin de tristeți,
Să-ndepărteze din viață banală
Amarul lăsat pe-ale vieții peceți.

PĂCATE GOLAȘE

Bat clopote plângând al meu blestem,
Despart din cer un nor de-un curcubeu,
Îmbracă-n lacrimă uscată un poem,
Împovărând tacit pe Dumnezeu.

Păcate cad golașe de-avuții,
În gânduri dezbrăcate de rușine,
Inimi mătăanii bat la poarta vieții,
La care toaca-ncearcă să dezbine.

Se sparg atâtea vise-n gândul meu,
Dezamăgind și clipa cea rebelă...
Se-mbracă-n neputință al meu eu
Tăcut, țesând povestea infidelă.

E TÂRZIU

Iartă-mă, e târziu, dar la tine-am venit,
Șoptit tu să-mi spui poem mut de alint,
Să-mi împrăștii tăcerea și greul cuvânt,
Să-mi adaugi un bine în obraznicul gând.

Să mă mângâi din creștet și până în talpă,
Să m-adormi legănat, doinind la o harpă,
Un poem al iertării cu aromă de stele,
Buzele-ți să le pui peste buzele mele.

Să-mi ștergi lacrima ce curge-n desfrâu,
Să-mi alinți gândul dezgolit și lălău
Ce-mpletește cărări peste sufletul meu,
Și să mă ierți, de poți, chiar dacă-ți va fi greu.

BLESTEM

Te-am îngropat în suflet, blestem greu de iubire,
Te-am ars pe rugi amare ale dorului nebun,
Jelindu-ți amintirea la porți de izbăvire,
Cu lacrimi reci și uscate ce trupul mi-l răpun.

Te-am rătăcit prin gânduri înnegurate-n timp,
Am presărat în urmă-ți otravă de uitare,
Umbra tristeții însângerate din vechiul anotimp
Lăsând-o zeilor ofrandă de adâncă meditare.

Te-am plămădit din lutul bicisnic al visării,
Cârpind nevolnicia-mi pe vasul încă ud,
Uscându-te la soare, dând alt sens așteptării,
Scrijelindu-mi destinul pe-al nemuririi nud.

MAI LASĂ-MI...

Mai lasă-mi, viață, o taină în zilele ce vin,
Mi-s încă anii cruzi și fructele amare,
Iar sufletul meu tânăr e încărcat de spin,
De vis nemărginit și sete de culoare.

Mai lasă-mi bucuria poveștilor ce-mi cern
Flori de cireși sălbatici sub pasul rătăcit,
Liniști adânci și clipe pudrate de etern,
Într-un destin al cărui drum nu s-a-implinit.

Mai lasă-mi curcubeie în inima rănită,
Uitare să-mi aducă în tristul meu poem,
Alungă norii grei din soarta-mi pustii,
Mai lasă-mi ani frumoși, fără amar blestem...





Andrei PARASCHIVESCU

Existența

Nu ceea ce se opune adevărului e periculos pentru el (toată lumea știe ce e minciuna) cât ceea ce seamănă cu adevărul. *Contrafacerea* adevărului e *opusul* său. *Dușmanul* adevărului nu e îngerul căzut, ci ideea că această lume e o *farsă* trasă de sfori de către un demon (în această viziune suntem ca niște marionete) care-l *înlocuiește* pe Dumnezeu. Această idee, pe care o regăsim atât la Heidegger cât și la Cioran este periculoasă prin însuși faptul că divinitatea e *înlocuită* cu demonul. Nu se opune Dumnezeu la diavol, ci se încearcă *înlocuirea* lui Dumnezeu prin diavol. E periculos orice *raționament* care merge de la real la contrafacerea realului. Virtualul nu poate *înlocui* realul. Fiindcă vorbim aici despre ceea ce este și ceea ce *ar putea* să fie. «Sunt cel care este» înseamnă că existența realului nu putea să apară din neant, fiindcă cel care nu este nu va fi niciodată decât o posibilitate; un concept; o *farsă*.

A spune «de ce există ceva decât nimic?» echivalează cu a spune că lumea e guvernată de un demon care ține de neînțelegere. Dar atunci din două una: fie această lume există și *durează*, fie este o iluzie *atemporală*. Ce înseamnă a exista când vorbim de nimic? Existența nu poate ține de «nimic» fiindcă ideea de «nimic», așa cum Bergson a demonstrat foarte bine, înseamnă *mai întâi* ideea existenței obiectului, la care *adăugăm* o construcție mentală *suplimentară* care afirmă că obiectul s-a *mișcat* și că-n locul lui *rămâne un loc gol*. Constatăm, aici, că ideea de neant este o idee *spațială* în timp ce ideea existenței este o idee *temporală*. Ceva durează, se transformă, se mișcă. În fine, ceva *există*. Cum timpul nu e de aceeași natură cu spațiul, credem că-l putem asimila cu o simplă dimensiune (a patra) când e vorba, de fapt, de o *transformare* și nu de o echivalență. Spațiul e forma de *manifestare* timpului.

Lumea, așa cum există, nu poate fi un simulacru (chiar și-n SIMULACRON 3 există o lume reală *deasupra* celor două lumi virtuale). Chiar dacă-n infinitul mic ne lovim de particule din ce în ce mai mici, spațiul în care aceste particule evoluează există. Ceva există; se manifestă; e aici. Ideea este că lumea e finită, dar nelimitată. Singura formă geometric posibilă a lumii în care trăim e cilindrul. Suprafața lui e finită dar nelimitată. Dovezile sunt multiple. Să luăm spre exemplu tuburile metalice ale unei orgi. «Tubular bells» ale lui Mike Oldfield. Sfârșitul din «Omul infinit». «Tunelul» de Ernesto Sabato. Clepsidra. Tunelul văzut de cei care au trăit o moarte iminentă. Inelele (exemplu acceleratorul de particule). Scurgerea timpului nu se poate manifesta prin altceva decât printr-un cilindru. Dacă o inteligență - omul - a fost chemată să existe pentru



a iubi și a fi iubită înseamnă că *dragostea e scopul principal al existenței*. Dar în definitiv ce este dragostea? Până și Hitler a avut-o pe Eva Braun să-l iubească, în ciuda faptului că el detesta practic pe toată lumea. Cum a putut ajunge la putere un bolnav mintal (Nero, Napoleon, Hitler, Stalin,...) ca să distrugă, din vreme ce scopul existenței e, dimpotrivă, iubirea? Și aici ajungem la ideea că demonul tinde să-l înlocuiască pe Dumnezeu. De ce războiul? De ce inteligența e deturnată de la scopul ei care este Dragostea?

În spațiu totul pare permis dar în timp totul se pune *în ordine*. Practic toți dictatorii au sfârșit prin a fi pedepsiți. În loc să ajungă la putere, ar fi trebuit închiși într-un spital psihiatric. Aceste persoane sunt bolnave *mental* și ar trebui tratate ca atare, nu lăsate să ajungă la putere.

Libertatea a fost definită de Bergson ca fiind «relația nedeterminată între EU-I concret și actul pe care-l face». Există deci libertatea tiranilor cât și libertatea celorlalți. A fi liber. Afi liber *să ce?* A fi liber să faci bine sau rău. Scopul apariției omului (inteligenței) este de a iubi și a fi iubit(ă). A urî și a face rău nu e scopul evoluției vieții. Și totuși creatura dotată cu inteligență face încă mult rău chiar după mii de ani de existență. Asta vine de la faptul că această creatură inteligentă se crede *superioară* celorlalte. «Doi copii care se joacă: - *Acest câine e al meu, spuneau săracii copii, aici e locul meu sub soare. Iată începutul și aspectul uzurpării întregii lumi* » scria Pascal.

Spațiul și existența obiectelor dau o impresie de *posesiune* a omului când, de fapt, el nu va lua *nimic* în mormânt. Existăm ca să iubim și să fim iubiți.



GÂNDIREA

«Același este, deopotrivă, a gândi și a fi»(Parmenide)

Din toate activitățile omului (creatura cea mai elaborată a naturii), cea mai importantă și cea mai revelatoare a inteligenței este gândirea. «Cugetări» de Pascal, «gânditorul» și «gândirea» de Rodin etc. toate converg spre acest focar al inteligenței pe care-l numim *gândire*.

Pentru greul presocratic Parmenide, «a fi și a gândi» e unul și același lucru, tot așa cum viața și moartea sunt indisciabile la Tolstoi. Și sunt indisciabile fiindcă *decurg* direct din principiul de *identitate* sau din ceea ce greul numește UNU. UNU este *unic, imobil și inalterabil* în *suprafață* (spațiu), în vreme ce în *interior* (timp; durată) se compune din multiplicități, «lucruri» umplute de spațiu, fiindcă «lucrurile nu sunt în spațiu, ci spațiul este *în ele*».

«Tatăl, Fiul și Sfântul Duh» s-ar putea traduce prin «Tatăl, Fiul și Gândirea».

Într-adevăr, Fiul este o materializare a unei gândiri a Tatălui, în timp ce Tatăl însuși este o materializare a Naturii.

(continuare în pag. 24)



Orwell ne-a dovedit că totalitarismul nu poate *schimba* Gândirea. Pascal ne-a dovedit că gândirea e suficientă pentru justificarea creației («omul e doar o trestie, dar o trestie *gânditoare*»). Descartes ne-a dovedit că gândirea *determină* existența. Adevărul este că gândirea și existența sunt unul și același lucru (Parmenide).

Tolstoi gândea *tot timpul* și de asta, între altele, a fost scriitorul cel mai *complet* și cel mai enigmatic.

Dacă obstacolul *determină* creatura inteligentă, modul în care creatura depășește obstacolul este de-a se *gândi* la cea mai bună soluție; de-a *anticipa* incertitudinea care *trebuie* să devină fapt; realitate; obstacol *depășit*. Inteligența se distinge astfel de instinct ce participă și el la acțiune, dar nu e de aceeași *natură* cu inteligența, aceasta din urmă fiind determinant în alegerea efectuată de conștiință.

Dacă libertatea este «relația (nedeterminată) dintre EU-I concret și actul pe care-l face», gândim ca să acționăm; să transformăm; să producem; să *creem* - în sfârșit - o operă de artă care să fie capabilă să ne reprezinte sub forma concretă a realității. Și această realitate ia naștere în procesul însuși al conștiinței care consist în *reactualizarea* unei situații trăite odată traducând-o într-un *fapt* actual pe care-l numim «viitor». Conștiința e gândirea pură *diminuată* sau, dacă vrem să spunem așa, o *dedublare* a gândirii. Conștiința e gândirea care se *recunoaște pe sine* sau, cum scria Edgar POE, «*a dream within a dream*».

Uitați-vă deci ce spun (*gândesc*) *înainte* de-a vă uita ce fac, fiindcă ceea ce fac e să *aplice* tot ce-au gândit.

Să luăm o sectă apocaliptică. Membrii ei se gândesc tot timpul la apocalipsă, așteptând să se *întâmpile*; să fie *concret*; realitate. Când de fapt apocalipsa a fost *scrisă* pentru ca nimeni să nu mai dea foc lumii, ca și «*Război și Pace*». *Niciodată* - asta pare să fie deviza marilor cărți.

În domeniul gândirii distingem clar două tendințe: gândirea autodidactului și gândirea care-și găsește *originea* (sursa) în *altă* gândire (precum această idee a lui Brecht: «gândea în alte capete, iar în al său alții decât el gândeau»). Putem spune, după titlul lui René CHAR, care constituie un caz particular, că avem de-a face aici cu două *curente*: gândirea *fără stăpân* și gândirea *cu stăpân*. Cazul *particular* al lui René CHAR (ca și cel al lui NIETzsche, ZEnon etc.) este de a se *revendica* de la Heraclit, zis «*Obscurul*» datorită faptului că era un *autodidact* care disprețuia erudiția; bazându-se pe *false* «principii» precum focul și discordia; pe scurt «un ciocan *fără stăpân*» cum spunea Char à propos de fascism. Întrebarea care se pune e deci următoarea: cum se face că un mare poet (sau un mare filozof) se poate găsi - sau mai degrabă regăsi - în scrierile (gândurile) unui autodidact, și nu al unuia oarecare: al lui Heraclit?!

Din fericire, mulți se regăsesc de asemenea în gândirea celui alt mare om de geniu care a fost presocraticul Parmenide. Culmea e că Parmenide (fondator de școală, discipol al lui Xenofan, legislator în orașul său,...) a trăit aproape în aceeași perioadă cu Heraclit.

Cum există două tipuri de gândire, există și două tipuri de indivizi pe care i-am putea numi «obscurii» și «limpezii». Primii, fără stăpân, disprețuindu-i pe oamenii de geniu, ambigui, bazându-și gândirea pe false principii. Ultimii, cu stăpâni, genii, limpezi, bazându-și gândirea pe

singurul principiu, cel al presocraticului (Parmenide), UNU; identitatea.

Primii, autodidacții, cei care *gândesc rău* și *cred că au dreptate*, sunt ființe ireductibile; imposibil de raționat; imposibil să-i refaci *umani* și continuând să se comporte ca niște roboți. Nu e o întâmplare că autorul cărții «Eu robotul» caută să *înlocuiască* omul cu robotul, dotându-l pe acesta din urmă cu un *comportament* uman și definind «legile» roboticii drept legi «morale»! Cum adică? Ce legătură între morală și robot? Niciuna! Morala e *specific omului* și nu robotului! Omul e cel care fabrică robotul și nu invers. Robotul va fi așa cum l-a *imaginat* omul; așa cum l-a *proiectat*; *fabricat* în sfârșit! Și se mai vrea să credem, cu Asimov, în *independența* robotului; în *autonomia* lui *morală*? Mai aproape de noi, «creații» care sunt mai degrabă *anti-creații*. Robotul (inteligența artificială) e o *creație umană*; ea nu poate *depăși* omul cum se vrea să credem; căci ea se va întoarce împotriva creatorului ca să-l distrugă și *să-i ia locul*. Ca și cum mașina ar fi suficientă ei însăși!

Singurii «roboți» care există pe această planetă par să fie autodidacții care disprețuiesc erudiția; autodidacții anti-memoriilor; culmilor disperării și criticii facultății de a gândi, pe scurt, *autodidacții anti-gândirii*.

Acestui tip de robot, îi opunem geniile lui ParMENide, AristOTel și până la BergSON, JaSPERs și CAMus; adică *adevărații* lor gânditori pe care natura i-a creat pentru a-și îndeplini sarcina ei esențială care consist în *substituirea* spiritului sfânt prin spiritul de geniu; al materialului prin spiritual; al negației prin afirmație. Astfel, geniuul se va elibera de materie; spiritualul de material și afirmația de negație din moment ce «*sunt cel care este*» este (sic !) o realitate în timp ce neființa este o *posibilitate* irealizabilă și absurd din moment ce *idea* de non-existență nu are niciun fundament și din moment ce mobilitatea e o *substituire continuă* sau o *transformare perpetuă* a materiei în spirit. Căci, cum spunea poetul, «*omul e spirit sau nimic*».





Ana URMA

Oare mugurii îl dor?

cum de primăvara știe
se îmbracă-n sărbătoare
și-n noi haine reînvie
pentru noi și pentru glie
numai apa și lumina îl hrănește

firul mic de iarbă
ce prin crusta se căznește
să iasă și-apoi crește
cum de vântul cel hoinar
o sămânță fugărește

până cuibul și-l găsește sub
pământ sau pe-un lăstar
cum de știe râul calea
să găsească către mare printre
pietre de pe stânci

sau prin văile adânci cum
de pasărea plecată cuibul părăsit
în toamnă c-ușurință îl găsește
fără hartă-l nimereste e o întrebare
mică ce-a rămas fără răspuns

și în prag de primăvara
mă întreb și eu pios: spune-mi
Doamne când cireșul primăvara până
strai nou să își pună haina albă
a florilor... oare mugurii îl dor?

Plouă

e ziua mea
și plouă
încă niciodată nu întârzie
la aniversare
punem o placă ascultăm
Wlatz for dabby

tăcerea și ploaia
cu franjuri îmi bate
degetele toate zece
în geam în ecou

apasă pe taste neîntrerupt
încui golul
în zgomot suflet
ca un licurici adormit
în borcanul cu iarbă

deplină știință de sine
din abisul tăcut
jur împrejur multe
sălbăticuni
și înflorește cântând

aștept încă ceaiul
pe tăvi lăcuite
tactul în geam ridc
acul în cutii sigilate
în fereastre și ...plouă

La doi

explozia de lumină
se destramă caii sălbateci
să mai fie o taină
splendoarea toate
trăirile simțurilor 4

ninge cu floare de cireș
mireasma copacilor
pereții mâncați de vreme
caselor strigăt de viață
în ecou numai cântec

picături de stele
culege-mă tu trăim
puțin alunec în somn
risipește-mă învăță-mă
sub ultimele ploi

poeme un creion
într-un fildes al cărților
mă salvez șchipătând cerul
meu mai stea deșertul
la mine în fereastră

stropii de ploaie
mirărilor tale singur
pierduți să mergi drumul
inimii și al minții
să le împart... la doi

Chilhilibarul clepsidrei

clipele noastre
neștiute între ele
se scurg în clepsidre
îndoit cu lumină
nisipul

(continuare în pag. 26)

răsfiră egal
 în cearcănul nopții
 perle mici și sărate
 alunec în somn
 cum ploaia pe geam

mi-e sete
 cer apă în vis
 beau sunete șoapte
 transparente și vise
 prelung ochii vii

mă resorb
 prăpăstii de sticlă întoarse
 oglindind perechea aripei
 cum cerul în golul ferestrei
 trepte urci înspre mine

înger trist plângi și taci
 apoi zbori întregindu-te
 respiri cu o parte din sufletul meu
 cealaltă parte așteaptă ...să spargi
 chihlimbarul clepsidrei

Pe mine însumi

un nou cântec
 privește în tine
 esti un manuscris
 tot ceea ce vrei să fii
 al unei scrisori divine

secretul versurilor
 profunzimea asculta
 aceasta cheie
 de gândul meu
 acum scriu poezie

inima mea
 raspandeste o mie
 de valuri prinde aripi
 fiecare celula pentru oamenii
 înțelepti zboara

într-o singura directie
 în jurul meu mă învart însumi
 daruirea sufletului
 trimițe gaseste viata lumii
 în mijlocul mulțimii

Dumnezeu te iubeste
 întreaga gradina
 din dorinta de a arde
 în acest joc de sah
 să mă pierd ...pe mine însumi



Sorin VÂNĂTORU

Cunoaștere și scris

Cunoașterea schimbă ceva în genele dumnezeirii. Orice idee modifică, în sensul ei, liniile trasate de Dumnezeu. Asta mă încurajează să mă așez și mâine la masa de scris.

Dacă cunoașterea nu poate înlocui perfuzia muribundului, nu poate reanima copilul vecinului, nu poate răscumpăra durerea cancerosului și nu ne salvează, din scrisul nostru nu rămâne decât o euforie literară în suc propriu, din creație - o libertate a toxicomanului, iar din filozofie - o hîrtie pe care îți schițezi eul cosmic, în loc să-ți iei medicamentele sau să te îmbeți pulbere.

Cunoașterea trebuie să miște pietrele, ca să fim mântuiți prin credință!

Cunoașterea este știința speranței în Dumnezeu.

N-aș pune mâna pe nicio carte și nu m-ar interesa cunoașterea dacă n-aș ști că-l experimentez pe Dumnezeu, că depresia mea se desăvârșeste în extazul lui, dacă n-aș ști că voi fi antrenat în Revelația cuantică din cortexul întunericului, laolaltă cu jerbele de artificii ale morților și curburii spațio-temporale.

Dar dacă totul este o deșertăciune irevocabilă, cu atât mai mult voi aștepta o veșnicie, pînă când neantul va crăpa de atîta nemișcare.

Din spiritul lui se va înălța, ca soarele dimineața, Eliberarea noastră, despre care nici esența lumii n-a auzit vreodată.

Moarte violentă în accident de circulație

În moartea violentă întotdeauna există o fracțiune de secundă în care Dumnezeu se sinucide inconștient, în care legile cosmice sunt prinse în flagrant delict, capul care intră în parbriz, într-o hăr-mălaie de fiare și ruperi, în timp ce aparatul de radio continuă să cânte, iar numărul mașinii nu încetează să impună o raționalitate a lumii, mă face să mă îndoiesc de sănătatea mintală a Big-bang-ului, suflul unui astfel de eveniment izbește pe veci orice filozofie posibilă, cine vrea să scrie cel puțin genial, trebuie să aibă intensitatea subliminală a divinității, să aibă un accident de circulație violent, să viețu-iască într-un vid desăvârșit, să se destrame într-un Dumnezeu subit, printre dăre de sînge și fierăraie, și să facă la iuțeală portretul robot al acestei realități, despre care se zvonește că ar exista, la iuțeală, fiindcă se aude mașina salvării.





Maxim MELINTI
(Rep. Moldova)

E GREU SĂ FII POET!

E greu să fii poet în zilele noastre crude,
Când nimeni nu citește, și nu te mai aude.
Când știi că tot talentul și munca de poet
Societate schimbă pe bloc de țigarete.

Când muzica frumoasă și arta din muzee
Preiau vulpește artiști în ghilimele.
Când totuși îți vei da seamă, societate dragă?
Că toate-s inutile, din cele ce se bagă

În loc de aventura cu carte de poem
Întrebi de dimineață: iar astăzi ce să bem?
Cu luxul tău demonic, tu ai uitat de mamă,
Iar într-o zi de vară, măcar nici cum o cheamă!

Trăiește nebunește, cu poftă degradează
Căci viața pe pământ să știi că se scurtează!

VÂNTUL BATE...

Vântul bate, se agită
Mă gândesc că îl irită
Vara, ce acum sosește
Și cu ea se dușmănește.

Ca un biet, trezit din somn
Se comportă ca un domn,
Care soarta tuturor
O decide prea ușor.

Se lovește cu stejarul,
Amenință cu ghețarul.
Tot degeaba, stai cuminte
Și privește înainte!

Vine vara cu splendoare
Mama noastră roditoare
Lângă stă mirele-soare
Ne aduce sărbătoare.

Vântule, să fugi în munți
Și acolo să te-ascunzi
Luptă bine, cu răbdare
Printre piscuri și ghețare.

Iar acum, să potolești
Poftele cele vulpești
Și să dai la albinuțe
Să plutească prin crenguțe.

Nu mai fi un furios
Nu mai sta orgolios.
Lasă-ne cu vara noastră
Căci e vremea cea măiastră!

SUB BUSTUL LUI ARGHEZI

lui Tudor Arghezi

Stau sub bustul lui Arghezi
Și aș vrea să mă ghideze
Cum să fiu și eu poet
Și apoi să nu regret.

Câte laude naturii
Lăsai-n scris literaturii
Câtă dragoste curată
Cu peniță ai cântat-o.

Mă uimește bogăția
Cu smerită sărăcie
Ce-mi transmit acum poeme
Ce mă spală de blesteme.

Toate sunt o mângâiere
Căci uitându-mi de probleme
Prind aripe de Icar
Și mă-ndrept spre cerc polar.

Fug de toată mârșăvia
M-am certat cu trândăvia
Către Tronul lui Hristos
Vin eu bietul păcătos.

Mă aplec și cer iertare
Caut sfânta îndurare
Pentru toți poeții români
Pentru tineri și bătrâni.

Pentru cei plecați din viață
Într-o tristă dimineață
Pentru cei ce pribegesc
Cu talentul se jertfesc.

Pentru cei apreciați
Pentru cei ce sunt uitați
Doamne, apără-i pe toți
Și întoarce-i, dacă poți.

Să revină printre noi
Să ne strige: ce-i cu voi?
Ați vândut cultură, arte
Cine mai citește-o carte?

Unde vă este credință
Veți pieri în neființă
Hai treziți-vă odată
Dumnezeu o să vă bată .

Pentru lene și beție,
Cu minciună și hoție
Plâng morminte părintești
Pentru fapte omenești.

Plâng strămoșii în suspine
Doamne, când o să termine
Toată vrajba, dușmănia
Toată ura și mânia.

(continuare în pag. 28)



Paul CELAN

Conversație pe munte

Într-o seară când soarele, nu numai el, se întune-case, se făcu atunci, își părăsi casa și se făcu Evreul, Evreul fiu de Evreu, și cu el se făcu numele său, numele său impronunțabil, se făcu și veni, veni șontorog, se făcu auzit, veni cu toiagul în mână, veni călcând piatra, m-auzi, auzi tu, sunt eu, da, eu, eu și cel pe care-l auzi, pe care crezi că-l auzi, eu însumi și celălalt - se făcu atunci, trebuia auzit, se făcu o seară când prea puține se-ntunecaseră, se făcu sub nori, se făcu în umbră, a lui și străina - căci Evreul, o știi bine, ce posedă, care să-i aparțină într-adevăr, care să-i fie împrumutat, sămprumute, niciodată restituit, se făcu atunci și veni, veni de-acolo pe drum, drumul atât de frumos, fără pereche, se făcu, precum Lenz, prin munte, el care a fost lăsat să trăiască în josul, căruia aparține constrâns, în adâncuri, el, Evreul, veni și veni.

Veni, da, de acolo, pe drum, atât de frumos. Și cine, crezi, veni în întâmpinarea lui ? În întâmpinarea lui veni vărul său și din neam de german, cu un sfert de viață de Evreu mai bătrân, mai mare, mai gras, veni atunci, veni, și el, în umbră, în ultima clipă - cine deci, întreb și întreb, așa de bine cum Dumnezeu a făcut din el un Evreu, și cu a lui? - veni marele, grasul, veni în întâmpinarea celuiilalt, Gross, veni lângă Klein, și Klein, Evreul, închise gura toiagului său în fața toiagului Evreului Gross.

Astfel tăcu și piatra, și tăcerea se așternu peste munte. Dar tăcerea nu dură deloc, pentru că de cum apare un Evreu care-ntâlnește un altul, se face imediat tăcere, chiar pe munte. Căci Evreul și natura, sunt două, dintotdeauna, și chiar în ziua de azi, chiar aici.

Acolo deci stau drepti, veri născuți din german, în stânga înflorește crinul, înflorește sălbatic, înflorește ca nicăieri, și-n dreapta se ridică clopoțelul și Dianthus Superbus, garoafa splendidă, se ridică nu departe de-acolo. Însă lor, verilor născuți din german, le lipsesc, înspre Dumnezeu se reîntoarce plângerea, din ochi. Nu, în realitate, să nu aibă ochi, dar acolo în față o pânză suspendată, în față, nu, în spate, un voal care se mișcă; de-abia apare o imagine, că rămâne atârnată în urzeală, și un fir se și așează, care se țese împrejurul imaginii, firul unui voal ; singur se țese în jurul imaginii pe după, cu el se naște un copil, jumătate imagine jumătate voal.

Săracul crin, săracul clopoțel! Iată-i, veri neam de german, în picioare pe un drum, în picioare pe munte, toia-gul aduce tăcere, piatra aduce tăcere, și tăcerea nu-i

o tăcere, nici o vorbă nu-i tăcută, și nici o frază, nu-i decât o pauză și nimic mai mult, e o vorbă lipsă, e un loc vacant, vezi toate silabele pe după, drepte ; limbă sunt, și gură, unul și altul, ca-n față, și-n ochii lor voalul atârână, și voi, săracii de voi, nu sunteți în picioare, nu sunteți înfloriți, și iulie nu-i iulie.

Ce mâncărime să vorbești ! Așa încât să ai, chiar acum, un fel de limbă nesigură se lipește de dinți și buza să se rotunjească puțin, ceva încă să spui ! Bun, ...să vorbească...

«Ai venit de departe, venit pân-aici...»

«Venit, da. Am venit ca și tine.»

«Știu.»

«Știi. Știi și vezi: aici pământul s-a încrețit pe sus, s-a încrețit o dată și de două ori și de trei ori, și s-a deschis la mijloc, și la mijloc e apă, și apa e verde, și verdele-i alb, și albul vine încă de și mai sus, vine din ghețari, asta, s-ar putea, da, nu trebuie, spus, e vorbă acolo dintr-o limbă, nu pentru tine și nu pentru mine – căci, întreb, pentru cine s-a făcut, pământul, nu pentru tine, spun, că e făcut, și nu pentru mine, - o limbă, dintotdeauna, fără Eu și fără Tu, nimic altceva decât El, nimic altceva decât Asta, înțelegi, Ea doar, și asta-i tot.»

«Înțeleg, da, înțeleg. Vin de departe, da, vin ca și tine.»

«Știu.»

«Știi, și vrei să mă-ntrebi: și, cu toate astea, iată-ne, cu toate astea, venit pân-aici - și de ce, în ce scop?»

«De ce, în ce scop... Fiindcă ar fi trebuit, poate, să vorbesc cuiva, cu mine sau cu tine, trebuit chiar cu gura mea să vorbesc, și limba mea, nu doar cu toiagul meu. Căci cui i se adresează, toiagul? Se adresează pietrei, și piatra – cui i se adresează?»

«Cui, văr din neam de german, i s-ar putea ea adresa? Ea nu conversează, ea vorbește, și cine vorbește, vărule, nu conversează cu nimeni, vorbește, vorbește căci nimeni nu-l aude, nimeni și Nimeni, și atunci vorbește, el și nu gura lui, nu limba lui, el însuși și el singur : m-auzi?»

«M-auzi, spune el - Știu, german,... știu... M-auzi, spune el, iată-mă. iată-mă, sunt aici, am venit. Am venit cu toiagul meu, eu și nu altul, eu și nu el, eu cu clipa mea, nemeritată, eu lovit de ceva, eu de care nu s-a lovit nimic, eu cu memoria mea, eu slab de memorie, eu, eu, eu...»

«Zice, zice... M-auzi, zice... și M-auzi, da, M-auzi uite că nu spune nimic, că nu răspunde, căci Mauzi asta-i totuna cu ghețarii, unul care sa-ncrețit, de trei ori, și nu pentru oameni... Verde-și-Alb acolo, care cu crinul, care cu clopoțelul... Dar eu, german, eu care stau aici, pe drumul ăsta, unde nu mi-e locul, în această zi, în clipa asta, când a apus, el și lumina lui, eu aici însoțit de umbră, a mea și străina, eu - eu care-ti pot spune: - Pe piatră m-am odihnit, în acele vremuri, știi, pe straturi de piatră ; și lângă mine, ei, s-au odihnit, ceilalți, ca și mine, ceilalți, ce altfel decât mine erau, și asemănători întru totul, veri germani; și zăcând acolo stăteau și dormeau, dormeau și nu dormeau, și visau și nu visau, și nu mă iubeau, și eu însumi nu-i iubeam,

(continuare în pag. 30)

căci nu eram decât unul, și cine-i unu, unul singur, cum să-l iubesti, erau mulți, încă și mai mulți decât cei care pe după mine rămâneau zăcând, și pe toți cum să-i iubesti cât sunt, ție nu vreau să tac, nu-i iubeam, pe ei care nu mă puteau iubi, iubeam lumânarea arzând, în stânga pe colț, o iubeam fiindcă se consuma, ea, fiindcă ea era lumânarea lui pe care el, tatăl mamelor noastre, o aprinsese, fiindcă în seara aceea o zi începu, tocmai, o zi care era a șaptea, a șaptea căreia prima trebuia să-i urmeze, a șaptea, nu ultima, nu-i ea, vărul, pe care-o iubeam, îmi plăcea s-o văd consumându-se, și, știi, n-am mai iubit nimic de-atunci ; nimic, nu ; sau asta, poate, care se consuma așa ca o lumânare în acea zi, a șaptea și nu ultima ; ultima, nu, căci iată-mă aici într-adevăr, pe acest drum, atât de frumos, se spune, iată-mă într-adevăr aproape de crin, aproape de clopoțel, și la o sută de pași, acolo sus, unde pot să mă duc, se duce moliftul până la pin, îl văd, da, îl văd și nu-l văd, și toiagul meu, el care-a vorbit pietrei, și toiagul meu, uită că tace de-acum, și piatra, spui, ea vorbește, ea, și-n ochiul meu, uite că se țese voalul ăsta ce mișcă, se țes aceste voaluri ce mișcă, și pe unul din ele, l-ai ridicat deja, și-al doilea de-acum e ridicat, și steaua – căci iat-o deja deasupra muntelui acolo sus – când va dori să intre, va trebui să se mărite și curând să-nceteze de-a mai fi ea însăși, și jumătate voal jumătate astru, și știi, știi, german, te-am întâlnit aici, și amândoi am discutat, mult, și cutele astea în zare, nu pentru oameni se fac, și nu pentru noi, care-am plecat și unul cu altul ne-am întâlnit , noi aici sub stea, noi Evrei, sosiți aici, ca Lenz, peste munte, tu Gross și eu Klein, cel mic și cel mare, tu, vorbărețul, și eu, vorbărețul, noi cu toiagele noastre, noi cu numele noastre, impronunțabile, noi cu umbra noastră, a noastră și străina, tu aici și eu aici – eu aici, eu; care toate astea, ție pot spune, eu care-aș fi putut spune; care n-o spune, și care nu ți-am spus-o; eu, cu crinul în stânga, eu cu clopoțelul, eu cu ceea ce s-a consumat, cu această lumânare, eu cu ziua, eu aici și eu acolo, eu, împreună poate – astăzi – cu dragostea celor care nu sunt iubiți, eu pe drumul ăsta aici ducând la mine, în sus».

Tradus din franceză de Andrei PARASCHIVESCU



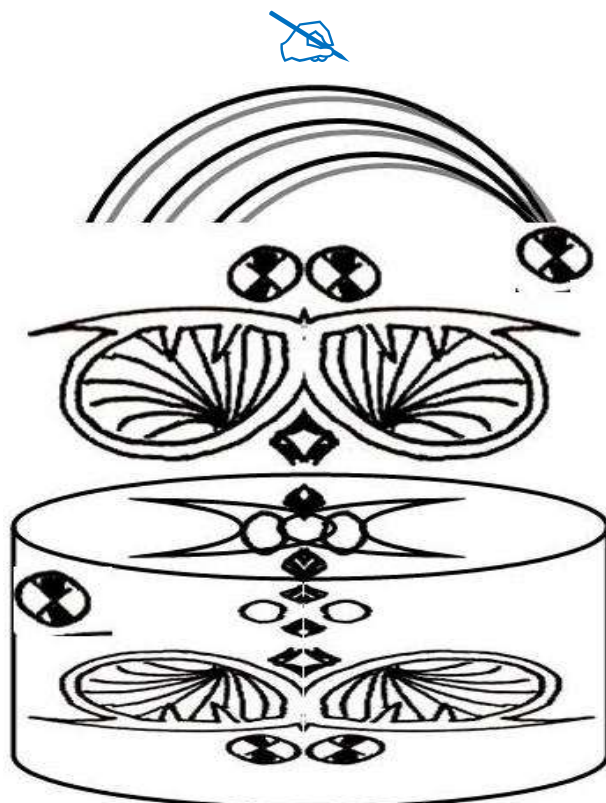
destinul tragic al omului de geniu. La vremea când l-a scris, Eminescu n-avea decât 18 ani, însă romanul a fost publicat postum, abia în anul 1903. De fapt, romanul este povestea eroului Toma Nour, un alter-ego al lui Mihai Eminescu și un personaj care trăiește condamnând lumea care îl înconjoară.

Și nuvela fantastico-filosofică „Sărmanul Dionis” (1872), are ca temă centrală condiția omului de geniu aflat în căutarea cunoașterii absolute, trăind într-o lume incompatibilă cu valorile sale, în fapt o oglindire a viziunii romantice eminesciene despre lume.

Există, desigur, multe asemănări și înrudiri (nici-decum influențe), în operele marilor scriitori romantici. Sub același semn al genialității, la loc perfect vizibil persistă însă și o altă caracteristică comună a acestora: o anumită ruinare fizică și psihică. În această privință este suficient să-i enumerăm aici doar pe câțiva dintre ei: Edgar A. Poe, N. V. Gogol, Friedrich Nietzsche, Nerval și, desigur, Mihai Eminescu.

BIBLIOGRAFIE

- Petru Creția, *Testamentul unui eminescolog*, Ed. Humanitas, 1998
- Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Eminescu și romantismul german*, Ed. Eminescu, Buc., 1986
- Mihai Eminescu, *Lucefărul*, Editura Litera Internațional, București, 2001
- Klara Lucia Losonczy, *Eminescu și intertextul romantic*, Rev. „Glas comun”, aprilie, 2008
- Constantin Noica, *Introducere la miracolul eminescian*, Ed. Humanitas, Buc., 1992
- Alex Ștefănescu, *Eminescu, poem cu poem. La o nouă lectură*, Ed. Alfa, București 2017



Bogdana BACIU**Povești foarte scurte**

Trăia de pe o zi pe alta și aștepta în fața porții din spatele curții să vină. Războiul făcuse ravagii. Toată lumea se refugiase din fața invaziei. Coasa era deja ruginită. Bălăriile crescuseră cât casa. Doar o potecă era între casă și veceul din spatele grădinii cu meri. O găină porumbacă făcea ouă într-o cutie de pantofi plină cu iarbă. Duminică. Atunci a plecat la război și a promis că se întoarce. Părul ei bălai era alb de acum. Și l-a împletit cântând încetșor. Noaptea nunții fusese a lor și numai a lor.

Ultima zi de ianuarie

Vrăbiuțe gureșe ciugulesc pe caldarâm ceva ce nu văd oricât m-aș chinui, chiar dacă am ochelari. Zi senină. Vânt. Oameni și măști de toate culorile. Urc în tramvai, mă așez, sunt destule locuri libere. Vis-a-vis de mine, doi tineri se țin de mână. Ea nu poartă mască. El o atenționează. Primește un zâmbet. Vorbesc despre tot și toate, se uită pe telefon la poze. Ea vrea să coboare mai repede din tramvai să poată fuma o țigară până acasă. El se împotrivesc. Motivul? Trebuie să ajungă la serviciu. „Cum? De ce nu mi-ai spus? Trebuia să mergi acasă, să te odihnești.” „Cum? Ai fi vrut să vin la școală, să te pup și să plec? Am vrut să petrec puțin mai mult timp cu tine.”

Am zâmbit pe sub mască. Cei doi se țineau de mână și își făceau planuri. El este la facultate și are un loc de muncă part-time, ea este elevă. Înainte de a coborî din tramvai, ea a promis că o să-l viziteze la serviciu și o să-i aducă ceva pregătit de ea ca să mănânce. Un băiat brunet, înalt, cu mască albastră sorbea din ochi o față blondă, ochelari negri și blugi evazați. Am coborât zâmbind. Nu am mers mulți pași și mi-a tăiat calea un șobolan, care a traversat tacticos strada. Două autobuze, ce mergeau unul spre altul, au încetinit vizibil. Șobolanul a ajuns cu bine pe partea cealaltă a străzii. București.

Frig

Inspectorul Moraru aruncă o țigară direct în coșul de gunoi, care era pe jumătate plin cu gunoaie. A mormăit ceva și, din doi pași, a fost lângă el. Nu era niciun pericol. Ploua mărunț. Plecase în grabă și nu își luase pălăria. Simțea cum îi alunecă încet, pe o parte, peruca. Era tânăr la 45 de ani, abia împliniți. Cum să stea în fața colegilor cu ditamai chelia! "Ce situație aiurea!". Cu grijă, prinse un moment prielnic și o aranjă cu dibăcie. Apoi, fără chef, se îndreptă spre locul crimei. Simțea aerul rece cum îi pătrunde prin haine. Se înfioră. „Urâtă poveste.” Colegul îl privi cu simpatie. „Asta simt și eu când văd ce este aici”, continuă acesta. Moraru privi în jos. Plecase în grabă. Telefonul sunase când era în pat. Se îmbrăcase rapid. Încheiase nasturii

aiurea. De asta îi era rece. Văzuse multe cazuri grave. Era călit. Dar, vântul rece îl lua mereu pe nepregătite.

Vineri

(și a fost odată pandemie)

Coadă mare la Shop and Go. La ora 19.00 se închid magazinele, în weekend, și toți oamenii din blocurile învecinate se înghesule să cumpere produsele alimentare pe ultima sută de metri. Ce măști? Ce distanță?

-Cristina! Cristina! Unde ești? Vreau un bax de Pall Mall negru! Unde este fata asta?

Afară, Cristina încerca să deschidă un căruț mare de marfă abia adus.

-Acum vin.

-Vreau un bax de Pall Mall negru! Acum! Așteaptă clienții!

Afară a apărut o femeie tunsă scurt, scurt. Era îmbrăcată cu straturi, straturi de haine și împingea un căruț mare de cumpărături, plin cu diverse lucruri, adunate cine știe de pe unde. Un miros greu de nespălat se împrăștia în jurul ei ca o ceață deasă prin care nu mai poți trece.

-Dați-mi și mie un leu! Dați-mi și mie un leu!

În magazin, o femeie tânără aștepta la rând.

Lângă ea, într-un cărucior, un copilaș țipă din toți rărunchii.

-Vino! Tu! Ce ai de cumpărat? Ai copilul cu tine și țipă foarte tare! Casiera îi face semn să se apropie. Ceilalți pot să mai aștepte!

Coadă era deja foarte mare în micul magazin. Nimeni nu spunea nimic. Din greșeală, am dat jos o cutie cu bomboane. Un domn a fost drăguț și a aranjat-o la locul ei. I-am mulțumit.

-Dați-mi și mie un leu! Dați-mi și mie un leu! Spune-i să plece! Sperie clienții.

Casiera îi făcu semn Cristinei, ajutorul ei din acea zi, să îndrepte situația.

-Pleacă! Trebuie să pleci de aici!

Cristina alungă femeia, care, nervoasă, dă-râmă o bicicletă mică, roz, ce era sprijinită afară de un gard de fier.

-Arză-te-ar focul! Să te arză focul, Cristina! Fața să îți ardă! Ce ți-am făcut eu? Ceream doar un leu. Arză-te-ar focul!...

Oamenii sunt nerăbdători să își facă mai repede cumpărăturile, în timp ce vorbele grele ale necunoscutei se aud din ce în ce mai slab până dispar cu totul.

Încet, seara se lasă peste oraș și câteva stele roiesc în jurul reginei, luna, rotunde ca un bănuț.

(După o întâmplare adevărată).





Mioara PĂGUȚE

O femeie puternică

Citesc deseori despre femei puternice, văd poze cu ele pline de eleganță, frumoase, delicate, lectuez articole care vorbesc despre succesul lor, femei inteligente, care produc bani, care duc o viață de lux cu vacanțe prin lumi exotice, femei singure fără nevoia unui bărbat alături care să le sprijine. Nu sunt o fire invidioasă, bravos și cinste lor! Dar serios?! Numai acestea sunt puternice? Nu știu de ce, rar văd vorbindu-se despre femeile simple, acelea de la sate, fără prea multă școală care au devenit puternice pentru că nu au avut încotro? Am cunoscut o astfel de femeie și un fragment din viața ei cred că merită povestit, sunt sigură că citind vă veți aminti de multe femei puternice.

Undeva în Moldova într-un sat pe lângă Botoșani, în timpul foametei din 1946-1947 Eugenia a rămas în floarea vârstei văduvă cu patru fete între 5 și 15 ani. Cu puțin timp în urmă pierduse alte patru fete mai mari răpuse de aceeași boala ca a soțului, tuberculoză, boala care la acea vreme nu avea leac. Napasta abătută asupra ei poate ar fi fost mai ușor de dus dacă seceta nu ar fi pârjolit pământul uscând hrana cea de toate zilele, dacă animalele din bățatură nu ar fi murit de foame și dacă fântânile nu ar fi secăt, așa că Eugenia a lăsat bocitul deoparte și s-a gândit ce să facă să supraviețuiască, ea și fetele. Mulți o sfătuiau să plece, așa cum alții au plecat, în sud sau în vest, unde traiul era puțin mai bun, dar cum să-și lase casa și gospodăria de izbeliște, cum să părăsească mormintele celor dragi, singurul loc unde lăsa durerea și plânsul să refuleze și unde simțea că prinde putere pentru cei de acasă?! Nu era săracă, soțul fusese contabil la banca din comună, aveau câteva hectare de pământ, s-a gândit că se descurcă dacă seceta încetează, doar că era greu să găsești mână de lucru, mulți abandonaseră satul plecând pe alte meleaguri. Nu era mâncare, când aveau un ou era sărbătoare, de carne nici nu putea fi vorba, noaptea, să nu vadă și să audă nimeni, râșnea între două pietre mari, rotunde, grăunțe de porumb din care făcea terci, masa lor de bază. Asta până în primăvară, când apăreau urzicile și ștevia.

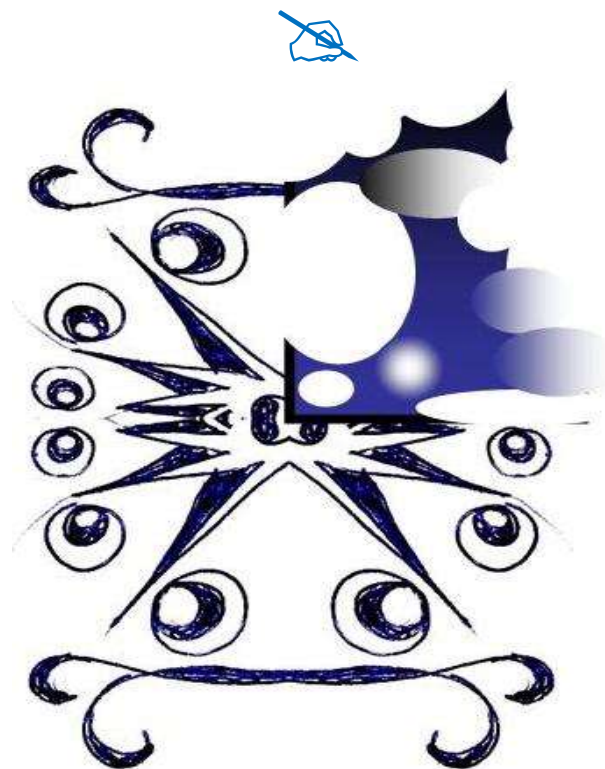
A reușit să găsească doi oameni tocmiți cu ziua și împreună cu fata cea mare munceau toți cot la cot ogoarele în timp ce fetele mai mici făceau treburile în casă, așa pe puterea lor și mergeau la școală în sat.

Noaptea, la lumina lămpii, cu ușile zăvorâte și cu frica în sânge de teama hoților flămânzi și ei, Eugenia se ruga fierbinte la Dumnezeu, apoi făcea socoteli și planuri cum să supraviețuiască până la noua recoltă.

Seceta a încetat și oamenii, cu fețele înseninate de speranță în mai bine munceau cu drag, iar Eugenia era între ei, nelipsind de la nicio clacă, dar și primind ajutor când trebuia.

Și cum nicio stare de bine nu durează prea mult peste români, a venit colectivizarea! La început cine a vrut s-a înscris, dar Eugenia a șovăit, s-a gândit că pământul reprezintă zestrea fetelor și nu a luat în serios această colectivizare. Mai târziu, însă, cine nu a vrut a trebuit să vrea și n-a avut încotro, a înțeles că fiind trecută la "chiaburi" fetele nu vor putea face prea multă școală și oricum pământul va fi pierdut. Așa că s-a înscris în CAP, muncea zilnic să câștige bani, și-a înmulțit găinile, creștea un porc, avea o vacuță, asigurând astfel consumul de mâncare, iar banii îi strângea să trimită fetelor care acum făceau școală la oraș, să aibă și ele un rost în lume. Și din cele patru fete, două au devenit surori medicale, mai târziu asistente, una a făcut școala de maiștri, iar cea mică a învățat croitorie rămânând acasă și având grijă de Eugenia care devenise acum una din bătrânele satului.

Asta numesc eu o femeie puternică. O femeie care, singură, cu sufletul rupt de durere și cu aproape nimic și-a hrănit copiii, o femeie care a muncit cot la cot cu bărbatii să câștige banii necesari pentru a trimite patru fete la școală, dorind și sperând că vor avea o viață mai bună decât a ei. Eugenia este bunica mea și, da, mă mândresc că sunt urmașa unei femei puternice!



Iuliu-Marius MORARIU

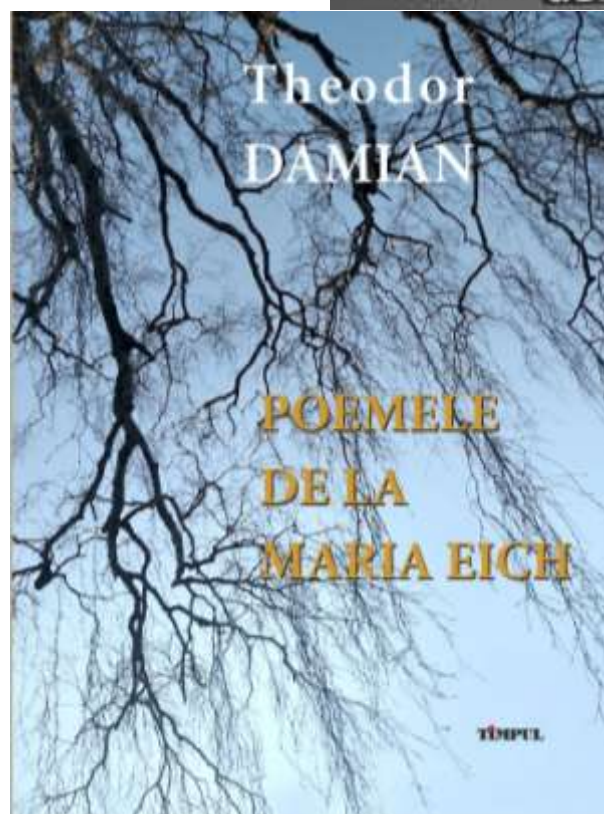
Theodor Damian, Poemele de la Maria Eich

Editura Timpul, Iași, 2021, 170 p.

N-am știut exact ce l-a inspirat pe părintele Theodor Damian să dea titlul recentului său volum de versuri *Poemele de la Maria Eich*. Nu eram nici măcar sigur că a existat vreo influență ori vreo presiune în alegerea acestui titlu. Căci un om de calibrul dânsului nu are nevoie de influențe, sfaturi, ori sugestii. Știu însă că poemele adunate în paginile lui sunt un adevărat balsam pentru suflet. Cu privire la cea dintâi problemă m-a lămurit domnul Theodor Codreanu, prefațatorul întregului demers (p. 5-12). El a fost cel care a prezentat în detaliu întregul travaliu scriitoricesc, a prezentat autorul și a definit geneza textelor antologizate aici: „Poetul își întâmpină a 70-a aniversară cu poeme inedite structurate în patru cicluri (*Maria Eich, Apokalipsa, Germering și Foc*), sub titlul *Maria Eich*, carte adusă sub ochii cititorilor de către Editura Timpul din Iași. Cum se vede, ineditele sunt germinate pe tărâm german, centrul spiritual stimulat fiind o cunoscută mănăstire augustiniană din Planegg, *Maria Eich*, în apropiere de Munchen și Germering, unde poetul și-a găsit liniștea alături de doamna Damian, în vremea pandemică de coronavirus care l-a carantinat în Germania, timp de cinci luni, în februarie-iulie 2020. Acolo și-a plămădit cartea despre Maica Domnului din Stejar (vezi legenda despre construirea lăcașului), opul fiind tradus imediat în germană de către Christian Schneck. A fost ca o nouă trecere hipercontinuu prin *pustie*, de un dramatism infuzat cu finețe de verbul poetului”. (p. 5-6).

Despre conținutul poeziilor ar fi multe de spus, atât din punct de vedere stilistic, cât și în ceea ce privește mesajul lor. Căci părintele autor imprimă fiecărui text care beneficiază de paternitatea sa o notă aparte, mustind a spiritualitate și eleganță. Ba mai mult, scrie cu mesaj. Devine un adevărat apostol al frumosului și promovează principii ce trec dincolo de pompoșenia fadă a unui estetic ce devine scop în sine. Aduce în atenție principii universal valabile și valori perene. Iată, de exemplu cum, îmbinând lirismul cu motivul creștin, dânsul reușește să dedice o adevărată odă dragostei: „Lumea este inundată / de frumusețe / ca pustia Egiptencei / de arșiță / când îngerii îi aduceau / mireme răcoritoare / din a Duhului / tănuită cădelniță / iubirea va salva lumea / dar pentru asta / ni s-a trimis / frumusețea / din frumusețe mă nasc / și ea este ultimul drum / născătoarea iubirii / ca iubirea Mariei / în pustia Egiptului / *Amo ergo sum*” („Amo”, p. 27).

Scrierile cu iz mistic nu lipsesc nici ele din pandantul inspirat de experiența trăită în faimoasa abație de pe meleaguri germane. Fie că au valențe



cosmogonice, ori antropologice¹, fie că sunt marcate de un fior ludic huizing-ian, textele dânsului te transpun într-o lume cu un farmec aparte. Îți oferă, adesea după modelul Euharistic, o pregustare dintr-un univers aparte, ori te lasă să tragi cu ochiul înspre licăririle zorilor unei eternități la care nu ești încă chemat a accede pe deplin. Un astfel de exemplu poate fi considerat poemul *Gura peșterii*: „Câteodată / vezi o stea / și-ți imaginezi / c-ai cutreierat-o / trăiești din închipuire / ca pe furate / crezând că stelele / sub zodia cărora ai trăit / îți sunt cumva / ție îndatorate / Steaua e peștera / în care te nevoiești / în pustie / e stupul tău de albine / intri în el / și nu pățești nimic / ca atunci când pui foc / în cuvânt / și arde / dar nu pe tine / privești gura peșterii / prea mult / până se lipește ochiul de ea / și-l scapi înăuntru / nu se mai poate ca cineva / să-l desferece / ca și cum ușa din fața ta / este pentru o singură trecere”. (p. 53-54).

Cu astfel de slove atent ticluite, în care frumusețea capătă deopotrivă chip și glas arătând înspre Dumnezeu și reflectându-și chipul din El în lume, părintele profesor Theodor Damian vine să-și întâmpine cititorii. Îi îndeamnă să treacă dincolo de barierele simplei lecturi și să simtă. Să adulmece veșnicia, să se-nfrupte din mireasma iubirii și să guste din bucurii ce nu pot fi polarizate altfel decât c-un capăt înspre Rai. Îl felicităm pentru izbânda în lumea muzelor și-i dorim pană inspirată și în viitor!





Constantin STANCU

O PUNTE DE LUMINĂ ȘI POEZIE ÎNTRE ÎNCEPUT ȘI SFÂRȘIT

În cartea *Vezi omenirea care piere?*,* apărută la Editura Rafet în anul 2021, scriitorul Adrian Botez ne provoacă prin această întrebare adresată direct, celor care citesc și sunt interesați de evoluția (sau involuția?) omului, de vremurile de pe urmă. Este o carte cu o anumită dimensiune misionară, poetul punându-se pe poziția celui care vede evenimentele și prezice un final omului ca specie și societății ca organizare a ființelor vii după un model cât de cât coerent. Versurile sunt calibrate ca fiind poezie, eseu, analiză socială, dinamică istorică. Autorul își asumă riscurile acestui demers, abordează tema de pe poziții elevate, trece prin viziunea joasă, mundană, apelează la sonet, vers liber, rubaiyat, limbajul are influențe spirituale evidente etc.

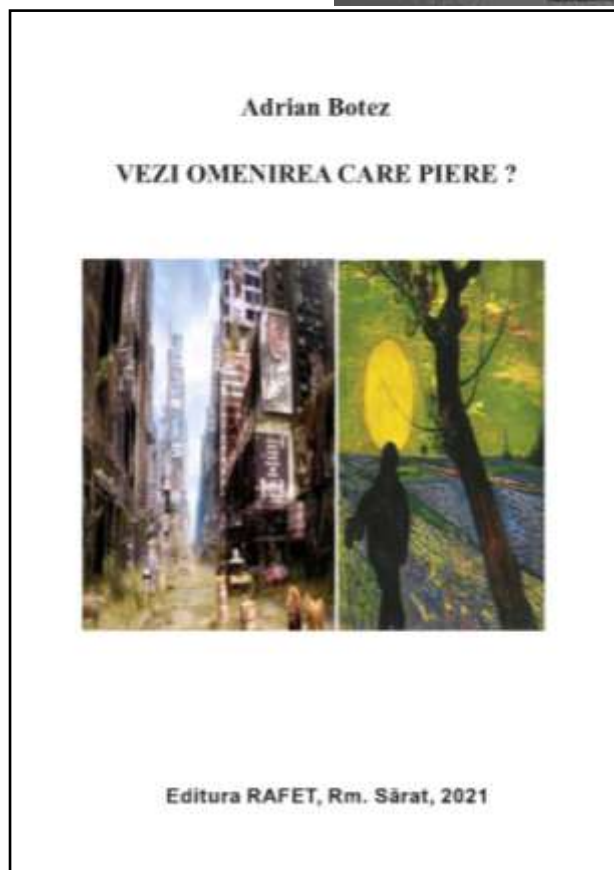
Ideea sfârșitului lumii a fost promovată de literatura ebraică la început. Ulterior, creștinii au dezvoltat tema odată cu degradarea Imperiului Roman și consolidarea creștinismului. S-a format o literatură apocaliptică. Pentru viziunea iudeo-creștină lumea are un început și va avea un sfârșit. Tema este dezvoltată pe larg în tratatele de teologie la capitolul Escatologie, ca un domeniu aparte, bine conturat. Unii au încercat să facă din aceasta o știință, dar s-a mers prea mult. Căderea Templului de la Ierusalim, descompunerea Imperiului Roman au generat o literatură bogată, pentru evrei, căderea Templului însemna sfârșitul lumii... Au fost mereu preocupați de acest eveniment, marii lor profeți au pus accentul pe exil și desființarea sanctuarului. Ieremia (PROFETUL) i-a avertizat mereu pe frații săi în legătură cu sfârșitul iminent, ei invocând mereu prezența templului ca o garanție divină... N-a fost așa... Istoria are limitele ei.

Cartea are mai multe capitole, începe cu o prefață scrisă de autor, apoi se focalizează pe temele propuse: *Prolog; Povestea adevărată a existenței – de azi și viitoare – a pământenilor; Eilog*. La final avem câteva date bibliografice despre Adrian Botez.

Citim din ampla poveste: „LUME – uitat-n MARELE DILUVIU/ sugrumă ERE – DELETELE DE FLUVIU.../ OAMENI se sinucid cu propria PRIVIRE:/ abia în ALTE LUMI își vin în FIRE...” (p.35).

Sociologii au subliniat mereu că au am pierdut mai multe civilizații care s-au topit în zgura istoriei. Arnold J. Toynbee a scris numeroase studii și cărți legate de subiect, a arătat că am pierdut mai mult de 27 de civilizații, viața nu a dispărut, omul găsim alte căi de a răzbate pe culoarele istoriei.

Adrian Botez o spune în față: a venit sfârșitul, nu va mai fi o altă acoladă în bucla timpului pentru actuala omenire/ civilizație umană în formă concretă în timp și spațiu. Lamentația sa, uneori lucidă, alteori lirică, se



bazează pe evenimentele curente, literatură, mistică, filozofie, esoterism, antropozofie, teologie universală, teozofie, numerologie, ocultism etc. Avem, deci, și divinații, toate forțând ideea: „BĂTRÂNA ȘI DEMENTA OMENIRE:/ te șterg – din GÂND – cu-o SINGURĂ PRIVIRE...” (p.38).

Poemele au un sâmbure literar, apoi tema se coagulează în jurul ideii de bază, poetul fiind un truver care mereu alătură cuvinte, metafore, idei empirice, cuvinte de înțelepciune, vorbe uzuale, pentru a se încheia poemul. El subliniază conceptele, nucleele spirituale, ideile. Pe unele locuri, se alunecă în arta urâtului, la modă în ultima vreme și necesară pentru perioadele apocaliptice. În alte locuri, autorul face trimiteri la alți autori, la studii, cărți, religii etc. Adrian Botez îl pune pe Ișus în centru istoriei, dar apelează și la elemente ale culturii pentru a-și exprima sentimentele, ideile, viziunea. Tragedia omului se conturează din ruptura apărută între acesta și Creator: „ne naștem LUT – ne mistuim DUHOARE/ ne credem VEȘNICI – dar suntem o BOARE/ invidiem o FLOARE: -i FRUMUSEȚE!/ durăm cât ea – dar nu avem NOBLEȚE” (p.41). În altă parte se subliniază devierea de la scopul divin: „un CEAS trăim – dar numai RĂU întruchipăm:/ ucidem din PLĂCERE – mințim și înșelăm/ pe ANIMELE SFINTE – asasinăm – MÂNCĂMI! ȘI NU DE FOAME: DOAR ÎN PLĂCERI NOI/ STĂM” (p.59). În alte locuri avem prezentată doctrina despre SATAN, ca parte a cunoașterii, cu riscurile evidente, cele care accentuează căderea.

Sunt și idei tensionate, obișnuite, Dumnezeu, Creatorul, duce omenirea la final împreună cu omul,

(continuare în pag. 34)

ori aici avem o deviere. Omul, cunoscând binele și răul, conform păcatului originar, a luat/ ia decizii care duc spre final. Pe de altă parte, o literatură escatologică bogată, care prezice finalul, este un semnal pentru cel care cunoaște binele și rău, pentru a face unele corecții necesare, în sensul evitării acestei catastrofe. Dumnezeu nu are nicio vină pentru că omul, care cunoaște binele și răul, acționează în manieră proprie și eludează legile divine. Cum spunea Apostolul Pavel, în Epistola către Romani, omul „a fost lăsat în voia minții sale blestemat”, Dumnezeu i-a respectat libertatea și liberul arbitru, nu are niciun amestec în acest proces al degradării societății. Trebuie să respectăm viziunea, indiferent de alte opinii, și asta face parte din procesul catastrofei. Până la urmă, orice rău poate face loc unui bine mai mare decât cel prezent... Este, deci, *zidul aparențelor*, jocul de-a iluzia...

În căutarea voii divine, în acest proces, Adrian Botez caută sensul mergând înapoi pe firul istoriei, spre mit, legendă, considerând, precum Mircea Eliade, că așa putem înțelege. Ori, în istorie, unii gânditori au căutat Cauza Ultimă, mergând fie spre viitor, prin profunzimea materiei, fie în mintea omului, în conștient sau inconștient, fie privind în Univers etc. Sensurile căutărilor au fost/ sunt multiple... Autorul și-a asumat riscul de a călătorii pe calea cunoașterii apelând la cultură, alături de credințele omului, cizelând, după viziune proprie, ideea. Sfârșitul, văzut de autor, este, după cum notează în *Prefață*, o operațiune „sanitar cosmico-demiurgică” de înlocuire a sistemului actual cu altul, cu alte cuvinte, o reciclare universală, cu o altă structură, cu alte funcționalități, cu altfel de relație om - Dumnezeu. Martorii sunt munții, pădurea, natura, eroii care au fost, cei care au trăit pe pielea lor povestea adevărată. Avem o poveste spirituală care a determinat realul să alunece în ruină. Din *prolog* prindem ideea: „...să vină sfârșitul lumii – BUNUL SANITAR:/ MUNȚII – la poale – aibă OASTE – dar și nou/ ZIDAR! (p.11).

În povestea spirituală a lumii luminile s-au stins: „o LUME-n care LUMINILE s-au stins/ în care TRUBADURII s-au aprins.../ convoiul de STRIGOI întârziat/ cutremură CAPACE: ZORII AVORTAȚI...” (p.19).

Sunt și poeme încastate în blocul textului, bine structurate, limpezi: „dacă MOARTEA vine după mine – cu/ ACTE-N REGULĂ – să mă IA – mă/ supun – CIVILIZAT - și-o URMEZ/ dacă NU – vom aștepta/ AMÂNDOI – pe aceeași/ BANCĂ – UNUL LĂNGĂ/ ALTUL – aproape/ TANDRI – sosind MANDATUL DE ARESTARE ÎN VEȘNICIE” (p. 32).

Cunoașterea modernă oferă surprize, există o tensiune între posibilitățile globalismului prezent și identitatea structurală a omului, dispozitivele electronice afectând ființa: „TRAIUL în SIMBIOZĂ cu un TELEVI-ZOR/ te-a coborât – FĂRTATE – cam până la/ PROTO-ZOR!/ vine-un ”SFÂRȘIT”: ACUM să-nceapă! – cu tot/ MORMANUL ELECTRONIC DE ”ȘTIINȚĂ”/ MORMAN de IMBECILE AMĂGIRI ȘI UMBRE – DEJA PLODITE-NTRU NEAGRA NEFIINȚĂ/ și cari – pe noi NE-A ÎNGROPAT – DEFINITIV – ÎN/ OARBĂ NEPUTINȚĂ” (p.66). Această contradicție arată și posibilitățile, de a avea acces la marile opere ale umanității pe care autorul le citează și face numeroase trimiteri, posibilități care nu

ar fi fost reale în alte vremuri de cruntă cenzură. Depinde de opțiunea fiecăruia, „mormanul electronic” deschide lumi, depinde unde privești... Oricum, datorită sistemului informatic, lumea nu se va putea eschiva, nu va putea spune: nu am știut, nu am putut să le spun altora despre adevăr... I-au stat la îndemână toate mijloacele pentru a ajunge la capătul pământului... Vremuri și vreme...

Epilogul oferă autorului o anumită relaxare, o detașare de contextul produs de ritualul pierii, rămâne poezia, oamenii trec, truverii se topesc în pasta timpului: „POEVESŢEA e din Ceruri: nu are vreun SFÂRȘIT...” (p.110). Finalul este un cântec de leagă pentru **omul-copil**, pregătit pentru un nou chip frumos: „COPILE NE-PĂMĂNTESC/ TÂȚELE GLIEI HRĂNESC:/ CU SULFINĂ – CU LUMINĂ/ CU DULCEAȚĂ DE ALBINĂ!” (p. 112).

Cartea reflectă starea omului în fața istoriei, posibilitățile în raport cu infinitul universului și cascada timpului, pe acest Pământ trăim simultan în prezent, în trecut, în viitor, lumina leagă lucrurile, ea parcurge căi abrupte până la această planetă agreabilă încă... Între știință și mit sunt numeroase punți, pe unele religia le-a anticipat prin revelație...

*Botez, Adrian, *Vezi omenirea care piere?*, poezie, 128 pagini, Râmnicu Sărat: Editura Rafet, 2022. Coperta 1: Apocalipsa a venit!, de Vladimir Manyuhin (Sfârșitul Lumii în imagini); Coperta 2: Semănătorul – Journal de Provence, de Vincent van Gogh (by Floriana Juncan – QMagazin). Carte închinată soției, Elena!





Alexandra-Emilia BUCUR

rotocoale de sunete se rostogolesc în liniște

Treci peste cuvinte - pasarele întregi de litere
puse cap la cap
unele lângă altele lipite cu aracet
doar ca să stea
deși câmpuri lexicale peste câmpuri de pădăii suflate
suprapuse
nu își găsesc mereu potrivirea cant pe cant
din fiecare unghi până în
fiecare latură paralelă
de la fiecare margine ce lasă rotocoale
de sunete
să se rostogolească în liniște
până crapă.

O pasăre bate în geam cu aripa,
felinele de lângă calorifer adulmecând înălțime
nu sar de la podea spre geam
pe aer ca pe trepte,
rămân să privească desfășurarea baloturilor întregi de
pânză care e ninsoarea
și învelesc ca un tifon ferestrele ca o
zonă moale
să nu se mai lovească dimineața devreme când
geamurile sunt atât de curate,
translucide și transparente fără pic de urmă
porumbeii grăbiți spre pervazul
plin de grăunțe.

Adu-ți aminte spui târziu încet -
o șoaptă crăpată la vârfuri
pe diagonală aleargă
se crapă -
să nu se trezească nici porumbeii
nici pisicile trezite devreme de pe podea
să se privească ochi în ochi
și să înțeleagă jocul chiar și cu lumina stinsă,
când plouă repeți ca să rămână acolo
săpat în perete
adu-ți doar atât de aminte încât
o să uite să plouă și o să rămână
doar în memorie.

abia apoi ai spus ce era

Unele lucruri în cameră nu mai erau
în același loc
după ce a trecut furtuna printre / peste
colțurile lucrurilor din cameră
îngheață
și nu își mai simt
pentru o perioadă mușchii / arterele / lemnului
la fel cum fereastra deschisă amorțește
când toată realitatea de afară
se varsă ca dintr-un râu cu barajul rupt
și inundă
toată camera. Și spui: când cauți există azi.

Doar un spațiu liber / nu prea mare să nu
se rupă golul,
peretele descheiat la nasturi
să iasă molii, să intre fluturi / să iasă înăuntru / să
intre
din afara peretelui
se tot adaugă strat peste strat
zile până se face
o săptămână trecută.
Când treci dintr-o cameră în alta.
O perioadă în care cauți nodurile
din rădăcinile camerei departe de
rădăcina camerei.
Liniștea ca nodurile și gheme sunt în același loc
și pot fi văzute cu ușurință când sunt desenate.
Un minut în cameră mai lung decât
un minut de rotație a mașinii de spălat.

În altă înșiruire de goluri încărcate ca
niște globuri cu rumeguș și confetti
pietre și nisip
atârnă mai greu spui de crengile abia
crescute din tavan spre perete
de care se agață sau rămân dormind doar,
spațiile libere dintre două lucruri,
par mai ușori pașii pe poante când
apasă pe aceeași pași anteriori,
doar goluri desenate cu cretă de jur împrejur,
de jur împrejur goluri desenate cu cretă
și o piruetă.





Eugen ONISCU

INIMA STRĂINULUI Nuvelă-foleton (7)

În Decembrie 2019 totul părea normal. Oamenii își desfășurau viețile lor alergând fiecare după propriile interese. Totul până se răspândește vestea că a apărut în China un virus nou, numit Corona-virus. La început explicația oficială fu că acel virus vine de la lilieci. Apoi începură să circule pe internet filmări cu oameni ce se prăbușeau pe jos răpuși de acel virus, deși interesant era faptul că cineva reușea să filmeze exact momentul când acei oameni cădeau. La început se credea că virusul este doar în China, dar într-un mod foarte rapid în anul 2020 începu să apară și în Europa. Din Italia se transmiteau imagini de coșmar și chiar dincolo de continentul european peste ocean în America de nord virusul începu să facă ravagii. Lumea întregă era ca ajunsă la o răscruce. Germania fu atinsă de acel virus și în Berlin începură să apară cazuri de corona-virus. Posturile de televiziune din întreaga lume emiteau emisiuni de coșmar, raportând un număr tot mai mare de infectări și morți. În țările Europei se părea că umanitatea se confruntă cu ceva nespuse de tragic.

Eusebiu străbătea în acele momente o criză spirituală. Însă începu să privească cu atenție tot ce se întâmpla în lume. La început crezuse că totul se va termina foarte repede pentru că credea în capacitatea științei medicale pentru a eradică acel virus. Dar nu se întâmplă așa, dimpotrivă pe măsură ce lunile anului 2020 se scurgeau virusul făcea ravagii teribile decimând vieți omenești. Apoi autoritățile decretară ca oamenii să stea închiși în case. Apăreau lozinci precum: „Stai în casă și salvează vieți.” Pentru un timp se închise și fabrica unde lucra el, și trebui să stea izolat la domiciliu. Comunica cu ai lui din România prin intermediul internetului și înțelegea că și acolo situația era dramatică. În România măsurile erau mult mai dramatice decât în Germania, se făceau abuzuri, erau amendați bătrânii doar pentru simplu fapt că ieșiseră la cumpărături la orele când nu aveau voie să iasă afară.

În tot acel babilon, Eusebiu încerca să înțeleagă ce se întâmpla de fapt în lume. Pe internet începu să descopere diferite scenarii ce circulau, unele erau chiar îngrozitoare și erau numite teorii ale conspirației. Dar cine conspira împotriva cui? Mass-Media vuia arătând imagini șocante cu oameni internați la A.T.I. și raportând mereu pierderi de vieți omenești. Se îngrozi când descoperi în cadrul teoriilor conspirative, că de fapt acel virus fusese creat în laborator și apoi dat în lume pentru scăderea demografică a populației. Încerca să pătrundă sensul lucrurilor, și nu putea crede acele teorii îngrozitoare ce spuneau că omenirea trebuie decimată și că totul se face cu ajutorul autorităților de la nivelele cele mai înalte și că există o societate secretă numită

Illuminati, ce conduce lumea din umbră. Din acea societate făceau parte adevărații stăpâni ai lumii, iar guvernării tuturor țărilor se supuneau și colaborau pentru a îndeplini planul lor monstruos. Peste tot în lume începu să se proclame cu putere progresismul-neomarxist, și lumea întregă începu prin a fi îndreptată spre noua ordine mondială. O altă teorie ce începu să circule pe internet era că virusul fusese în mod accidental scăpat din laboratorul din Wuhan și nu mai putea fi oprit, deși oamenii de știință și medicii făceau eforturi mari pentru al opri. Apoi O.M.S. declară stare de pandemie mondială și lumea întregă fu învăluită într-un coșmar teribil.

Lui Eusebiu îi era tot mai greu să descopere adevărul pentru că dorea să știe cu ce se confruntă de fapt omenirea, cu un plan malefic sau cu o încercare teribilă? Dar nu reușea să afle adevărul în ciuda faptului că stătea mult timp pe internet și urmărirea diferite emisiuni, sau teorii ale conspirației ce păreau să aibă un sâmbure de adevăr. La orizont apăru vestea că se lucra la un vaccin și datorită acelui vaccin virusul va fi eradicat și toate vor reveni la normalitate. Eusebiu în tot acel context își puse câteva întrebări: „Până acum am înțeles că eu ca cetățean trebuie să-mi fac partea în societate și autoritățile mă vor proteja. Dar dacă autoritățile sunt acum împotriva mea și fac parte dintr-un plan malefic și sub pretextul că mă vor ajuta de fapt mă vor nenoroci tot mai mult? Atunci cine mă poate ajuta pe mine omul simplu? Iar în aceste teribile zile pentru umanitate forurile cele mai înalte ale omenirii propagă ideologia L.G.B.T. și neomarxismul! În acest context pe noi oamenii simpli cine ne apară? Doar Dumnezeu cred că a rămas ultimul refugiu pentru noi!”

Ajuns în acest punct al gândirii sale, Eusebiu constată că nu știa mai nimic despre existența lui Dumnezeu. Iar în lumea haotică în care trăia, totul se derula doar pe seama supraviețuirii. Pe măsură ce timpul trecea se termină și acel teribil Lockdown, iar oamenii începură să-și trăiască viața într-o nouă normalitate. Apoi după ceva timp apăru și vaccinul salvator după spusele unor experți, și experimental după spusele altor experți în domeniu. Unii chiar pe internet emiteau ideea că vaccinul a fost creat înaintea virusului, și că acele vaccinuri ce conțineau arn mesager erau de fapt niște seruri experimentale și nu trebuiau făcute. Pe de altă parte mass media îi făcea o publicitate foarte pozitivă vaccinului. Și astfel oamenii începură să se vaccineze. Se credea că datorită vaccinului virusul va fi eradicat și totul va reveni la normalitate.

De la început Eusebiu fu sceptic în privința vaccinului, datorită faptului că prea repede după acel virus apăruse vaccinul. Știa că un vaccin are nevoie de cel puțin cinci ani pentru a fi îndeajuns testat și abia apoi utilizat pe oameni. Apoi și teoriile conspirative pe care nu le credea în totalitate îi aduseră un semn mare de întrebare și uneori se întreba: “Oare nu totul face parte din acel plan malefic pentru decimarea populației?”

Pe măsură ce timpul se scurgea apăru și

(continuare în pag. 38)

ideea marii resetări, se părea că odată cu pandemia mai marii lumii, sau cei ce conduceau lumea și erau organizați în societăți secrete doreau să dea un nou start lumii și să instaureze noua ordine mondială. Se proclama că o nouă lume avea să vină iar valorile iudeo-creștine aveau să fie eradicate și lumea întreagă să fie așezată după un alt sistem ideologic și economic. În noua lume nu mai trebuia să existe proprietate privată, chiar apăru și dictonul: „Nu vei mai avea nimic dar vei fi fericit.” Acel dicton era pentru omul simplu. Pentru că marii promotori ai noii ordini mondiale dețineau diverse proprietăți și aveau o sete teribilă de îmbogățire și doreau prin orice mijloace să-și sporească averile.

Marile întrebări care îl frământau pe Eusebiu erau: „De unde venea acel virus? Și care era calea de salvare?” Însă era conștient că era greu ca în tot acel context sumbru să găsească adevărul. Totul era atât de îngrozitor încât avea convingerea fermă că doar la Dumnezeu mai exista salvare. Oare era Dumnezeu dispus să salveze neamul omenesc? Sau îl abandonase și își retrăsese protecția de la oameni? Erau întrebări care îl frământau și căuta răspunsuri pe internet sau în discuțiile cu unii oameni cu care mai putea sta de vorbă. Constată că mulți oameni erau dezinformați, unii alergau spre vaccin considerând ca fiind soluția la problema virusului.

Pe măsură ce timpul trecea, tot mai mulți oameni se vaccinau în diferite zone ale lumii. Apăreau știri despre efectele secundare ale vaccinurilor. Erau specialiști în domeniu ce arătau spre acele efecte adverse ale vaccinării oamenilor și argumentând cu argumente științifice spuneau că vaccinarea în masă trebuia oprită. Pe de altă parte se vedea că vaccinarea devenise o afacere foarte profitabilă ce le convenea unora. Din cealaltă tabără a promotorilor vaccinului se spunea că vaccinul este bun și că reprezintă soluția, nu trebuia decât ca oamenii să se vaccineze cu toate dozele pe care guvernul le punea la dispoziția tuturor și totul va fi bine. Între timp Eusebiu, își reluă lucru la fabrică unde nu erau obligați să se vaccineze, doar că la anumite intervale de timp toți muncitorii trebuiau să facă teste.

În tot acel context în care viața devenise extrem de sumbră, Eusebiu căuta răspunsuri la întrebările ce îl frământau, și aproape întotdeauna când căuta cu ardoare răspunsuri, gândul îl ducea spre Dumnezeu. Dar era conștient că despre Dumnezeu știa puține lucruri, avea nevoie să caute să cunoască mai mult despre El. Pentru că Dumnezeu i se părea atât de tainic și învăluit în mister, aflat într-o sferă înaltă neaccesibilă oamenilor, încât nu știa cum să înceapă să caute să-l cunoască mai mult pe Dumnezeu. Despre faptul că Dumnezeu exista era ferm convins pentru că un timp fiind pasionat de astronomie rămăsese captivat de frumusețea universului, și de declarațiile unor oameni de știință ce declarau că la baza genezei universului se afla o minte infinită pe care unii o arătau ca fiind Dumnezeu. Și de acolo avea și el ideea adânc înrădăcinată în ființa sa că Dumnezeu există.

În ultimul timp o idee îl înfricoșa teribil și anume, se gândea dacă nu cumva tot acel episod sinistru numit corona-virus era parte dintr-un plan malefic făcut pentru scăderea demografică a populației. Atunci însemna că

pentru el și toți oamenii simpli, salvarea nu era decât la Dumnezeu. Eusebiu deși se străduia să creadă toate acele explicații care veneau prin intermediul mass-mediei nu putea să abandoneze nici teoriile conspiraționiste după cum erau numite, pentru că multe din lucrurile pe care acele teorii le spuseră în trecut începeau să se împlinească sub ochii lui. Așa se întâmplă și cu pașaportul de vaccinare care începea să fie o realitate tot mai prezentă pe măsură ce timpul se derula și omenirea întreagă începea să se obișnuiască tot mai mult cu diferitele mutații ale virusului și purtarea măștii.

În toată acea istorie, Eusebiu avea impresia că erau lucruri care nu se spuneau și că autoritățile ascundeau oamenilor anumite lucruri. Oare care va fi sfârșitul acestui episod sinistru? Sau poate că tot acest episod cu corona-virus este sfârșitul omenirii? Oare să fi ajuns lumea la final? Dar totuși Dumnezeu există și asta înseamnă că există și speranță pentru noi. Dar care este calea, și în ce constă această speranță, sau care este soluția lui Dumnezeu la problema numită coronavirus? Toate acele întrebări Eusebiu și le punea căutând să găsească răspunsuri apelând la diferite surse de pe internet, însă rămânea tot mai plin de incertitudini. Totul până într-o zi când în viața lui providența divină lucră în mod surprinzător...

-va urma-





Florin LOGREȘTEANU

VISĂTORII

(Fantezie dramatică în patru părți inegale cu inserții din poezia lui Dimitrie Anghel)

(continuare din numărul anterior)

PERSONAJE:

DOBRESCU și TĂNĂSESCU - foști profesori suplinitori de literatura română, în prezent văcari într-un sat oarecare

PATRU BOI - în proprietatea celor doi exprofesori

II

(Văcarii dorm somn greu, cu fața îngropată în iarbă. Totul, în jur, e luminat ca ziua datorită mulțimii stelelor și a lunii. Ceva mai departe, vitele celor doi foști profesori de literatură, contemplă, sătule și odihnite, cerul. Sunt patru boi bine dezvoltati, patru masculi care, cel puțin deocamdată, nu simt nevoia unui acompaniament feminin. Nu-s țesălați, dimpotrivă, au ciulini înfiți peste tot, în coadă, pe coapse și după urechi. Rumeș și numai în răstimpuri își dau capul pe spate, copleșiți de o tainică chemare)

ÎNTÂIUL BOU: Miresme dulci de flori mă-mbată și mă alintă gânduri blânde. Ce iertător și bun ți-i gândul, în preajma florilor plâpânde ! Râd în grămadă: flori de nalbă și albe flori de mărgărint, de parc-ar fi căzut pe straturi un roi de fluturi de argint.

AL DOILEA BOU: Sfioase-s bolțile... Trăiesc mânăhurile și plânge norocul zilelor de vară...

AL TREILEA BOU: Atâtea amintiri... Stropi de sânge...

AL PATRULEA BOU: La naiba !... Ah, amintirile!...

ÎNTÂIUL BOU: Se scutură macii...

AL DOILEA BOU: În sfârșit... De când așteptam clipa asta... Drogul semințelor vă slăbi puterea pământului. Îl va preface în somn.

AL TREILEA BOU: Ca pe stăpânii noștri. Au adormit deja...

AL PATRULEA BOU: (privește spre cer): Am descoperit-o... Steaua cea mare est acolo unde bănuiam..

AL DOILEA BOU: Lucașfărul... Lasă-l să doarmă... În universul lui, altceva mă interesează...

ÎNTÂIUL BOU: Nu doarme... Este numai nepăsător, așa cum a avertizat-o pe dada Cătălina... Rece...

AL TREILEA BOU: Nemuritor și rece... Eu nici astăzi n-am priceput la ce a făcut aluzie cu răceala lui: nemuritor sau nepăsător ?

AL PATRULEA BOU (scutură din cap): Las-o baltă!... Cât s-au mai ciorovoit pe chestia asta stăpânii noștri! Vă mai amintiți?

AL DOILEA BOU: N-am băgat de seamă... Și nu-mi fac cine știe ce iluzii că în noaptea asta voi reuși.

ÎNTÂIUL BOU: Încearcă. Încercarea moarte n-are. Deși nu văd cum ai să te descurci singur. Chiar și la Carul Mare trebuie înjugați doi boi.

AL DOILEA BOU: Ignor turnul de fildeș. V-aș lua pe toți dacă s-ar putea. Mă tem însă că nu vom putea schimba destinul: trebuie să fiu singur... Să-mi asum de unul singur încercarea vieții mele.

AL PATRULEA BOU: Cum hotărăști. În opinia mea, îți asumi în mod gratuit acea doză de nefericire rezervată căutătorilor de absolut.

AL DOILEA BOU (nostalgic): Mă obsedează Carul Mare. O noapte mi-ar fi de ajuns... Să-l plimb câteva ceasuri de-a lungul și de-a latul cerului.

AL TREILEA BOU: Și pe urmă?...

AL DOILEA BOU: Ce mai contează?

AL PATRULEA BOU: Contează. Entuziasmul tău de-acum. Chiar reușita. Vei plăti un preț mult prea mare în tot restul vieții. Suferința de-a fi atins absolutul. Nu știu cum să-ți explic. Dar simt. Simt că va fi groaznic.

AL DOILEA BOU: După ce ai simțit în ceafă jugul Carului Mare? Dumnezeuule! Ce mai contează?

ÎNTÂIUL BOU: Lăsați-! (către al doilea bou): Încearcă. Este opțiunea ta. Te-aș urma dacă aș putea să cred, dar nu e posibil. Pentru mine și tovarășii noștri, un car țărănesc e prea de ajuns dacă știm că n el se găsește și olecuță de iarbă mustoasă și dulce de rumeș.

AL TREILEA BOU: Noi nu-l avem nici pe ăla. Stăpânii noștri sunt abia la începutul carierii, după reconversia profesională. Când și când împrumută câte un car de la unul și de la altul.

AL DOILEA BOU (muge lung)

ÎNTÂIUL BOU (către al treilea și al patrulea): Dați-vă deoparte. Trebuie să fie singur. Căutătorii de absolut au fost totdeauna spirite singuratic.

AL TREILEA BOU: Și neînțelese.

AL PATRULEA BOU: Atunci, să ne prefacem că nu-l înțelegem...

AL TREILEA BOU: Ar fi păcat să ne punem de-a curmezișul în fața fericirii sale. Ne-a fost tovarăș bun.

AL PATRULEA BOU: Și ne va fi în continuare. Aspiră cât aspiră la Carul Mare, dar de mâine își regăsește condiția precară de bou obișnuit. Altfel, crapă de foame. Nu trăiești din aspirații.

AL DOILEA BOU (muge lung, către cer. Are ochii spălăciți, aproape ieșiți din orbite): Șapte părți din mine simt deja impulsul să se dezlănțuie care-ncotro, numai capul e imobilizat într-o cumpănă din care nu se poate desprinde. (muge prelung) Înțelenit e totul. Mi s-a năzărit că zăresc șapte brazde, când totuna e cerul: pârloagă cu nostalgia noului rod... Cine m-ajută? (muge) Ajută-te singur, am auzit. Ai două coarne puternice; luna - doar unul. Cum? Nu-mi răspunde. Îți vreau sfatul! (muge prelung) Tace. Semn de înțelepciune: promisiunile nu desțelenesc, nu ară, nu îngroapă sămânța. Luna o știe mai bine decât boii chiar dacă are un singur corn. Dă târcoale Carului Mare, îi mai unge osiile, din când în când se mai răstoarnă în el, ațipând pentru o noapte, două. Activitate vag neproductivă de care Regina e conștientă, nici vorbă. (scutură convulsiv coarnele spre astrul selenar) Conștientă sau nu,

(continuare în pag. 40)

rezultatele se observă: pârlaoga se întinde ca o pecingine, stelele au devenit verzi, nu mai au nimic din cărmiziu de altădată, iar noi, cei tereștri, ne aliniem la noua ordine cosmică (muge) Exact: ne sincronizăm, imitând clorofilul, pe urmă ne vedem de pârlaoga noastră, pe care putem s-o întindem în lung și-n lat, hăt, cât vezi cu ochii.

(Pe cer – fulgere. Al doilea bou înalță coarnele către cer, dobândind un corp de animal fabulos. Ceilalți boi se strâng unii într-alții, speriați)

PRIMUL BOU (grav): Ce l-a găsit pe confratele nostru? A stârnit furtuna.

AL TREILEA BOU: Nu cred în superstiții. După căldura de peste zi, era de așteptat o ploică zdravă. S-a mai întâmplat și altădată.

AL PATRULEA BOU: Nu sunt partizanul ideilor niciunua dintre voi. Dar nici nu pot face abstracție că tovarășul nostru a devenit de nerecunoscut: o făptură ciudată, un bou zburător.

AL TREILEA BOU (către al patrulea): Iluzie optică. Ceea ce ai luat drept aripi sunt, pe de o parte, propria umbră evidențiată de lumina lunii iar, pe de altă parte, forma greabăului, mărit prin surescitarea nervoasă provocată de consumul exagerat de sămânță de mac. Toată ziua n-a făcut decât să pășuneze în pârlaoga cea roșie.

AL PATRULEA BOU: Ca un vampir. De când mă știu, am evitat tot ceea ce este roșu.

AL TREILEA BOU: Culoarea asta aduce numai necazuri (câtând spre al doilea bou): Privește-l. Coarnele lui au deja ceva din vinovăția sângelui.

AL PATRULEA BOU: Vinovăția focului.

ÎNTÂIUL BOU: A măcelarului.

AL PATRULEA BOU (retrăgându-se cu spatele): Halucinantă vedenie. Mai că-l cred în stare să-și înjuge gâtul la Carul din înaltul cerului. Și-atunci.

AL TREILEA BOU: Inutil să încerce. N-ar ajunge la niciun rezultat. Îi lipsesc îndemnul stăpânului și încurajările biciului, componente tradiționale ale conștientizării aratului ca NECESITATE.

AL PATRULEA BOU: Mă tem că negliobia de-a se înjuga la un car prea mare față de puterile sale i-ar fi fatală. L-ar pierde și pe el și pe noi. Gândiți-vă ce consecințe ar avea prăbușirea unui asemenea atelaj (muge prelung).

III

(Bubuituri repetate. Cerul este săgetat de fulgere. Boii îngenunchează, își vâră coarnele în otava amestecată cu țărână. În picioare, al doilea bou muge sălbatic, repezind convulsiv coarnele către cer. Văcarii se trezesc brusc)

TĂNĂSESCU (se ridică în capul oaselor): Ce-a fost asta, Dobrescule?

DOBRESCU: Ce poate să fie, Tănăsescule? Se deschid băierile cerului. Nu cred că scăpăm neîmbăiați în noaptea asta.

TĂNĂSESCU (schimbă tonul): Băi, și visam că directorul ăla de la Cuca Măcăi striga la mine. Băi, și cum striga! Era în stare să mă pocnească.

DOBRESCU (surprins): Ce-avea cu tine? Tipul nu s-a purtat niciodată cu mine nedelicat. Nici când m-a anunțat

că din semestrul al doilea nu vrea să mai colaboreze cu noi.

TĂNĂSESCU: Ei, bine, asta visam. Urla tipul că nu-l mai interesează mutra mea. Că pentru câteva clipe îmi suportă doar spatele. Pe urmă să mă fac nevăzut. (ridică tonul). Băi, dacă nu-i făceam pe plac, mă și pocnea, ține minte ce-ți spun. De ce râzi?

DOBRESCU: Nu de întâmplarea ta. De întâmplarea că și eu am visat cam la fel.

TĂNĂSESCU (se scarpină după ceafă): Dracu!

DOBRESCU: Același conflict interuman, la alt nivel.

TĂNĂSESCU (ridică tonul): Dracu!

DOBRESCU (convingător): Pe ochii mei! Se făcea că eram în audiență la Inspectorul General. Mă reclama-se directorul.

TĂNĂSESCU: Dracu! Te primise, în sfârșit, nea Mutră în audiență. Bineînțeles, la interveția directorului, care-i era amic. Hai că-i bună!

DOBRESCU: Aiurea, mă primise. N-am cerut așa ceva. Mă chemase la el ca să mă beștelească.

TĂNĂSESCU: Înțeleg. O reclamație. Directorul liceului, cum ai spus.

DOBRESCU: Nu mă așteptam la una ca asta. M-am dus. Spun secretarei de ce sunt acolo cu noaptea-n cap, asta îmi întinde o coală: Fă cerere. Ce să cer, Doamnă? Domnul General mi-a ordonat să mă prezint chiar în dimineața asta la dumnealui. Am venit. Toanta, c-o știi, nu, că fără cerere nu se acordă audiență. Bine, doamnă, dar eu nu vreau audiență, eu. Vrei, nu vrei, ăsta-i ordinul Generalului. Ceri audiență și te primește. Altfel, nu.

TĂNĂSESCU (uluit): Și-ai ceut audiență. Dracu!

DOBRESCU: Am făcut cerere, am intrat la General, restul îl știi.

TĂNĂSESCU (ridică tonul): Ce să știu? Care rest?

DOBRESCU: Ca și la tine. Numai că la alt nivel. Nu directorul, ci inspectorul Mutră.

TĂNĂSESCU: Adică, fața, spatele?

DOBRESCU: Exact. Dar la alt nivel interuman. Și justificat. În felul lui, că-l știi. Ție, am priceput, nu ți s-a spus de ce. Fața, spatele. Divorțul, într-un cuvânt.

TĂNĂSESCU (cu voce moale): Hm. Nu știu. Nu rețin niciodată amănuntele, după vis.

DOBRESCU (schimbă tonul, convingător): Ei, bine, mie mi s-a reproșat că în loc să fac școală cu copiii, fac literatură. Păi bine, domn General, sunt profesor de limba și literatura română. Ce altceva doriți să fac?

TĂNĂSESCU (surprins): Ai avut curajul, i-ai spus asta?

DOBRESCU: Nu. Replica mi-a venit în cap când deja coboram scările Inspectoratului val-vârtej. Ei, vise. (Tună și fulgeră. Unul dintre boi muge sălbatic și joacă pământul cu copitele. Continuă să-și agite coarnele către cer. Are ochii ieșiți din orbite. Cei doi văcari se apropie de el în vârful picioarelor)

TĂNĂSESCU (încearcă să-l ia cu binșorul): Ce e, tăurașule, ce se întâmplă, Joian?

DOBRESCU (îl mângâie pe cerbice): Te-ai speriat, tăticule? Bietul meu tăuraș!

(Boul se agită spre cei doi văcari și muge. Exprofesorii sar în lături. După momente de uluială, își revin)

DOBRESCU (reflexiv): Câți boi avem, Tănăsescule?

(continuare în pag. 41)

TĂNĂSESCU (*se crede luat peste picior*): Ai orbul găiniilor? Sunt patru.

DOBRESCU (*pe același ton*): Patru boi. Și câte care?

TĂNĂSESCU (*il fixează agresiv*): Băi, tu ai inhalat deodorant de mac? (*mai calm*): Cum câte care? N-avem niciunul. Am pornit afacerea deocamdată cu câțiva boi.

DOBRESCU (*meditativ*): Puțin profitabilă, deocamdată. Chiar dacă avem patru animale tinere și viguroase.

TĂNĂSESCU (*convingător*): Ei, o să vină și profitul.

DOBRESCU: Uite, nea Nicolae profită din plin, deși are numai doi boi.

TĂNĂSESCU: Grigorescu? Da, bă, dar ăsta are și car. Carul lui cu boi e cunoscut peste tot. Noi, deocamdată...

DOBRESCU (*ridică tonul*): Asta e. A venit momentul să facem următorul pas.

TĂNĂSESCU (*evaziv*): Hm! Știu și eu, dar cum?

DOBRESCU (*pe același ton*): Iată cum. Vindem un bou, cumpărăm carul. Chiar un car mai mic, cu ce bani căpătăm pe bou. (*interogativ*): Cum e carul lui N. Grigorescu?

TĂNĂSESCU (*buimac*): Cum, cum e?

DOBRESCU: Mare, mic? Uite, că nu m-am gândit.

TĂNĂSESCU (*înaltă din umeri*): Nici eu. Dacă e vorba, contează mai puțin carul. Important...

DOBRESCU (*exuberant*): Ești deștept, bă! Ți-a venit mîntea de pe urmă. Importantî sunt boii, bă! Câți boi trag la car. El are doi, noi patru. Să-l văd atunci, ne mai concurează? (*distrat*): He, he, he! (*entuziasmat*): Bă, bun e capitalismul ăsta!

TĂNĂSESCU: Bun. Adevărul este că-mi pare rău de boi. De fiecare dintre ei. Îmi dau însă foarte bine seama că n-am încotro. Un bou sacrificat poate însemna o speranță de împlinire pentru ceilalți; pentru cei trei boi rămași și pentru următorii pe care-i vom achiziționa mai târziu.

DOBRESCU (*contrariat*): În ce sens? Fii mai explicit.

TĂNĂSESCU: Mă gândeam la un car. Boii fără car pot fi orice, numai boi nu.

DOBRESCU (*ironic*): Capre mai mari.

TĂNĂSESCU: Spune-le cum vrei. Dar așa cum în breasla noastră, de pildă, profesorul fără catedră este un intelectual inutil pentru societate, tot astfel, boul fără car nu înseamnă nimic pentru agricultură.

DOBRESCU: (*își freacă buricul urechii părând că reflectează*): Mda. Comparația nu mă deranjează. Fie că ne place sau nu, suntem în situația acestor ființe, aș spune mitologice. Boul a dezvoltat o mitologie de excepție la toate popoarele.

TĂNĂSESCU (*ridică tonul*): Exact! În vremurile mitice, boilor și învățaților li se înălțau socluri. Cu forța erau ridicați pe ele: bă, voi aici să rămâneți, să vă vadă toată lumea; și să vă aprecieze; și să se închine vouă.

DOBRESCU: Ca la zei.

TĂNĂSESCU: Aproximativ. Să nu deviem!...

DOBRESCU: *Revenons a nos moutons!*

TĂNĂSESCU: *A nos boeufs.*

DOBRESCU: Exact.

TĂNĂSESCU: Cred că nu vom face o afacere rea dacă chiar mâine vom duce la abator boul ăsta care dă semne evidente de boală. Cu banii obținuți pe el cumpărăm un car. Ce ochi o să facă Grigorescu. Mamăăă!

DOBRESCU: Tot ținutul. Carul cu trei boi. Mamăăă! Și eu tot la boul ăsta m-am gândit. Nu e în apele lui. Ori a înghițit o sârmă și-i perforează stomacul, ori e, Doamne ferește, boala vacii nebune.

TĂNĂSESCU (*iritat*): Bată-te peste gură!

DOBRESCU: Mă bat, dar asta nu rezolvă nimic. Tu nu-l vezi cât e de agitat? În curând, ne poate lua în coarne și pe noi și pe celelalte vite. Rămânem în sapă de lemn dacă ratăm și acum, după ce am ratat concursul de titularizare în învățământ. Nici profesori, nici văcari. Ce ne facem pe pârloaga asta? Nici iarba nu ne scoate din iarnă.

TĂNĂSESCU: (*nervos*): Bată-te peste gură! Ce mai e până la ziuă. Dimineață, la prima oră, ne descotorosim de el. Cât e ceasul?

DOBRESCU: Nu-l mai am de doi ani. Ceas vechi cu cadran de aur, de la tata lui tata. L-am făcut cadou inspectorului de la personal, care mi-a oferit, în schimb, o jumătate de catedră la Liceul Teoretic din Cuca Măcăi.

TĂNĂSESCU (*indiferent*): Știu povestea. Vorba-i că a cam trecut noaptea. (*privește lung la boul agitat*): Suferă, nenorocitul! Moartea-i va fi o binevenită izbăvire.

DOBRESCU (*cu tristețe în glas*): Și o încununare a unei vieți trăite fără rost.

TĂNĂSESCU (*pe același ton*): Nu din vina lui. Ce putea să facă pe pârloaga asta?

DOBRESCU (*acceptă observația colegului*): Nu, nici vorbă! N-am spus că din vina lui. Adevărul este că această noțiune, **vina**, nici nu are o determinare clară. Un cuvânt cu o semnificație ambiguă: niciodată nu ne aparține. Totdeauna aparține altcuiva.

IV

(Ultimele fulgere se sting. Cerul este un ciur iluminat de mulțimea stelelor. Norii s-au risipit. Al doilea bou ingenunchează, dar continuă să privească spre înalt. Ceilalți boi îl privesc cu compătimire)

PRIMUL BOU: Miresme dulci plutesc în aer sub bolți umbrite de liane și-i liniște-n pârloaga toată și pace ca-ntr-o sihăstrie.

AL PATRULEA BOU: În care-ar fi murit viața învinșă de melancolie; din flori de mac, ici-colo, pică petale roșii, diafane.

AL TREILEA BOU: Nici glas de greier nu s-aude măcar să-nalțe imnul vieții, să rupă liniștea țesută în jurul celui ce-o să moară.

AL PATRULEA BOU: Își face cuib uitarea tristă și pacea crește funerară.

AL DOILEA BOU (*muge ușor, încercând să-și mențină grumajii ridicați*): Cu visuri, cu gândiri frumoase, cu fantezia mea, cu viață, învins de-o milă nesfârșită aș vrea să-npoporez natura, dar coarnele îmi cad trudite și mută îmi rămâne gura, simțind nelămurit în mine că numai liniștea-i măreață. (pleacă fruntea, își sprijină coarnele în țărână): Somn bun ș-odihnit, natură, somn bun cântărilor vieții. Azi prețuiesc tăcerea morții... Veni-va altul poate-odată ca prin povești să te trezească spunându-ți vorba fermecată. Eu prea sunt trist...

CEIALȚI BOI (*în cor*): Pe cerul palid s-aprind iar zorii dimineții...



de-asta am venit să te vedem, să îți spunem să fii mai atentă cu alegerile pe care le faci dacă vrei să nu mai plece lumea și să nu rămână de tot satul pustiu.

Natalița privea nedumerită.

-Ce legătură are una cu alta ? răspuse ea. Din cauza mea ați plecat voi din România ? Păi ce, v-am zgornit eu ? V-am dat eu afară din casă ?

-Nu, o lămură Andrada. Dar prin faptul că votați mereu aceeași corupți care vă cumpără cu un kil de ulei și de zahăr și dup-aia au mână liberă să fure. Vă bucurați că vă dă un ajutor atunci, o pungă cu alimente, și vă fură prin spate cât se poate. De asta noi tinerii nu găsim de muncă pe bani buni și trebuie să plecăm prin alte țări. Din cauză că vă măresc vouă pensiile.

-Cum vine asta ? Întrebă din nou bătrâna.

-Păi pensiile alea ale voastre mărite cineva trebuie să le plătească, nu ? răspuse nepoata.

-Asta e știută, confirmă bunica.

-Și cine crezi că le plătește ? Pică banii din cer ? Nu, tot noi le plătim, noi tinerii care muncim de ne spetim și plătim taxe de ne usucă ca să vă mărească vouă pensiile. Votează toți bătrânii fără dinți în gură pe un kil de mălai și o pungă de arpacaș și noi tinerii trebuie să muncim și să vă cărăm în spate.

Bătrâna s-a posomorât.

-Asta nu e adevărat. Păi eu n-am muncit o viață la CAP ? Nu am contribuit atâția ani la pensie ? Cum îmi spui tu mine că mă cari în spinare ? Nu mă cară nimeni în spinare, cât am muncit atâta am. Și eu n-am cerut niciodată ajutor la nimeni. Cât am brațe și pot munci eu nu aștept după nimeni. Și încă tu ești în Danemarca de atâția ani, ai venit vreodată să-mi dai și mie 50 de lei : ia maică că m-ai crescut, m-ai învățat să mănânc cu lingura, m-ai șters la cur ? Nu, nimic. Mi-ai adus acum planta aia care nu-mi folosește la nimic, de parcă cu asta trăiesc eu. Se enervaseră amândouă.

-Aștia de la putere de bine, de rău au mai făcut câte ceva pentru noi. A mai crescut și pensiile noastre, că nu ne descurcam cu patru milioane de lună. Vezi și tu că am apă în casă, am asfalt la poartă. Ȑilalți n-a făcut nimic pentru noi. Zici că ne cumpără votul cu o pungă de pachete dar nu e așa, a mai și făcut ceva pentru popor, pentru bătrâni, pentru pensionari. Noi din asta trăim, din pensie și din grădină și din animale, cât se poate. Ȑilalți nici pachetul ăla de alimente nu ni l-a dat, nu mai zic să ne dea un ajutor la pensie. Și tu vii acum să îmi spui că nu e bine că-i votez. N-o fi bine dar ce pot eu să fac ? Nu am niciun ajutor de nicăieri, nici de la maică-ta, nici de la tine. Aștia ai tăi care zici să-i votezi sunt și mai răi. Eu am văzut la televizor cum vorbesc despre noi, și tu văd că la fel vorbești, că n-avem dinți în gură, că ne caută moartea pe acasă. Ba am văzut și când aruncau cu monezi și bancnote de un leu la protestul pensionarilor, în bătaie de joc.

Era rândul Andradei să asculte rușinată, de parcă stătea în banca acuzaților.

-Ȑia nu sunt reprezentativi pentru ce facem noi, încercă ea să se disculpe. Noi suntem tineri frumoși și liberi. Ȑia sunt niște nebuni, sunt doi, trei din câteva mii. Nu poți să condamni pe toți din cauza câtorva. Uite, de asta am și bătut atâta drum din Danemarca până aici ca să înțelegi că există o alternativă. Și cu noi va fi mai bine. Peste câțiva ani, când vom fi reparat economia și vor fi

destui bani, vom mări și pensiile. Până atunci nu se poate, că nu sunt bani, încercă ea să se justifice.

-Până atunci eu o să fiu oale și ulcele, răspuse Natalița. M-aș fi bucurat să fi venit mai des, că nu se știe cât voi mai fi în viață. Că eu brațele astea două te-am crescut, continuă ea. Și sunt bătrână, bolnavă și singură. E foarte greu.

Pe bătrână o tăia plânsul.

-Am așteptat atâția ani să vii și m-am bucurat așa mult când m-a sunat mamă-ta. Mi-am făcut atâtea gânduri: ce mai face Andrada, cum arată, ce a mai făcut, cine este bărbatul ei ? Ca să aflu acum că voi n-ați venit pentru mine, ați venit ca să-mi scoateți ochii. Uite, îți arăt cuponul de pensie, opt milioane pe lună am. Atât. Dacă voi nu mai puteți trăi din cauza mea, nu mai aveți loc de mine și aștia opt milioane pe care îi iau îi iau din banii voștri eu vi-i dau. Nu pe toți, că trebuie să mai trăiesc și eu din ceva, dar jumate vi-i dau. Îmi spuneți cum să vi-i trimet și vi-i trimet în fiecare lună. Sau mergeți la poștaș și vorbiți cumva și aranjați să mi-l oprească direct din pensie și să vi-l trimeată. Că n-aș vrea, Doamne ferește, să suferiți din cauza mea.

Andrada era de-acum furioasă de-a binelea. Nu și dădea seama dacă bunica vorbea serios sau își bătea joc de ea.

-Aoleu, bre, izbucni ea, n-ai înțeles nimic. Degeaba îmi bat capul. Noi am venit să-ți facem binele și nu vrei să ne ascuți. Nu ne mai facem bine.

Se ridică de pe scaun și-l trase și pe bărbat de mână ca să iasă. Jean căutase să se facă cât mai mic, să nu mai fie acolo, se temea aproape și să respire.

Au plecat val-vârtej, fără să închidă poarta în urma lor. Natalița a ieșit după ei și i-a văzut cum se pierd în zare.

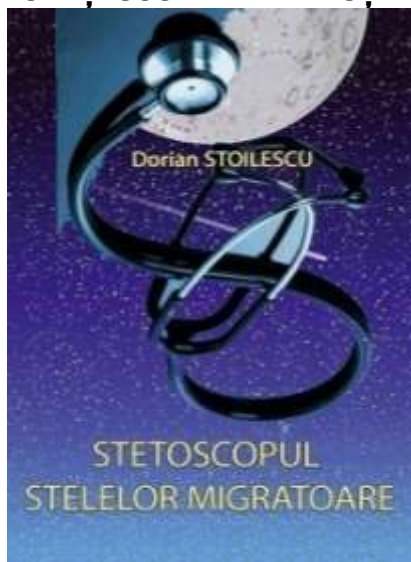
-Să mai veniți pe la mine, le strigă ea. Că nu se știe dacă mă mai găsiți.



CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE



Alexandru Bălășescu – Voioasa expunere a ordinii mondiale, Ed. Curtea Veche, 2010



Dorian Stoilescu – Stetoscopul stelelor migratoare Ed. InfoRapArt, 2022



Laura Ilinca – Hai să ne rujăm împreună Ed. Hermann, Sibiu, 2022



Ioan Gâf-Deac – Îndepărtări întoarse Ed. Liberum Ideas, 2022



Lidia Vianu & Co – Până în prezent viitorul este foarte bun, Ed. Tracus Arte, 2022



Petre Rău – Radiografia cărții românești Ed. InfoRapArt, 2022



Iuliana Alexa – De ce am plecat din România Editura Corint, 2020



Theodor Damian – Poeme de la Maria Eich Ed. Timpul, 2021



Luminița Potîrniche – Nu lăsa ziua nescrisă Ed. InfoRapArt, 2022



BOEMA

apler

www.boema.inforapart.ro